

W W W . J U R I S T K O N T A K T . N O

JURIST

■ NR 5 – 2015

■ 49. ÅRGANG

KONTAKT

– Konvensjonen for barnebortføring fungerer ikke

Kjemper for å se sønnen

128 år med jury kan være over // Jurister må flytte eller si opp
Lovstafetten // Avslører grov svikt i politiarrester

Betaler du for mye for forsikringene dine? Pris og vilkårsgaranti frem til 31.12.2015!

Som medlem i Juristforbundet får du minst like gode priser og vilkår hvis du flytter dine private skadeforsikringer (f.eks. bil-, villa, båt- og fritidsboligforsikring) fra DNB til Juristforbundet Forsikring. Tilbudet forutsetter like betingelser.

Benytt deg av Juristforbundets gode forsikringstilbud!

Kontakt Juristforbundet Forsikring for mer informasjon.

T 23 11 33 11

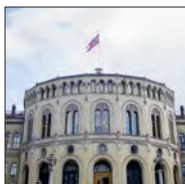
E forsikring@juristforbundet.no

W www.juristforbundet.no/forsikring

Innhold

- 6 Juryen
- 14 Siden sist
- 16 Lovstafetten
- 18 Sabbatsår
- 20 Spesialenheten
- 27 Dommernes sikkerhet
- 28 Elever i retten
- 30 Barnebortføring
- 36 Flyttes til Bergen
- 39 Walter Mondale
- 40 Hurtigdomstol
- 46 Politireformen
- 48 Quick-gransking
- 50 Karriereråd
- 51 Juss-Buss kommenterer
- 52 Arbeidslivet
- 54 Fagartikkel
- 55 Doktorgrader
- 57 Curt A. Lier mener
- 58 Meninger
- 62 Stilling ledig
- 66 Nytt om navn

6

Juryen for fall

128 års rettstradisjon kan snart være over.

16

Lovstafetten

Det ble løpt lovstafett på rekordtid da Oslostudentene gikk av med seieren.

20

Ti år med Spesialenheten

Sjefen for Spesialenheten, Jan Egil Presthus, vil ha fokus på arrestbehandling.

30

Barnebortføring

Alf Friisø mener Haagkonvensjonen om barnebortføring ikke fungerer.

40

Rask rettsbehandling

I Sandefjord har man 23 års erfaring med hurtigdomstol. Nå kommer Oslo etter.

Vi har sett at kort er dratt mellom de ulike cellene med få sekunders mellomrom. Det har også skjedd i saker vi har etterforsket som følge av celledødsfall

Jan Egil Presthus, side 22

Bli med på årets store dugnad – Juristdagen!

Lørdag 19. september 2015 fra klokken 11 til 14
står engasjerte jurister og advokater på stands
i 20 byer for å svare på juridiske spørsmål.

Følgende byer er foreløpig
klare for Juristdagen 2015:

Alta	Oslo:
Fredrikstad	- Grønlands Torg
Hamar	- Mortensrud
Harstad	- Stovner
Horten	Sandefjord
Kongsberg	Sortland
Kristiansand	Tromsø
Lillestrøm	Trondheim
Mo i Rana	Verdal
Molde	

Har du lyst til
å stå på en av standene
eller har du lyst til å få
Juristdagen til din hjemby?

Send en e-post til
juristdagen@jus.no

JURISTDAGEN

Les mer om Juristdagen
på www.juristforbundet.no/juristdagen

JURIST
FORBUNDET

Redaktør

Ole-Martin Gangnes
omg@jus.no

Journalist

Tore Letvik
tl@jus.no

Annonsesjef

Per-Olav Leth
perolav@07.no
07 Media
Tlf.: +47 918 16 012

Design/layout

Inge Martinsen,
07 Media
inge.martinsen@07.no

Abonnement

Kr 500,- pr. år (9 utgivelser)

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere eller forkorte innlegg.

Forsidefoto:

Thomas Haugersveen

Teknisk produksjon:

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer må være redaksjonen i hende innen 10. august 2015.

Redaksjonen avsluttet

9. juni 2015.

Tips redaksjonen

omg@jus.no
mob. 48 24 83 52

For annonser

perolav@07.no
tlf.: 91 81 60 12

Ved adresseendring

Medlemmer: juristforbundet.no
Andre: medlemsarkiv@jus.no

Juristkontakt arbeider etter redaktørplakaten og er en del av

Barnebortføringer

Det er begrenset hva departementet kan gjøre i disse sakene, sier Justisdepartementet om hvor aktiv Norge kan være i vanskelige barnebortføringssaker. Juristkontakt har i denne utgaven snakket med Alf Friisø. Han kjemper for å ha kontakt med sin sønn – som befinner seg med moren i Nicaragua. For to år siden tok sønnens mor gutten med til det mellomamerikanske landet på ferie. De to kom ikke tilbake og Friisø, som er underdirektør i UD og har vært norsk diplomat i Nicaragua, har i tiden etter vært i en stor konflikt i landet. Det hele toppet seg da han denne våren ble kastet i fengsel fordi en domstol mente han ikke hadde betalt nok i barnebidrag.

Friisø sier han ønsker at norske jurister skal se at Haag-konvensjonen om barnebortføring ikke fungerer etter hensikten og at norske myndigheter etter hans mening er for passive i barnebortføringssaker. Han mener nemlig konvensjonen har gjort saken hans verre, fordi det antas at «alt løser seg automatisk» når barnet er bortført til et land som er tilknyttet Haag-konvensjonen om barnebortføring og at saken dermed settes på autopilot hos norske myndigheter. Historien hans involverer blant annet det han selv beskriver som hårreisende rettsprosesser, skyhøye pengekrav og utreiseforbud. Og da han var i Nicaragua denne våren ble han altså satt i fengsel.

En arbeidsgruppe som på oppdrag av Justis- og beredskapsdepartementet gjennomgikk regelverket og håndteringen av internasjonale barnebortføringsaker leverte sin rapport i fjor. Her pekes det på flere utfordringer og det foreslås både strukturelle endringer og lovendringer for å bedre håndteringen av barnebortføringssakene. I rapporten beskrives internasjonal barnebortføring slik: «Et barn blir ved en mer eller mindre dramatisk ytre begivenhet rykket opp fra sitt hjem og bort fra en av foreldrene. Barnet mister ofte kontakten med denne forelderens for lang tid framover, og mister tilknytningen til øvrig familie, venner, skole/barnehage og nærmiljø i bostedslandet. En mor eller far sitter igjen etter at den andre har bortført barnet til et annet land. Kanskje vet ikke den gjenværende hvor barnet er. Hun eller han har begrensede muligheter til å få kontakt med barnet, og vet ikke om det noengang kommer hjem igjen. Bortføringssakene vekker sterke menneskelige følelser, både hos de direkte berørte og andre som hører deres historie.» En av historiene fortelles altså i denne utgaven.

Dette er sommerutgaven av Juristkontakt – neste utgave har du i postkassen i slutten av august. Vi ønsker deg en riktig god sommer!

Ole-Martin Gangnes
redaktør
omg@jus.no

Grunnloven kunne berget juryordningen

– Nå lar vi ekspertveldet ta over, sier jusprofessor Dag Michalsen. Etter 128 års tjeneste går det mot endring av dagens juryordning, og mye tyder på at den vil kunne bli avskaffet uten store protester.

*Tekst: Tore Letvik
Foto: Thomas Haugersveen*

BORGARTING
LAGMANNSRETT

– En av grunnene til at det nå ser ut til å være nokså enkelt å få avskaffet dagens juryordning i Norge ligger i at ordningen aldri ble skrevet inn i Grunnloven. Det er også på det rene at det aldri har vært full oppslutning fra juristenes side om ordningen i Norge, i motsetning til i andre land.

Dette sier Dag Michalsen som er professor ved Institutt for offentlig rett ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo til Juristkontakt. Michalsen har rettshistorie som hovedområde. Han mener det nærmest var tilfeldigheter, og kanskje også for dårlig tid, som gjorde at en form for juryordning ikke ble skrevet inn i Grunnloven i 1814. Han peker på at det lå forslag om juryordning allerede før 1814.

– Jeg tror det var for dårlig tid på Eidsvoll – rett og slett. De bestemte seg på Eidsvoll at de ikke kunne ta opp spørsmål som ikke var helt avgjørende grunnlovsspørsmål. Alt dette skulle utsettes til lovbokkomiteen, og at de da skulle ta disse sakene der. Hadde de hatt riktig god tid på seg – jeg vet jo ikke om det hadde blitt vedtatt – men Falsen foreslo det jo og Falsen var ikke noen hvem som helst der. Det ligger i det Adler-Falsenske grunnlovskast, sier Michalsen.

Det er nå politisk flertall på Stortinget mot å videreføre juryen i dagens form og juryordningen kan komme til å bli avskaffet her i landet.

– I England og USA hadde dette vært utenkelig. I USA er jo ordningen sågar skrevet inn i den amerikanske forfatningen. I England har ordningen historikk tilbake til middelalderen. Juryordningen ville hatt en helt annen forankring i vårt rettssystem hvis den hadde blitt skrevet inn gjennom Grunnloven i 1814. Hvilket ikke hadde vært helt utenkelig for vi hadde jo fått forlikskommisjonen av 1797, som jo er et sterkt legmannsinnslag i konfliktløsninger. Men juryordningen har ikke ligget på samme måte i vårt forfatningsrettssystem som det har gjort i mange andre land hvor det ble skrevet inn i Grunnloven, sier Michalsen.

Politisert

Når juryen ikke kom inn i Grunnloven i 1814 og ikke fikk noe fotfeste i mange av de forslagene som kom om domstolsreformer ble spørsmål om innføring av juryen etter hvert veldig politisert, i følge jusprofessoren.

– Det å være for eller mot jury var om du tilhørte venstre eller høyre i politikken. De første forslagene om jury kom allerede på 1840-tallet og store undersøkelser ble gjort. Stortinget bevilget store summer til personer som reiste rundt i mange land og undersøkte juryordninger, og de skrev den ene boken etter den andre her hjemme. På 1850-tallet var det stortingsflertall for juryordning. Juryen passet inn som en del av den liberale modellen av hva som var en folkelig forankret demokratisk, men likevel fagstyrt domstol, sier Michalsen som mener juryen var så nært knyttet til venstrebevegelsen at det har hatt vanskelig å få en ubestridt plass norsk rettstradisjon, samtidig som det hele tiden har vært reist kritikk. Det skulle vise seg at juryforslaget ikke slo gjennom på mange år.

// I England og USA hadde dette vært utenkelig

– Dels fordi det ville koste for mye penger med juryen, noe man oppdager fort. Og det måtte altså til den store seieren for Venstre i 1884 for at dette skulle bli gjennomført. Men juryordningen kostet svært mye penger. En ting var hva det kostet i daglig drift, en annen var alle de kostbare rettsbygningene som måtte bygges. For det fantes jo ikke rettsbygninger med plass til juryen. Bygningen som Høyesterett holder til i dag ble jo først og fremst bygget som en effekt av juryordningen, og sånn kan man reise rundt fra sted til sted her i landet og se flere av de flotte rettsbygningene som kom.

– Alle eksperter

En annen årsak som jusprofessoren mener gjør det tilsynelatende enkelt å avvike dagens juryordning, er at samfunnet i dag er blitt et samfunn styrt av eksperter, og at hver og en av oss har svært høy tillit til domstolene uavhengig av juryspørsmålet.

– Det var vel noe av embedsmannsveldet som gjorde at man ville ha juryordningen for å sikre folkets deltakelse i rettsprosessene. Er vi blitt såpass godt organiserte og stoler såpass mye på autoriteter nå – at det ikke er så farlig lenger å overlate mer av prosessen til juristene?

– Jeg ville heller bytte ut ordet autoriteter med eksperter. Fordi i intet øyeblikk i vår historie har vi blitt styrt av så mange eksperter som nå. Vi er jo eksperter alle og enhver på vårt. En stor andel av befolkningen er gjennomdannet – så hvem i all verden er folket her? Det er dermed et annet folk enn det var i 1887. Samfunnet i dag jo byråkratisert og epistokratiet har helt overtatt vårt styre. Man kan til og med si at demokratiet lider under dette ekspertveldet, sier Michalsen som peker på at de folkevalgte også blir «rammet».

– Det ikke er mange restene igjen som Stortinget kan bestemme til slutt på grunn av de uendelige antall bindinger som dette ekspertstyret legger på Stortinget. Også kan man jo stille seg spørsmålet om hvorfor deler av domstolene skal være den siste rest av en slags romantisk forestilling om folket, som er et typisk 1800 talls-fenomen i vår tid hvor ekspertstyre gjelder over alt, sier Michalsen som mener det er et legitimt argument.

– Argumentet mot har også å gjøre med alle de andre prosessene i domstolene – hvor de jo må forholde seg til alle disse ekspertene – mest berømt er jo dette med rettspsykiaternes rolle, det er en form for ekspertsystem, og for eksempel økonomiske eksperter som hjelper i hvitvaskingsspørsmål. Det er mange eksperter som har overtatt eller legger føringer på dømmende

virksomhet i mange saker. Når vi snakker om juryen så er det jo dette klassiske spørsmålet om ekspert kontra folk – nemlig legfolket. Men hvem er legfolk i vår tid, hvor så mange er så utdannede og er eksperter på et eller annet vis – alle og enhver så og si? Uansett hva vi holder på med, sier Michalsen.

Dersom det går vekk fra jury og mot mer bruk av meddomsrett, mener jusprofessoren det er viktig å også huske på juristenes begrensninger.

– Det faktisk slik at juristene ikke er eksperter på bevisbedømmelse. For juristene får jo ingen særlig undervisning i bevisbedømmelse under studiet. Det er mange som har fremholdt at juristene tiltar seg en slags ekspertrolle i selve bevisbedømmelsen. Og det er jo det juryen skal gjøre – bevisbedømmelsen, mens juristene skal ta seg av lovtolkningen. Så kan man jo spørre seg – hva vet egentlig juristene om bevisbedømmelse utover mye trening? Der har vi en paradoksal situasjon at juristene av og til synes å

mytologisere sin egen slags følelse av å kunne vite hva som er faktum – og påstår at det er bra. Kontra andre – som vil hevde at det må være helt andre vitenskapelige metoder for å ta stilling til bevis. Dette har jo toppet seg i mange gjenopptagelsessaker som i stor grad dreier seg om bevis av ulike arter, sier Michalsen.

– Mindre fare

Han mener det økte kunnskapsnivået i folket gjør at det er mindre fare for at fagdommere vil dominere legdommerne dersom juryprosessen, hvor de 10 jurymedlemmene i eget rådslagningsmøte i dag avgjør skyldspørsmålet, uten at fagdommerne er tilstede.

Hvis juryordningen faller, vil fagdommere og legdommere avgjøre skyld sammen, og kritikerne mener de juridiske dommerne lett vil bli dominerende.

– Jeg tror det er mindre fare for det nå enn tidligere. Det er annerledes enn det var på slutten av 1800-tallet eller deler av 1900-tallet – hvor man hadde

en mer ærefrykt for en dommer eller for en jurist – og tenkte at juristen visste best. Fordelen ved at alle er blitt litt eksperter er at vi har litt mindre respekt overfor hverandre som fagpersoner – hvilket i og for seg er okay. Fordi det har å gjøre med at man kjenner seg mer likeverdig i samfunnet – også overfor ekspertene. Denne profesjonaliseringen som skjer i alle ledd i samfunnet kan man i og for seg si styrker meddomsrettens rolle. Det hadde nok forutsatt at man ble innkalt litt mer jevnlig kanskje som meddommere – enn det man blir nå. Men det er absolutt en sannsynlig observasjon som må empirisk etterprøves – men det er viktig å se at man ikke lenger diskuterer juryordningen som at dette var i 1887. For det er virkelig et ganske annet samfunn vi har med å gjøre. Og da er det et spørsmål om det er dette samfunnet som er konstituert på helt annen arbeidsdeling, fagekspertise, profesjonaliseringsprosesser, at vi må se det litt annerledes, sier Michalsen. ►

Foreslo endringer

Det er bare fire år siden juryordningen ble gjenstand for en grundig offentlig utredning. I 2010 oppnevnte den daværende rødgrønne regjering et utvalg som skulle se på om dagens juryordning burde videreføres eller ikke, og i tilfelle i hvilken form. Juryutvalget besto av Per J. Jordal (leder), og medlemmene John Christian Elden, Ragnhild Hennum, Helge Leikvik, Stina Sveier Nielsen, Dag Bugge, Nørdén Eitya Rehman, Inge Ryan, Mona Røkke og Asbjørn Strandbakken.

Utvalget delte seg i spørsmålet om hva slags domstolssammensetning som bør behandle de saker som i dag går for jury/lagrette. Den ene halvparten av utvalget, Jordal, Elden, Leikvik, Rehman og Ryan, gikk inn for å videreføre en lagretteordning, og fikk benevnelsen lagrettefraksjonen. Den andre halvparten av utvalget gikk inn for at sakene i framtiden burde behandles i meddomsrett, og fikk benevnelsen meddomsrettsfraksjonen.

Lagrettefraksjonen gikk inn for å videreføre ordningen med lagrette i de alvorligste straffesakene og begrunnet dette med at en slik ordning best vil sikre allmennhetens tillit til domstolene, lekdommernes selvstendighet, en streng håndhevelse av det strafferettslige beviskrav og en oversiktlig og forståelig prosess. Lagrettefraksjonen gikk inn for at lagretten skal begrunne avgjørelsen av skyldspørsmålet i fellesskap med fagdommerne. Medlemmene gikk også inn for å fjerne adgangen fagdommerne i dag har til å sette til side frifinnende og fellende jurykjennelser, at denne skal erstattes med et krav om at også et flertall av fagdommerne må stemme for skyld for at tiltalte skal felles. Lagrettefraksjonen foreslo at hele lagretten skal delta ved fastsettelse av straff. Fraksjonen argumenterte med at bruk av lagrette har de beste grunner for seg, men at ressurs hensyn tilsier at ordningen ikke brukes i alle straffesaker.

Lagrettefraksjonen gikk derfor inn for å videreføre dagens krav om straffe-

ramme på seks år for lagrettebehandling, men foreslo at det i tillegg stilles krav om tidligere utmåling eller straffepåstand på minst to år, ut fra en vurdering av at det å se hen til konkret utmåling, vil sikre at sakene er alvorlige. Lagrettefraksjonen foreslo at fullstendige ankesaker som ikke skal behandles med lagrette, skal behandles som i dag med meddomsrett bestående av tre fagdommere og fire meddommere.

// Det er et annet folk enn det var i 1887

Sverget til meddomsrett

Utvalgets medlemmer Hennum, Sveier Nielsen, Nørdén, Røkke og Strandbakken – meddomsrettsfraksjonen – gikk inn for at lagmannsretten skal settes som meddomsrett bestående av to fagdommere og fem lekdommere ved ankeforhandlingen i alle fullstendige ankesaker. I konsentrert form begrunnet de sitt standpunkt slik, som gjengitt i utvalgets NOU:

«Meddomsrett er den prosessform som best oppfyller kriteriene for en rettssikker, robust og tillitsskapende behandlingsmåte for avgjørelsen av skyldspørsmålet i straffesaker, spesielt når det stilles krav om begrunnelse. Meddomsretten har like lang tradisjon i Norge som juryordningen og benyttes i ca. 15 000 saker årlig i tingrettene og lagmannsrettene».

Et samlet utvalg la til grunn at juryordningen ikke bør videreføres i sin nåværende form, at meddomsrett er en velfungerende ordning som det ikke har vært registrert kritikk mot, og at de fleste fullstendige ankesakene skal behandles i denne formen. Juryutvalget fant at det ikke var påvist noe reelt behov for å behandle et par hundre alvorlige straffesaker etter andre regler.

«Når meddomsretten i alle saker settes med to fagdommere og fem

meddommere, styrkes lekdommernes innflytelse betydelig, samtidig som man oppnår en enkel og oversiktlig prosessordning for alle straffesaker. Et samlet utvalg går inn for at ordningen med meddomsrett skal utvides slik at alle straffutmålingsanker går for meddomsrett. Lekdommerinnslaget er viktig også under straffutmålingen for å sikre at rettshåndhevelsen ikke fjerner seg for langt fra den alminnelige rettsbevissthet, styrke tilliten til domstolenes behandling av straffesaker og for å sikre at saken blir bredere belyst som følge av lekdommernes erfaring. Utvalget er delt i spørsmålet om hvilken sammensetning meddomsretten bør ha. Meddomsrettsfraksjonen går inn for en sammensetning bestående av to fagdommere og tre meddommere. Lagrettefraksjonen går inn for å videreføre dagens sammensetning med tre fagdommere og fire meddommere. Utvalget ser ikke grunn til å foreslå at lekdommere skal delta i behandlingen av anker som gjelder saksbehandlingen eller lovanvendelsen. Disse ankene gjelder prosessuelle spørsmål eller rent juridiske spørsmål hvor lekdommere ikke kan forventes å ha så mye å tilføre. Slike saker bør behandles av tre fagdommere. For denne gruppen fagdommersaker foreslås derfor domstolssammensetningen uendret. I saker hvor en saksbehandlings- eller lovanvendelsesanke er forent til felles behandling med en anke som likevel skal behandles med meddommere, skal lekdommerne også delta ved behandlingen av slike spørsmål», skrev utvalget i NOU nr. 13, som ble avgitt til Justisdepartementet 17. juni 2011.

Folkestyret seiret

Juryordningens dramatiske opprinnelse og «fødsel», ble beskrevet på følgende måte i utvalgets historiske gjennomgang:

«Prinsippet om lekmannsdeltakelse i strafferettspleien må sees i sammenheng med de større politiske omveltningene i den vestlige verden fra slutten av 1700-tallet. Tradisjonelt

forklares innføringen av den norske juryordningen som et resultat av en politisk kamp mellom tilhengere av folkestyre og tilhengere av embetsmannsveldet. Folkestyret gikk seirende ut av kampen, og gjennom juryordningen fikk folket ta del i den dømmende makt. Det Adler-Falsenske grunnlovsutkast inneholdt jury, men juryspørsmålet lå utenfor aktuell lovgivningspolitikk og ble vurdert som uhensiktsmessig på dette tidspunkt og den nærmeste tid. Det var 1840-årenes politiske strømninger i Europa som satte juryspørsmålet på den politiske dagsorden. I Norge som i enkelte andre land var det særlig den engelske juryordningen som tjente som forbilde.

I 1845 ble det av 19 representanter på Stortinget fremsatt et forslag om å be regjeringen nedsette en kommisjon for å vurdere innføring av jury. Subsidiært ble det foreslått å bevilge stipend til to personer for å undersøke juryens stilling i andre land. Det subsidiære forslaget ble vedtatt og resulterte i to utredninger. I 1853 ble det nedsatt en kommisjon for å utarbeide ny straffeprosesslov, herunder skulle juryspørsmålet drøftes. Kommisjonens utredning fikk ingen betydning for den videre utvikling. Stortinget fant at kommisjonens sammensetning på tre jurister var for ensidig og at kommisjonen ikke arbeidet raskt nok, og nedsatte en egen kommisjon: Den første jurykommisjon.

At juryspørsmålet var et betent politisk spørsmål, illustreres av at et av kommisjonsmedlemmene ble nektet permisjon av regjeringen til å utføre arbeidet (byfogd Meldahl), en annen søkte avskjed som lensmann fordi han ikke fikk permisjon (lensmann Ueland) og det ble tatt ut tiltalte mot et medlem fordi han brøt bostedsplikten som sakfører ved å medvirke i kommisjonen (Sverdrup). Kommisjonen møtte dessuten lite velvillighet fra regjeringen i forbindelse med innhenting av underlagsmateriale til kommisjonsarbeidet. Disse forholdene kan tjene som bakgrunn for forståelsen av den videre utviklingen av jurydebatten.

Professor Dag Michalsen frykter ikke konsekvensene av å fjerne dagens juryordning.

Juridiske tungvektene

Juristkontakt har innhentet synspunkter på juryordningen fra to av landets mest erfarne forsvarsadvokater. Advokatene Harald Stabell og Frode Sulland har stått foran juryer i et sammenlignbart antall straffesaker, men har totalt ulikt syn på om dagens juryordning bør bestå eller falle.

Frode Sulland:

Et stort tap for rettssikkerheten i Norge

Advokat Frode Sulland som leder Forsvarergruppen i Advokatforeningen, er sterkt kritisk til å fjerne juryen. Han mener det vil være et stort tap for rettssikkerheten i Norge.

Med all vår felles erfaring fra alvorlige straffesaker har vi alltid sett juryen som den ordning som sikrer oss best mot uriktige domfellelser og det er det viktigste kriterium på rettssikkerhet, sier Sulland. Han viser blant annet til at lagmann Anders Bøhn i Borgarting lagmannsrett har fremholdt at juryen stiller gjennomgående strengere krav til bevisene enn fagdommerne.

– Vår erfaring støttes her også av statistikken for fagdommeres mange tilsidesettelser av juryens frifinnelser, sier Sulland som mener felles drøftelser og votering mellom fagdommere og legdommere utvilsomt vil gi fagdommerne større innflytelse.

– Det er de som behersker denne arenaen; det er de som behersker loven, det juridiske språket og har trening i slik argumentasjon. Fagdommerne vil, enten de vil eller ikke, automatisk ha en autoritet og respekt som vil kunne påvirke forhandlingene og resultatet i deres retning, har Sulland uttalt til Aftenposten.

– Justiskomiteen uttalte selv i 1993 at de var «sterkt bekymret for at drøftingene i en meddomsrett lett vil kunne domineres av fagdommerne».

Intet er forandret siden den gang og det er absolutt grunn til samme bekymring i dag, sier Sulland.

Et av hovedformålene ved å oppheve juryordningen og erstatte den med meddomsrett er å styrke rettssikkerheten, ifølge Kjell Ingolf Ropstad (t.v.) (KrF), Peter Frølich (Høyre) og Ulf Leirstein (Frp). Nå danner de et klart flertall sammen med Arbeiderpartiet og opphever juryordningen som har eksistert siden 1887.

Høyre, KrF og Frp mener dagens ordning må endres fordi den kan bidra til å svekke rettssikkerheten. De tre partiene mener det er realistisk at en ny ordning med meddomsrett i stedet for jury, kan være på plass allerede fra sommeren 2016, skriver Aftenposten.

Omleggingen har støtte fra Arbeiderpartiets medlemmer i justiskomiteen.

– Juryen begrunner ikke skyldspørsmålet og voteringen foregår anonymt. Begge forhold svekker den tiltalte

mulighet til kontradiksjon. Også for offer er det viktig å se begrunnelsen, har Kjell Ingolf Ropstad, andre nestleder i justiskomiteen for KrF uttalt.

Sulland er ikke enig.

– Både tidligere og nå hevdes det at juryens manglende begrunnelse svekker rettssikkerheten og må føre til at juryen fjernes. Men selv om det kan være viktig å få begrunnelse er det allerede i dag slik at man får en viss begrunnelse. Det er dessuten fremmet flere gode forslag til hvordan dette kan sikres enda bedre uten at juryen fjernes, sier Sulland som viser til ulike alternativer, blant annet lagrettefraksjonens forslag nevnt i utredningen til «juryutvalget» fra 2011, om at en av fagdommerne ganske enkelt skriver ned begrunnelsen når legdommerne møter de juridiske dommerne etter voteringen.

– Dette vil slett ikke være problematisk og det vil ivareta det behov som er påpekt. Politikerne ser her dessverre ut til å ville skylle ut barnet sammen med badevannet, sier Sulland som peker på kjente saker som han mener kunne endt i justismord uten bruk av jury.

– I både Bjugn-saken og Birgitte Tengs-saken ble det gitt klare føringer fra dommeren om at juryen burde dømme dem skyldig. Juryen frifant dem. I ettertid er det vel enighet om at juryen reddet oss fra klare justismord.

med forskjellig syn

Harald Stabell:

Dagens juryordning – en fare for rettssikkerheten?

Harald Stabell skriver til Juristkontakt: Jeg oppfatter i dag situasjonen slik at hoveduenigheten mellom jurytilhengerne blant advokatene og meg, dreier seg om to forhold: Tilliten til fagdommerne og graden av frykt for at de kan påvirke jurymedlemmene til å ta avgjørelser som de ellers ikke ville tatt. For det andre: Juryens evne til å foreta riktige bevisbedømmelser og rettsanvendelser. I tillegg foreligger en viss uenighet om begrunnelsesspørsmålet.

Frykten for at fagdommerne overkjører og påvirker jurymedlemmene, har ingen støtte i forskningsresultater, men dukker opp i enhver debatt rundt juryordningen. Påstanden er etter min oppfatning i stor grad basert på en grunnleggende mistillit til fagdommerne i straffesaker.

I dag avgjøres ca. 98 % av alle straffesaker i Norge ved bruk av meddomsrett, der fagdommere og lekfolk er likeverdige dommere, og med lekdommere i flertall. Det gjelder alle saker i tingretten og de fleste saker i lagmannsretten. Tilhengerne av juryordningen gir aldri uttrykk for at fagdommeren overkjører lekdommerne i disse straffesakene. Hvorfor da likevel mene at juryen må bestå? Sakens alvor? Hva da med rettssikkerheten for de øvrige sakene? Dersom man mener at en meddomsrett med tre eller syv dommere ikke er en forsvarlig ordning, bør vel denne ordningen utvikles for alle sakstyper innenfor strafferetten?

Selv om uheldig påvirkning fra fagdommerne i de 98 % av straffesakene i dag kan skje og sikkert skjer, er det viktig å være klar over at slik påvirkning også kan skje og skjer jurymedlemmene seg i mellom.

Foto: Stig Weston

Hva så med juryens evne til å foreta riktige bevisbedømmelser og rettsanvendelser? I forbindelse med sin doktoravhandling forsøkte tidligere lagdommer Nygard å danne seg et bilde av hvilke vurderinger juryen gjør på dette området. Hans konklusjon var at lagretten får for lite veiledning om bevisbedømmelse og liten anledning til å foreta en grundig tvilsvurdering.

Til bladet Juristkontakt uttalte Nygard: «Rettsbelæringen fra lagmannen ser ikke ut til å være egnet til å formidle den riktige forståelsen av beviskravet. Han mener problemet ligger i kommunikasjonsformen mellom retten og juryen». Nygard, som har 17 års erfaring fra straffesaker i lagmannsretten, bl.a. en rekke jury saker, konkluderer slik: «Dagens ordning er foreldet og truer rettssikkerheten. Usikker bevisbedømmelse åpner for en betydelig risiko for uriktig domfellelser».

Også når det gjelder rettsanvendelsen er det grunn til uro. Mange straffesaker reiser vanskelige juridiske spørsmål. Behovet for veiledning fra fagdommerne kan være stort. Det kan neppe være tvil om at et samarbeid i meddomsrett må være den beste og

mest hensiktsmessige formen for nødvendig kommunikasjon.

De fleste av jurytilhengerne blant advokatene syntes å se nødvendigheten av begrunnelse i straffesaker, men altså ikke i samråd med fagdommerne. I de saker som i dag ikke behandles med jury, må dommen beskrive hva tiltalte er funnet skyldig i og hvorfor tiltalte ble domfelt. Når en avgjørelse er begrunnet for tiltalte og allmenheten, foreligger en forklaring på hvorfor tiltalte er erkjent skyldig eller uskyldig.

Jeg oppfatter dette som viktig for tilliten til avgjørelsene, og mener at det er en grunnleggende rettssikkerhetsgaranti. Mange oppfatter det som et paradoks at andre alvorlige inngrep i den personlige frihet krevet begrunnelse, mens juryens avgjørelser og skyldspørsmålet i de mest alvorlige straffesakene ikke gjør det.

Min oppfatning er at de fleste domfelte ønsker en begrunnelse. Et eksempel er domfellelsen av Lars Grønnerud. I den mye omtalte Orderud-saker for 13 år siden fikk han i tingretten 2,5 års fengsel for uaktsom medvirkning til drap, med en omfattende begrunnelse. I lagmannsretten ble han dømt for medvirkning til de tre overlagte drapene. Han fikk 18 års fengsel, uten noen form for begrunnelse utover juryens «ja». Det bør være ganske klart for de fleste at en slik ordning ikke kan fortsette.

Reagerer på klager over rapporteringskrav

Selskapet PA Consulting har snakket med lederne i 54 offentlige etater, og bildet som tegnes er et kontrollregime der de øverst ansvarlige er mer opptatt av ressurser til egen sektor, enn å nå resultater i samarbeid med andre, skriver Aftenposten. Klager over rapporteringskrav er en gjenganger i samtaler med lederne. Det får Anita Krohn Traaseth til å reagere. Hun forlot jobben som Norgessjef i amerikanske Hewlett-Packard og overtok ansvaret for Innovasjon Norge. – Å tro at det er mindre krav til kontroll og rapportering i en børsnotert amerikansk bedrift, er helt naivt. De følger med hele tiden, på detaljnivå. Forskjellen er at feil blir så mye mer synlige i offentlig sektor. Få nordmenn bryr seg om hva som skjer i HP Norge, men «alle» føler eierskap til Innovasjon Norge. Hun mener at mye av frykten ligger der, ledere i det offentlige har synlige roller og må stå til ansvar for

Anita Krohn Traaseth (Foto: Jo Michael)

skattebetalerne, og de må ta hensyn til politisk rivalisering. – Noener alltid «på jakt» etter å finne fem feil, man risikerer i verste fall personlige drittpakker og førstesider, sier hun til avisen.

Fortsatt bevæpning av politiet

Justisdepartementet samtykker til at Politidirektoratet får forlenge den midlertidige bevæpningen til 2. august. Bakgrunnen for anmodningen var en trusselvurdering fra PST der det fremgår at trusselbildet ikke er endret.

Dyrevelferd: Mattilsynet sjekket hester

Norske hester har det hovedsakelig bra. Det er konklusjonen etter at Mattilsynet har ført tilsyn i 750 hestehold over hele landet. Tilsynet har vært risikobasert. Det vil si at de antatt dårligste hesteholdene er sjekket. Tilsyn med dyrevelferd er et hovedansvar for Mattilsynet, og det ble derfor besluttet at det skulle gjennomføres et nasjonalt tilsynsprosjekt i 2014 med tema velferd for hest, opplyser tilsynet. 12 hesteeiere har fått vedtak om avlivning eller avvikling av hesteholdet sitt. Tilsynet har vært risikobasert. En del av hesteholdene var plukket ut på bakgrunn av mottatte bekymringsmeldinger.

Over tre milliarder utbetalt fra NPE

Norsk Pasientskadeerstatnings statistikk for femårsperioden 2010-2014 viser at NPE i perioden har mottatt 16 149 krav om erstatning knyttet til landets helseforetak og at det er utbetalt 3,3 milliarder

kroner i erstatning innenfor de regionale helseforetakenes ansvarsområde. – Pasient-skader koster samfunnet og sykehuseierne store summer årlig, men den viktigste grunnen til å satse på skadeforebygging,

læring av feil og økt pasientsikkerhet er den store personlige belastningen skader og feilbehandling utgjør for pasienter og pårørende, sier NPE-direktør Rolf Gunnar Jørstad.

Høringsforslag om sammenslåing av tingretter

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt ut på høring forslag om å slå sammen følgende tingretter (lokaliseringsforslag i parentes): • Aust-Telemark og Nedre Telemark tingrett (Skien) • Jærentingrett og Dalane tingrett (Sandnes) • Sør-Trøndelag tingrett og Fosen tingrett (Trondheim) • Modum, Eiker og Sigdal tingrett og Kongsberg tingrett (Opprettholdes på hhv. Kongsberg og Hokksund) • Bergen tingrett og Nordhordland tingrett (Bergen)

Juss-Buss øker fokuset på fanger

Studentrettshjelpstiltaket Juss-Buss har vedtatt å utvide fokuset på fengselsrett. Bakgrunnen er delvis større pågang fra fanger med stort rettshjelpsbehov, og delvis et ønske om å kunne gå grundigere inn i sakene som gjelder straffegjennomføring. Utvidelsen innebærer en innsnevring på andre områder. I praksis betyr dette at familieretten fjernes fra rettsområdene Juss-Buss jobber med, opplyser rettshjelpstiltaket. – Domfelte er en gruppe som svært få organisasjoner og privatpraktiserende advokater hjelper, både på individnivå og rettspolitisk. Derfor så vi behovet for å frigjøre mer tid til å arbeide med straffegjennomføring, sier Hedda Larsen Borgan, daglig leder i Juss-Buss.

Høyesteretts 200-årsjubileum

30. juni er det 200 år siden Høyesterett holdt sitt første rettsmøte og avsa sin første dom. 200-årsjubiléet vil bli markert tirsdag 30. juni med en høytidelighet i Høyesteretts store rettsal. Her vil Kongen, stortingspresidenten og statsministeren i tillegg til inviterte gjester, blant annet fra de nordiske land, være til stede. Senere samme dag holder Regjeringen en mottakelse for Høyesterett med gjester på Akershus. Dagen etter – den 1. juli – inviterer Høyesterett til åpent hus med omvisninger og korte foredrag om virksomheten, viktige hendelser og utviklingstrekk i Høyesteretts historie.

Graver-utvalget kritiserer Statens vegvesen for manglende åpenhetskultur

– Jeg konstaterer at utvalget påpeker flere forbedringsområder for Statens vegvesens arbeid, blant annet håndtering og arkivering av informasjon. Jeg merker meg at det også stilles spørsmål ved åpenhetskulturen, sier samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen i forbindelse med at utvalget som har gransket Statens vegvesen praktisering av

offentlighetsloven knyttet til ulykkesanalyserapportene (UAG), la fram sin rapport.

– Selv om det ikke er funnet klare brudd på lovbestemmelser når det gjelder deling av informasjon fra UAG-rapportene, er jeg urolig for de funn som er gjort når det gjelder manglende praktisering av åpenhet i Statens vegvesen, sier Solvik-Olsen.

Ingen faste rutiner mellom politi og barnevern

I Oslo er det ikke rutine at barnevernet varsler politiet om alle voldsrelaterte bekymringsmeldinger, sier politiførstebetjent Shahin Manjothi, leder ved familievoldgruppen ved Grønland politistasjon til Aftenposten. – I praksis må vi konsentrere kreftene om de mest alvorlige sakene, sier hun. Ifølge Barne- og ungdomsdirektoratet finnes det i dag ingen nasjonale rutiner for hvordan kommunalt barnevern skal jobbe sammen med politiet i

de mest alvorlige sakene. Det er opp til hver kommune å etablere forsvarlige rutiner for disse sakene, skriver avisen. – Det burde være lovpålagt å ha innarbeidede rutiner mellom politi og barnevern, sier politioverbetjent Inger-Lise Brøste, fagansvarlig for avhør av barn på Politihøgskolen. Hun mener rettssikkerheten til barn og voksne i dag er prisgitt det enkelte barnevern og den enkelte politistasjon eller lensmannskontor.

JURIST KONTAKT

ser tilbake

40 år siden

«Debatten om det offentlige organisering av rettshjelp kom i stor utstrekning til å konsentrere seg om opprettelse av offentlige advokatkontorer.»

(Svært delte meninger om opprettelse av slike kontorer under debatt om rettshjelp)

30 år siden

«Lægeforeningen har henvendt seg til en rekke organisasjoner – herunder Juristforbundet – med oppfordring om å innføre røykeforbud på alle møter.»

(Målet er et røykfritt samfunn innen år 2000)

20 år siden

«Norsk politidebatt har vært for preget av andre organisasjoner til nå, man har sjelden fått høre noe til hvilken rolle politijuristene spiller i politiet.»

(Politiembetsmenneskes Landsforening skal markere seg sterkere)

10 år siden

«Amerikanske Lynn Brewer jobbet i selskapet som ble et symbol på griskhet i næringslivet: Enron. Hun advarer mot hva som kan skje hvis ingen sier ifra.»

(Enron-varsler på Norgesbesøk)

We'll take
you there.

VI OVERSETTER JURIDISKE DOKUMENTER FOR JUSTISDEPARTEMENTET, OVER 100 ADVOKATKONTORER, RETTSINSTANSER OG POLITIDISTRIKT OVER HELE LANDET. VI TILBYR OGSÅ TOLKETJENESTER TIL OVER 90 SPRÅK.

Tlf: 922 46 373, E-post: translations@amesto.com, www.amesto.no

amesto[®]
Translations

Lovstafett på rekordtid

Det ble i år historiens raskeste Lovstafett. Og på prologen stilte Christian Reusch fra Regjeringsadvokaten, Abid Raja fra Stortinget og Wilhelm Matheson fra Høyesterett.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

– De to lagene viste imponerende sportslige prestasjoner, og massiv vilje gjennom til dels tøffe forhold. Konkurransen foregår gjennom dag og natt, og særlig beryktet er den 37 kilometer lange etappen opp over

Haukeliseter hvor løperne ofte møter snø, vind og mørke, forteller Matias L'Abée-Lund.

Han var med som arrangør og kjørte også følgebil under hele Lovstafetten i år. Siden 1982 har studenter fra de juridiske fakulteter ved UiO og UiB konkurrert i stafetten som går ut på å forbringe den nyeste utgaven av lovsamlingen rasket fra Oslo til Bergen. Stafetten innebærer både sykkel- og løpsetapper.

På Lovstafettens prolog stilte de tre statsmaktene opp til en uhøytidelig konkurranse. Rundt en 200 meter lang løype på Universitetsplassen i Oslo var Christian Reusch fra Regjeringsadvokaten hakket raskere enn Abid Raja fra Stortinget. Sist i mål

kom høyesterettsdommer Wilhelm Matheson – men som i motsetning til sine konkurrenter stilte i dress.

I år tok Oslo den andre seieren på rad i det som ble historiens raskeste Lovstafett. Oslo-studentene brukte 16 timer, 19 minutter og 37 sekunder på den 414 kilometer lange strekningen. Laget kom i mål 22 minutter og 23 sekunder foran konkurrentene fra Bergen.

– De sportslige prestasjonene er skyhøye, men Lovstafetten er allikevel et inkluderende miljø for alle juridiske studenter. På flere av fellestreningene gjennom høst og vår har vi vært over femti motiverte juststudenter, forteller Matias L'Abée-Lund om laget fra Oslo.

Avbrekk fra lesesalen

Treningsgjengen møtes på tre treninger i uka året gjennom

– Vi i Lovstafetten tror det er helt essensielt at man er aktiv og kommer seg bort fra lesesalen. Treningene og det sosiale rundt stafetten er med på å heve studiehverdagen for mange jusstudenter, og det er vi veldig stolte av, sier L'Abée-Lund.

– Vi arrangerer juletefest, hyttetur og deltar på konkurranser sammen.

Både Oslo og Bergen stiller dessuten lag i Holmenkollstafetten.

– I år løp vi over ett minutt raskere enn raskeste advokatfirma, med tiden 59.24.

Lovstafetten er ikke et lite arrangement, og Matias L'Abée-Lund forteller at et tett og godt samarbeid med sponsorer må til for å arrangere stafetten.

– Totalt er det over 60 stykker med på ferden over fjellet, 48 av disse er utøvere. Logistikkmessig er det mye som skal gå i orden, og arrangøren er helt avhengig av frivillige funksjonæ-

rer og sjåførere. I år var vi blant annet nødt til å kutte ned en av etappene langsmed Hardangerfjorden for å rekke en ferge. Økonomisk støtte fra det private næringslivet er helt essensielt for å gjennomføre et slikt arrangement, sier han.

Nikolai Ruen, lederen av Lovstafetten Oslo, mener at godt samhold og solid planlegging har vært nøkkelen til årets seier, og legger vekt på at laget har fokusert på bredde og godt treningsmiljø gjennom hele året.

Følger drømmen om et sabbatsår

Skal delta i konfliktløsning på Kypros

Advokat Roar T. Wægger tar permisjon for å arbeide med Peace Players på Kypros.

Mange drømmer om å gjøre noe helt annet et år – et avbrekk fra arbeidshverdagen som kan gi inspirasjon og nye impulser.

Advokat Roar T. Wægger tar med familien til Kypros for å arbeide frivillig med konfliktløsning.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

I disse dager er det travelt for advokat Roar T. Wægger og familien. Han har fått permisjon fra advokatjobben ved advokatkontoret i Juristforbundet, og sammen med kone og tre barn er han snart på vei til Kypros og Nikosia. Der skal de være i ett år. Wægger og ekte-

fellen skal jobbe frivillig for den amerikanske konfliktløsningsorganisasjonen PeacePlayers – som driver konfliktforebygging med basketball som et medium. På Kypros er det fortsatt spent mellom den greske og den tyrkiske siden.

– Jeg er opptatt av konfliktløsning gjennom jobben min som advokat i Juristforbundet, så denne organisasjonen står for noe jeg brenner for faglig. Sjefen min var heldigvis positiv til å gi meg permisjon. Men å realisere noe slikt krever mye planlegging, sier han.

– Vi har planlagt og forberedt oss i et år før vi kunne gjøre dette. Det handler ikke minst om økonomi.

Ungene skal gå på amerikansk skole det året de er på Kypros.

– Vi har strammet inn forbruket vårt lenge for å kunne gjøre dette. Dessuten betaler vi ikke avdrag, men

kun rente på lån. Det er også mulig å leie ut boligen når man er borte. Det var mulig for oss å gjøre noe sånt nå som barna er i den alderen de er. De spiller for øvrig basket, så det er en forbindelse med PeacePlayers på den måten. Jeg er helt sikker på at dette blir et veldig lærerikt år for oss alle sammen. Både det å kjenne på en ny kultur og det å få innsikt i konflikten mellom partene på Kypros, sier han.

Organisasjonen har et hus midt i bufferonen mellom gresk og tyrkisk side og fasiliterer ulike workshops mellom partene – og ikke minst basketkamper med deltakere fra begge sider.

Bufferonen mellom partene.

– Det handler om å bygge opp større tillitt og trygghet mellom partene.

I sommer settes advokatjobben på ett års pause og kontoret ryddes. Og på sensommeren setter familien seg på flyet til Kypros. Bolig er allerede funnet.

– Hva er ditt råd til den som drømmer om å ta et sabbatsår for å gjøre noe annet?

– Undersøk mulighetene du har og prøv å gjøre noe med drømmen. Det

kan være et år som gir ny innsikt og kunnskap om noe du brenner for faglig. Det har du med deg når du kommer tilbake på jobben. Men det må planlegges. Her gjelder det å se muligheter og å tenke utenfor vanterammer. Dessuten må du selvfølgelig strukturere og planlegge økonomien. Gå i dialog med arbeidsgiver om permisjon. Jeg tror mange arbeidstakere og arbeidsplasser tjener på at man gjør noe sånt, sier han.

Fem råd

- Du må en egen, utvidet reiseforsikring når du skal være i utlandet i et år. Sjekk flere reiseforsikringer, det kan være store prisforskjeller.
- Vær forberedt på at oppholdet blir dyrere enn du tror. Hvis du ikke har lagt deg opp en buffer, kan en mulighet være å be om fleksilån.
- Sørg for å ha en kontaktperson hjemme som har nøkkel til huset og kopi av passet ditt og andre viktige dokumenter.
- Du kan få stipender mens du er ute. Sjekk om fagforeningen eller andre frivillige organisasjoner har stipender for det landet du skal reise til.
- Søk om permisjon fra jobben i god tid. Du har rett til et års permisjon hvis du har barn mellom ett og tre år.

(Kilde: Bergens Tidende)

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

Nasjonalforeningen for folkehelsens mål er å bekjempe hjerte- og karsykdommer og demens.

Testamentarisk gave til hjerteforskningen!

Nasjonalforeningen for folkehelsen er den største humanitære bidragsyteren til norsk hjerteforskning. Vårt arbeid finansieres med innsamlede midler.

Hjerte- og karsykdommer er årsak til flest dødsfall i Norge. Hver dag dør 47 mennesker på grunn av hjerte- og karsykdommer.

Dagens behandling er resultatet av tidligere forskning. En testamentarisk gave går direkte til hjerteforskningen og er en investering for framtidige generasjoner. Gaven er fritatt for arveavgift og kommer derfor i sin helhet forskningen til gode.

Postboks 7139 Majorstuen, 0307 Oslo Tlf: 23 12 00 00 Faks: 23 12 00 01 www.nasjonalforeningen.no

10 års-jubileum for
de som vokter lovens voktere

– Systematisk slurv avdekket etter dødsfall i politiets arrester

Spesialenheten for politisaker skal sikre at politifolk, påtalejurister og politimestere ikke går utover sine fullmakter og at politifolk som begår straffbare lovbrudd bringes for retten.

Nå feirer enheten ti år. Spesialenhetens leder, juristen Jan Egil Presthus har ledet enheten, med hovedsete på Hamar, siden starten i 2005. Han feirer jubileet med stolthet.

Og peker samtidig på alvorlige punkter hvor politiet må forbedre seg.

Tekst og foto: Tore Letvik

A middle-aged man with grey hair and a slight smile stands against a wall made of horizontal wooden planks. He is wearing a dark navy blue suit jacket over a light blue button-down shirt. His left hand is in his pocket, and his right hand is resting on his thigh. The background shows a modern building with large windows to the left and the wooden wall to the right.

Vi har sett at
kort er dratt mellom
de ulike cellene med få
sekunders mellomrom

Den 29. mai avholdt Spesialenheten et seminar i Oslo i anledning 10 års-jubileet. Under sin gjennomgang av de erfaringene som enheten og dens etterforskere har gjort, serverte Presthus en meget sterk melding til Justis-Norge knyttet til bruken av arrester her i landet.

12 personer har fra 2005 til 2014 mistet livet i eller i sammenheng med opphold i politiarrester i Norge. I forbindelse med sin etterforskning av anmeldte politifolk og politidistrikter har Spesialenheten avdekket alvorlig svikt i tilsynsrutinene ved flere av politiarrestene. I følge arrestforskriften skal arrestforvarerne «som minimum ved selvsyn forsikre seg om den innsattes situasjon, herunder om vedkommende trenger legehjelp eller er i en situasjon hvor vedkommende lett kan skade seg selv». Regelen kan bety liv og død for arrestanter som er suicidale eller sterkt påvirket av rusmidler. Men den brytes.

– Vi har flere saker hvor inspeksjonene framstår som overfladiske. For eksempel saker hvor man i arresten bruker elektroniske kortlesersystemer for å registrere når det er foretatt inspeksjon. Vi har sett at kort er dratt mellom de ulike cellene med få sekunders mellomrom. Det har også skjedd i saker vi har etterforsket som følge av celledødsfall, i følge Presthus som fortsetter:

– Dette fant vi fordi vi gikk inn i en sak som følge av at en person døde i arresten. Da er det naturlig å stille seg spørsmål om hvorvidt svikten i inspeksjonen bare skjedde den aktuelle natten, eller om dette er en del av en form for systematisk slurv. Hvis vi frigjør oss litt fra strafferettens strenge beviskrav så bør vi kunne tillate oss å si at dette er nettopp det – en form for systematisk slurv, sa Presthus foran en fullsatt konferansesal på Bristol hotell i Oslo med polititopper både innen politi og påtalemyndighet til stede, deriblant riksadvokat Tor-Aksel Busch.

Lokale instruksjer

I anledning 10 års-jubileet var bruk av arrest hovedtema. Presthus viste til erfaringene med Spesialenhetens

avsløringer av inspeksjonsslurv og stilte spørsmålet:

– Har vi her kommet borti noe som vi gjerne vil kalle for en form for ukultur – altså en aksept for at oppdraget ikke utføres med den kvaliteten som kreves og som bør forventes? Jeg har sett i mange sammenhenger at politiet prøver å distansere seg fra begrepet ukultur, og det skjønner jeg fordi begrepet er så uklart. Men i Spesialenheten er vi av den oppfatning at dette bør kunne defineres som mangelfullt lederskap. Oppstår det en ukultur som åpner for inspeksjoner som ikke ivaretar de kravene som er stilt, så må det kunne henføres til mangelfullt lederskap. Og mangelfullt lederskap da på flere nivåer, sa Presthus som etterlyser tiltak.

Burde vi ikke hatt et likelydende instruksverk i arrester i Norge og ikke bare lokale instruksverk som i dag?

– Burde vi ikke hatt et likelydende instruksverk i arrester i Norge og ikke bare lokale instruksverk som i dag? Det er vanskelig å se for seg at det skal være behov for store forskjeller på dette området mellom de forskjellige arrestene. Normen for god kvalitet og innhold i inspeksjoner og andre forhold i arrest burde være felles for alle politidistrikter, sa Presthus.

Han viste videre til at Spesialenheten i sin etterforskning av anmeldelser mot politifolk og politidistrikter også har registrert en svikt i mangel på etterprøvbare ved innbringelser av arrestanter.

– I mange saker ser vi at kravene til dokumentasjon og god journalføring ikke er oppfylt. Og det er selvsagt problematisk for Spesialenheten som skal drive kontrollvirksomhet. Det

kan også gi grunn til uro for at det kan ha skjedd ting som man ikke ønsker skal være gjenstand for etterprøving, sier Presthus.

I noen saker som Spesialenheten har etterforsket har den funnet at dokumentasjon er helt fraværende.

– Vi har noen saker i løpet av noen år hvor personer har vært pågrepet, og innbragt, ransaket og vurdert i arresten, uten at det finnes noe dokument eller notoritet overhodet. I disse sakene må vi starte med å nøste opp saken utelukkende på bakgrunn av anmeldelsen fra personen som da har vært håndtert av politiet. Det spørsmålet vi har stilt oss er om det i politiet kan finnes en aksept for mangelfull journalføring, sier Presthus som forteller at dette er et spørsmål Spesialenheten stiller som følge av noen av de forklaringene den har mottatt fra de avhørte polititjenestemennene.

Uakseptabelt

– Blant annet er det type forklaringer som at; «det ble ikke funnet noe». «Det ble ikke gjort noe beslag». «Det var ikke behov for å følge opp saken». Og; «Fordi vi ønsket at denne personen ikke skulle være omtalt hos politiet, så ble det heller ikke sikret noen notoritet knyttet til hendelsen». Det mener jeg må være en uakseptabel tilnærming. Den er ikke i tråd med regelverket heller. Og det er klart at den åpner for vilkårlighet fra politiets side når man unnlater å oppfylle notoritetskrav. Mangelfull notoritet gjelder da også flere av de sakene hvor det er blitt reagert med foretaksstraff, sier Presthus.

Han viser til at mangel på etterprøvbare er mest alvorlig der inngrepet er mest alvorlig.

– For eksempel gjelder det situasjoner hvor det er brukt bendsel eller håndjern inne i cellerommet. Det er da uklart hvem som har besluttet bruken av det og det er uklart hvilke vurderinger som ble foretatt knyttet til bruken og det er uklart hvilke vurderinger som er foretatt i forhold til

Saker hoper seg opp hos Spesialenheten som en følge av den omfattende etterforskningen av politimannen Eirik Jensen.

varigheten av inngrepet. Vårt poeng er at overholdelse av notoritetskrav bidrar til å sikre kvalitet og hindre vilkårlighet. Skriftlighet bidrar til større bevissthet og kvalitet i arbeidsprosesser, styrker kontrollmuligheter og er en garanti for de pågrepne og borgerne om at politiet bruker sine fullmakter riktig og med omhu, sier Presthus.

Spesialenhetens leder understreker betydningen av å utøve kontroll med politiet.

– Frihetsberøvelse er det mest inngripende virkemiddel politiet benytter. Den som frihetsberøves, deres familier og samfunnet for øvrig må være trygge på at frihetsberøvelsen er nødvendig. For politiet er frihetsberøvelse et tiltak som brukes regelmessig og som i noen tilfeller også har karakter av å være et rutinemessig inngrep. For den som innbringes og settes i arrest er dette i mange tilfeller den eneste gangen de er gjenstand for den type behandling. Det oppleves selv-

sagt som ydmykende for mange – unødvendig, utrygt og altfor inngripende. Derfor må frihetsberøvelse bare brukes når det er velbegrunnet behov, understreker Presthus.

Var rådmann

Juristkontakt har besøkt lederen for Spesialenheten i hovedkvarteret på Hamar. Dit kom Presthus allerede i desember 2004. Årsaken til at Spesialenheten ble opprettet 1. januar 2005 var at forgjengeren «De Særskilte Etterforskningsorganene» (SEFO) som hadde vart siden 1988, hadde vært gjenstand for lang og hard kritikk. SEFO-organene var spredd rundt i landet, besto av en dommer som leder, og en advokat og en polititjenestemann. Mye av kritikken gikk på at ordningen bar preg av at politi etterforsket politi, og dermed hadde liten troverdighet blant folk flest. Presthus er utdannet cand. jur. fra 1986, og fikk advokatbevilling 1995. Etter embets-

eksamen arbeidet han først som saksbehandler i Justisdepartementet og deretter som saksbehandler og kontorsjef i Utlendingsdirektoratet.

Fra 1991 til 2000 arbeidet Presthus ved Asker og Bærum politidistrikt, først som politifullmektig og fra 1993 som politiinspektør. Fra 1993 til 1997 var han nestleder i Forvaltningsavdelingen, og fra 1997 arbeidet han ved Kriminalavdelingen, først som påtaleleder ved kriminalavdelingen og senere leder for kriminalavdelingen (kriminalsjef). Presthus hadde vært ansatt som rådmann i Tynset siden 2000 da han begynte som leder av Spesialenheten.

– Du kom vel inn i et minefelt, med stor risiko for å bli målskive for kritikk, slik SEFO ble, fordi svært få saker endte med at politifolk ble tiltalt og domfelt. Hvorfor søkte du den gangen?

– Når du søker en jobb så er vel ofte årsaken en sammensatt kombina- ►

sjon av ulike forhold. Jeg hadde vært rådmann i Tynset kommune i fem år og kunne tenke meg å skifte både jobbmessig og bommessig, og det var en del av motivasjonen. I tillegg virket det jo klart som en spennende utfordring. Noe helt nytt.

– Var du med på oppbyggingen av enheten?

– Det var gjort et grundig forarbeid fra Justisdepartementets side, og ansatt noen få medarbeidere. Tre kontoransatte og fire etterforskere var på plass. Men da vi ble opprettet i 2005 var tanken fortsatt at man i veldig stor grad skulle basere seg på personer på verv. Så det var nærmere 20 advokater som var satt opp på verv i enheten – fra Stavanger i sør til den nordligste som satt i Tromsø.

Etterforskere

– Kritikken om at politifolk etterforsker politifolk har vel levd videre selv om den kanskje har blitt litt mildere. Handler dette om at man må ha personer med etterforskningskompetanse for å kunne opprettholde en kvalitativ etterforskning, og at man da må bruke tidligere politifolk?

– Ja, og det var det vel også enighet om lenge for jeg kom inn i bildet for man hadde jo nettopp rekruttert inn etterforskere i faste stillinger i Spesialenheten. Gjennom dette tiåret mener jeg at overbevisningen om at vi har behov for dyktige etterforskere, som kan etterforskerfaget både fra utdanning og praksis, ikke er blitt sveket. Utviklingen gjennom disse årene er at det har blitt flere etterforskere og færre personer på verv. I dag er det 10 personer på verv – en psykolog og ni advokater. Vi har 17 faste etterforskere – tre i Trondheim – tre i Bergen og resten er i østlandsområdet.

– Fra tid til annen får dere jo kritikk for det store antall henleggelses av anmeldelser mot politifolk, følger du at det har endret seg over tid?

– Det vi erfarer er at det er den samme kritikken som dukker opp på nytt igjen med jevne mellomrom. Det

knytter seg ofte til etterforskernes bakgrunn. Av de 17 etterforskerne vi har i dag er det én som er politiutdannet fra Sverige – som aldri har vært etterforsker i Norge – én revisorutdannet, og i tillegg så er 3-4 rekruttert inn til stillinger hos oss fra arbeid i forsikringsselskaper, selv om de opprinnelig har etterforskererfaring fra politiet. Vårt mål er selvsagt å utføre oppdraget så profesjonelt riktig som mulig. Vi er etter hvert også flere jurister.

– Her hos sjefen for Spesialenheten på Hamar er vi fem jurister, inklusive meg. Beslutninger i vanskelige saker treffes etter at flere har deltatt i behandling og diskusjon. Juristene hos sjefen for Spesialenheten har variert yrkesbakgrunn. Tre av dem har aldri jobbet i politiet tidligere. En kommer fra Statens Vegvesen. En fra Sivilombudsmannen, og en kommer fra lovavdelingen i Justisdepartementet. Selv for de mest ivrige kritikere må det vel være vanskelig å si at deres bakgrunn tilsier at de skal ha noen forkjærlighet for politiet. Når det gjelder kritikken mot Spesialenheten om bruk av tidligere politietterforskere, så er det klart at vi vil ansette de etterforskerne som vi – i en grundig tilsettingsprosess – anser for å være best kvalifisert, i tråd med vanlige prinsipper for ansettelse i offentlige virksomheter. I en slik prosess vil jo også dette med egnethet, personlig integritet og synspunkter på politiets virksomhet være ting som prøves. Argumentet med at politiutdannede i større grad enn andre – på bakgrunn av sin etatsutdanning og erfaring – skal la seg påvirke i måten de utfører oppdraget på, har jeg aldri fått helt tak på. Argumentet er mer eller mindre basert på en antagelse, slik jeg oppfatter det.

Domstolene

– Hvis du ser i perspektiv på de 10 årene – føler du at organiseringen og gjennomføringen som dere gjør – har vært utsatt for den samme kritikken som rammet SEFO?

– Det er noen kritiske røster som går igjen, noen advokater og noen professo-

rer. Jeg tenker at det viktigste må være at sakene undergis en god og riktig behandling, og kritikken retter seg i liten grad mot saksbehandlingen. Den retter seg mot systemer – og virker å være begrunnet i en mistanke om at her må det være en feil – særlig fordi så mange saker blir henlagt. Nå har vi jo imøtegått dette ved å legge ut – så langt vi klarer – sammendrag av de avgjørelsene vi treffer – og jeg vil jo tro at de som har noenlunde kunnskap om strafferett vil forstå at det er riktig at det aller meste av dette henlegges. Jeg mener for øvrig at det er riktig at en virksomhet med et så spesielt oppdrag som vårt følges med et kritisk blikk. Vi som har påtatt oss dette oppdraget må vi leve med og tåle kritikk. Noe kritikk gir selvsagt også grunn til læring og endring. Kritikken gjør også bedre i stand til å forstå hvordan vår rolle kan oppfattes.

– Domstolene er de som fintrimmer grensen for hvor langt politifolk kan gå, blant annet i sin maktanvendelse. Hva er deres erfaring når dere tar ut tiltale og bringer sakene inn for retten?

– Vår erfaring med å gå med saker i retten er at domstolenes terskel for å domfelle for ulovlig maktbruk er høy. Selv om det ikke er veldig mange saker som blir prøvd årlig, så må man si at andelen frifinnelser er høy i maktbruksaker. Jeg synes at både kritikken fra enkelte aktører og fra media tar for lite hensyn til det.

Tall Spesialenheten har hentet ut for Juristkontakt viser at 12 av 17 rettskraftig avgjorte maktbruksaker har endt med frifinnelse i løpet av 10 år. I fire av de 17 sakene ble tiltalte dømt i tingretten, men frifunnet i lagmannsretten. 9 av de 17 sakene ble prøvd i to rettsinstanser. 6 av 10 saker som har endt med frifinnelse har vært prøvd i minst to rettsinstanser. I tre saker har frifinnende dom i tingretten ikke blitt gjenstand for anke. I en sak har Spesialenhetens anke blitt nektet fremmet.

Fastlenking

Presthus mener det er flere forhold som gir grunn til å understreke viktig-

Riksadvokat Tor-Aksel Busch mener dagens system med Spesialenheten fungerer bra.

heten av at politimestere, påtaleledere og andre overordnede i politiet sørger for å informere og å innskjerpe rutiner i forbindelse med etatens bruk av makt og frihetsberøvelse.

– Vi er overbevist om at høy kvalitet på politiets arbeid med arrestasjoner og arrestanter er avhengig av at politidistriktenes ledelse har oppmerksomhet rettet mot dette. Når vi i Spesialenheten etterforsker kommer vi fra tid til annen over forhold som gir grunn til undring. I en sak i Søndre Buskerud politidistrikt i 2013 ble en asylsøker, som skulle sendes ut av landet, lenket fast til celleveggen i flere timer. Vår oppfatning av etterforskningen var at dette var relativt ukjent for ledelsen i politidistriktet selv om man hadde dette som praksis i politidistriktet. Fastlenking var ikke benyttet i kun denne saken, men også i andre saker, sa Presthus under seminaret i Oslo.

– Noe av det mest forstemmende med en slik fastlenkingspraksis er at

Man kan jo gjøre seg en refleksjon om hva konsekvenser blir når vi går mot større politidistrikter

norske myndigheter jo lenge forut for dette hadde garantert overfor Europarådets torturovervåkingskomite at man ikke brukte fastlenking i bred utstrekning, og da kun i forbindelse med inkvireringssituasjoner. Så det er altså et klart misforhold mellom det norske myndigheter kommuniserer til torturovervåkingskomiteen og det som faktisk skjer i et politidistrikt. Da er det den øverste ledelsen som må stå ansvarlig i forhold til det. Man kan i praksis ikke laste den enkelte arrestforvarer som da ikke er tilstrekkelig informert om hvilke krav som stilles til det krav han eller hun skal utføre, sa

Presthus som også reflekterte om hvordan framtiden vil bli med færre, og større politidistrikter.

– Man kan jo gjøre seg en refleksjon om hva konsekvenser blir når vi går mot større politidistrikter, i forhold til det vi må kalle en distansert ledelse og mulighet for utydelige krav. Jeg tror man skal ha bevissthet rundt dette spørsmålet, og i hvert fall bør man løfte kompetansen og forventningen til de som er ledere på underordnede nivåer når man velger å gå i den retningen, sa Presthus.

Fornøyd riksadvokat

Spesialenheten for politisaker har egen påtalekompetanse, med Riksadvokaten som overordnet påtalemyndighet og ankeinstans. Under seminaret i Oslo benyttet riksadvokat Tor-Aksel Busch anledningen til å ta et tilbakeblikk og å gjøre en oppsummering.

– Jeg har fulgt dette området i 40 år – fra en Maridalssak i sin kanskje ►

spede begynnelse med mer oppmerksomhet inn mot politiets opptreden vis a vis borgerne. Det vi kan si er at det gjennomgående har vært ihvertfall tre elementer i kritikken som har ligget fast over tid. Det ene er at det er et stort antall henleggelses totalt sett av det som anmeldes. Det er enkelte saker som får veldig stor oppmerksomhet hvis det ikke blir noen straffettslig reaksjon og da gjerne et personlig ansvar mot polititjenestemenn, noe Obiora-saken er et klassisk eksempel på i så måte. Og det tredje er sammensetningen, organiseringen av selve arbeidet. Hvem skal være med? Hvordan ivaretar man uavhengighet? På mange måter så ble jo denne institusjonen og dens forgjenger skapt av frykten for politivold – det var det som var utgangspunktet. Men i dag, og det mener jeg er norsk politi til ære, så kan vi konstatere at det er svært få saker knyttet til vold, eller til for stor grad av anvendelse av makt i gitte situasjoner. Vi har noen, og vi skal på ingen måte undervurdere de, men tallmessig så er

det ganske få, sa Busch som fortsatte:

– Hvis jeg ser disse tre elementene over tid, hva er så tendensene i utviklingen av kritikken? Ja, det er mulig at jeg nå er preget av tidens tann og ikke følger like godt med, men for meg ser det ut til at kritikken totalt sett er avtagende. Vi har mindre oppmerksomhet om det store antall henleggelses, vi har fått større forståelse for at det er en konsekvens av den saksporteføljen som ligger der. Vi har noen enkeltsaker som vekker oppmerksom og som kommer til å vekke oppmerksomhet. Vi klagebehandler for tiden den såkalte Monika-saken ved vårt kontor – håper å være ferdig med den i midten av juni – og det er en klage både i retning av at det ikke er benyttet personlig ansvar – og det er en klage over at det ikke er et kvalifisert henleggingsgrunnlag. Så begge ytterpunkter er med, sa riksadvokaten.

Han gikk videre til å analysere kritikken av selve Spesialenheten og de ansattes bakgrunn.

– Når det gjelder sammensetningen, hvemsom er med i Spesialenheten,

så opplever nok også jeg at dette var gjenstand for mer kritikk tidligere. Men det dukker opp fra tid til annen. Ved vårt kontor er vi komfortable med den ordningen som man har i dag, og ser ikke at det er noen uheldige bindinger. Vi skal ha et kompetent organ som kan etterforske og det forutsetter kunnskap og det er viktig at man også har noe erfaring med etterforskning, sa Busch som fortsatte sin ros av Spesialenheten.

– Vi kan selvfølgelig tenke oss å lage helt andre skoler, helt andre tradisjoner, men i et lite land som vårt så må man også se på den totale ressurs-siden. Så med andre ord er vi hos oss både fornøyd med det arbeid som Spesialenheten utfører, og mener de utviklingstrekk som jeg her kort berører, har sammenheng med at man har valgt en transparent opptreden, man er tilgjengelig for kommentarer, man skriver lenger enn man tradisjonelt har gjort i påtaleavgjørelser i vårt land, og alt det gjør at det blir større legitimitet knyttet til avgjørelsene, sa Busch.

4,9 % av tiltaler og forelegg har vært rettet mot jurister

Spesialenheten har i løpet av 10 år tiltalt, siktet (tilståelsesdom) eller gitt forelegg til 194 personer ansatt i politiet. 15 personer ansatt i politiet er meddelt påtaleunntatelse. I 20 saker er ansatte i politiet ved dom fradømt sine stillinger. Saker som har ført til fradømmelse av stilling har blant annet handlet om grov korrupsjon, seksuallovbrudd, misbruk av stilling, underslag og narkotikabruk.

For Juristkontakt har Sjefen for Spesialenheten gjort en sammenligning mellom polititjenestepersoner (politiutdannede og arrestforvarere) og jurister for perioden 2005 til 2014. Den viser at 175 polititjenestepersoner er tiltalt/ gitt forelegg, mens 9 jurister i samme periode er tiltalt/ gitt forelegg, dvs. ca. 4,9 % av tiltaler/ forelegg har vært rettet mot jurister.

Juristenes andel av det samlede antall tiltaler/forelegg (inkl. sivilt ansatte og privatpersoner) i Spesialenheten saker fra 2005 til 2014 er 9 av 209, det vil si om lag 4,3 prosent.

Det er i saker hos Spesialenheten fra 2005 til 2014 gitt påtaleunntatelse 15 ganger. 3 av disse påtaleunntatelsene er gitt til jurister.

Undersøkelse blant dommere

Dommere mer opptatt av sikkerhet

Trusselbildet gjør at sikkerhet i domstolene er blitt et viktig tema for norske dommere. Nesten 40 prosent av dommerne mener Dommerforeningen må ha et sterkt engasjement i dette spørsmålet.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

At sikkerheten ved domstolene er en viktig sak for dommerne, kommer fram i en undersøkelse utført av Dommerforeningen blant egne medlemmer. I undersøkelsen blir dommerne bedt om å ta stilling til hvilke saksområder de ønsker at Dommerforeningen skal engasjere seg i. På topp ligger lønnsvilkår, domstolenes ressurssituasjon, domstolenes uavhengighet og etterutdanning, men sikkerhet i domstolene kommer også høyt opp på «prioriteringslisten».

Nesten 40 prosent av dommerne mener dette er et tema Dommerforeningen må engasjere seg i. Kvinnelige dommere er noe mer opptatt av sikkerheten enn mannlige – andelen er på henholdsvis 47 prosent og 34 prosent.

Det er også flere dommere i tingretten – ti prosent flere enn i lagmannsretten – som mener sikkerheten er viktig å engasjere seg i.

– I kjølvannet av 22. juli saken tror jeg de fleste er blitt mer opptatt av sikkerhet. Når undersøkelser viser at dommere i større grad blir utsatt for trusler, og en opplever at europeiske

Sikkerheten ved domstolene er en viktig sak for dommerne, kommer det fram i en undersøkelse utført av Dommerforeningen. – Det er naturlig at spørsmålet om sikkerhet får en større plass på agendaen, sier foreningens leder Ingjerd Thune (Foto: Tore Letvik)

kollegaer blir angrepet og drept, er det naturlig at spørsmålet om sikkerhet får en større plass på agendaen, sier Ingjerd Thune, leder av Dommerforeningen og til daglig sorenskriver ved Gjøvik tingrett.

– Hva gjør Dommerforeningen?

– Dommerforeningen arbeider for økt sikkerhet ved norske domstoler. Når en ser hvordan sikkerhetsarbeidet er blitt prioritert i de to andre statsmakter, er det et paradoks at så lite skjer i domstolene. Dommerforeningen har tatt dette opp med Domstoladministrasjonen og aktuelle myndigheter, sier Ingjerd Thune til Juristkontakt.

En kartlegging gjort av Domstoladministrasjonen (DA) viser at det siden 1. januar 2014 er registrert 23 trusler mot dommere og domstoler i Norge og ifølge DA-direktør Sven Marius Urke må dommere stadig oftere forholde seg til trusler og sikkerhetshendelser.

Ønsker synlighet

Et tøffere trusselbilde for domstoler og dommere fører ikke til at dommerne ønsker mindre synlighet – tvert imot. I undersøkelsen svarer tre av fire dommere at Dommerforeningen bør bli mer synlige i mediebildet. 81 prosent av kvinnelige dommere, og 70 prosent av mannlige dommere, mener synligheten bør bli større.

Ønsket er det samme blant alle dommergrupper.

– Ønsker dommerne å delta mer i debatt om jus, domstolene og arbeidsvilkår?

– Utviklingen i samfunnet, med utstrakt bruk av sosiale medier og nye måter å kommunisere på, viser klart at synlighet er blitt mye viktigere enn tidligere. Den norske Dommerforening arbeider kontinuerlig i forhold til dommerens arbeidsvilkår, økonomien i domstolene og den generelle rettsutvikling. Det vil være naturlig at også Dommerforeningen deltar mer aktivt i aktuelle samfunnsdebatter innenfor de områder Dommerforeningen arbeider med. Dette er tema som diskuteres i styret i Dommerforeningen, sier Ingjerd Thune.

Samfunnsfag i praksis på Sortland Niendeklasseelever i tingretten

Klasse 9 F fra Sortland ungdomsskole har hatt hovedforhandling i Vesterålen Tingrett på Sortland. Elevene bekledde rollene i den fiktive straffesaken om sovevoldtekt seriøst og med stor troverdighet.

Klassen har den siste måneden hatt om rettssystemet i samfunnsfag og har fått oppleve læring i praksis. Med stoisk ro og ingen tegn til tull og tøys, gjennomførte de 13 elevene hovedforhandlingen i Sal 1 i Vesterålen Tingrett.

De øvrige elevene spilte publikum. Elevene har fått bruke en ekte straffesak om sovevoldtekt som bakgrunn og det var denne de iscenesatte i retten

på Sortland, der de bekledde alle rollene selv.

Elevene spilte sine roller så troverdig at man ganske raskt glemte at det var 14-15 åringer som sto for hele hovedforhandlingen og at det bare var skuespill. Likevel «based on a true story», en type sak som dessverre ikke er uvanlig.

Grete Ellingsen er ordfører i Sortland, men advokat av yrke og har tidligere arbeidet i Vesterålen Tingrett. Sammen med elevenes lærer, Linda

Tekst og foto: Marianne Lovise Strand

Bergesen, hadde hun lagt til rette for at niendeklassingene kunne få være med på en annerledes samfunnsfagtime.

– De imponerte meg virkelig. Det var helt fantastisk å se hvor dyktige de var på gjennomføringen, sa hun entusiastisk og tydelig berørt umiddelbart etter rettsaken.

Ellingsen hadde en liten rolle selv, hun spilte tiltaltes psykiater. Ut over dette spilte elevene alle de andre rollene.

– Dette var veldig lærerikt og det passet meg utmerket, for jeg har tenkt til å studere juss, sier Emma Norheim Ridderseeth, statsadvokat for anledningen.

– At vi har fått oppleve dette gjør nok at alle i klassen blir enda mer interessert i samfunnsfag, tror Dorte Emilie Uhre, som spilte fornærmede.

Hun og tiltalte, Nicolai Wessel, bekledde de vanskeligste rollene.

– Jeg syntes det var interessant å være fornærmede og synes egentlig det gikk ganske bra, selv om jeg var litt redd for å ikke virke overbevisende nok, sier Dorte Emilie.

– Det var spesielt å være tiltalt for noe slikt, men dette har vært lærerikt og jeg har pugget §192, 2. ledd og bokstav B, sier Nicolai.

Skal skrive dom

Mahla Alami syntes at det å være i rollen som meddommer var ganske lett.

– Jeg kunne jo bare stille spørsmål som jeg kom på underveis, i tillegg til de jeg hadde forberedt før rettsaken, sier hun og smiler.

Saken hadde mange vitner og alle framsto forskjellig, slik seg hør og bør. Således ble saken bare enda mer troverdig. Før elevene tar sommerferie skal det skrives dom og denne skal forkynnes på Sortland ungdomsskole.

– Elevene kommer til å få en prøve om dette før skoleåret er omme, sier lærer Bergesen, som innrømmer at hun nesten fikk tårer i øynene av å se elevene sine iscenesette den vanskelige straffesaken på en så realistisk måte.

– Jeg tror også typen sak gjorde at elevene tok dette på alvor, det virker som om de har lært mye underveis, sier Ellingsen.

Med stor troverdighet gjennomførte klasse 9F straffesak om sovevoldtekt i Vesterålen Tingrett: f.v. statsadvokat Emma Norheim Ridderseeth, meddommer Maha Alami, dommer Oskar Pettersen, fornærmede Dorte Emilie Uhre, forsvarer Nada Alami og tiltalte Nikolai Wessel.

Kjemper for sin sønn

etter barnebortføringssak

- Opplever at Haagkonvensjonen om barnebortføring ikke fungerer etter hensikten
- Mener norske myndigheter er for passive
- Ble fengslet i Nicaragua

*Tekst: Ole-Martin Gangnes
Foto: Thomas Haugersveen*

Underdirektør Alf Friisø i Utenriksdepartementet mener Haagkonvensjonen om barnebortføring ikke fungerer etter hensikten og at norske myndigheter er for passive i barnebortføringssaker. Han kjemper nå for å holde kontakt med sin sønn – som befinner seg med moren i Nicaragua. Selv ble han kastet i fengsel sist han var i landet denne våren.

Alf Friisø er underdirektør i Utenriksdepartementet og var norsk diplomat i Nicaragua mellom 1998 og 2002. Det var her han traff sin kone og sammen fikk de en sønn. Da sønnen var ett år gammel flyttet familien til Norge og bosatte seg utenfor Oslo. Gutten gikk på norsk skole og snakket norsk. Men for to år siden, da gutten var elleve år, tok moren han med til Nicaragua på det som ifølge Friisø skulle være en ferie. De kom aldri tilbake. Moren ville ikke tilbake til Norge og hun hadde sønnen med seg. Tilbake i Norge satt en forvilt far.

Nicaragua har tiltrådt Haagkonvensjonen om barnebortføring og Alf Friisø trodde saken skulle løses raskt – målet med Haagkonvensjonen er at barnets bosted og situasjon før bortføringen skal gjenopprettes. Deretter skal avgjørelser om barnets fremtid treffes der. Alf Friisø regnet saken som klar og at han ville få sønnen tilbake. Dette er nå to år siden. Sønnen er fortsatt i Nicaragua.

Siden 2013 har Friisø kjempet en svært tøff kamp i nicaraguanske domstoler og jobbet hardt for å få norske myndigheter sterkere på banen. Historien hans involverer blant annet det han selv beskriver som hårreisende rettsprosesser, skyhøye pengekrav og utreiseforbud. Og da han var i Nicaragua denne våren ble han satt i fengsel. Først da han klarte å skaffe til

veie nesten 50 000 dollar i kontanter ble han satt fri.

Friisø er nå tilbake i Norge. Han forteller til Juristkontakt at prosessen har gjort ham noen illusjoner fattigere – både når det gjelder Haagkonvensjonen om barnebortføring og norske myndigheters innsats i slike saker. Han kritiserer norske myndigheter for altfor passivt å lene seg på at Haagkonvensjonen skal løse saken i de tilfellene som omfattes av konvensjonen.

– Det holder ikke bare passivt å vise til hvordan konvensjonen skal fungere når virkeligheten er en helt annen i det landet det gjelder, sier Friisø.

// **Det holder ikke bare passivt å vise til hvordan konvensjonen skal fungere**

– På autopilot

Han mener det paradoksalt nok har gjort hans egen sak vanskeligere at Haagkonvensjonen skal gjelde. I konvensjonssaker er det Justisdepartementet som håndterer sakene. I andre saker er det Utenriksdepartementet.

– Saken min er gjort vanskeligere fordi det antas at alt løser seg automatisk når barnet er bortført til et land som er tilknyttet Haagkonvensjonen. Som gjenværende forelder sender man en søknad om tilbakeføring via Justisdepartementet. Deretter behandles saken i det landet barnet er bortført til etter reglene som er etablert i konvensjonen. Mekanismen for å få til en løsning er på plass. Det kreves ikke ytterligere innsats fra norsk side. Saken settes på autopilot.

Denne tilnærmingen fungerer godt når landene tilknyttet konvensjonen respekterer dens idegrunnlag og prinsipper. Problemet er når et land tilknyttet konvensjonen ignorerer sine

forpliktelser i henhold til konvensjonen, sier Friisø.

– Hadde ikke Nicaragua vært tilknyttet Haagkonvensjonen hadde jeg, og norske myndigheter, hatt flere muligheter til å følge opp saken med relevante myndigheter i Nicaragua. I min sak har Haagkonvensjonen vært en ulykke, og den har ødelagt mye for meg og min sønn. Norge bør ikke passivt akseptere at «slik er det bare». Det gjør vi ikke i andre typer internasjonalt samarbeid med andre land. Og det bør vi ikke gjøre når det gjelder uskyldige barn, sier han.

Friisø forteller at han har vært bekymret for sønnens ve og vel.

– Disse bekymringene faller imidlertid utenfor Haagkonvensjon og Justisdepartementet kan dermed ikke følge opp disse. Da jeg har tatt opp disse bekymringene med barnemyndigheter, får jeg beskjed om at fordi det er en Haag-sak så er det bare Justisdepartementet som kan jobbe med saken. Dette er ansvarspulverisering.

Han mener det kunne ha blitt gjort mer i hans egen sak. Han peker blant annet på at man tidlig kunne gjort mer i å si fra at man fra norsk side følger nøye med i rettsprosessen.

– Hadde man fra norsk side vært mer aktiv og synlig fra starten tror jeg det hadde vært vanskelig, om ikke umulig, at utviklingen kunne ha gått så galt som det har gått.

Annet engasjement

Alf Friisø er født i USA og har i tillegg til sitt norske, også amerikansk statsborgerskap. Det har også sønnen.

– Derfor har amerikanske myndigheter engasjert seg i saken, dog ikke i forhold til selve barnebortføringen som er mellom Norge og USA, men hvordan gutten har det og i forhold til min sønns rettigheter så vel som mine rettigheter. Det er et helt annet engasjement å se derfra, sier han.

– I løpet av denne prosessen har jeg sett at norsk holdning er svært tilbakeholden og passiv i sammenlikning. Amerikanske myndigheter har guttens

Alf Friisø ble fengslet i Nicaragua. Han beskriver forholdene i fengselet som ille. Han klarte å få tatt disse bildene inne fra cella.

ve og vel i fokus. De har sendt folk ut for å møte ham og hatt møter med flere departementer og myndigheter i Nicaragua. De har ringt meg hjemme for å spørre hvordan min sønn har det og om de kan bistå på noe som helst måte, det har aldri noen fra norsk side gjort. Det hele følges opp på en helt annen måte. Men, jeg bor jo ikke i USA, slik at deres engasjement har en begrenset verdi. Det som hadde betydd noe er et norsk engasjement.

– Det amerikanske utenriksdepartementet nylig sendte en rapport til den amerikanske kongressen der det opplyses at Nicaragua er et land som ikke oppfyller sine forpliktelser i henhold til konvensjonen. Jeg er blitt opplyst at dette skjedde blant annet på grunn av min sak, forteller Friisø.

En arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet leverte i 2013 en rapport om internasjonal barnebortføring, der man gjennomgår regelverk, organisering og behandling av barne-

bortføringssaker i Norge. Der pekes det på flere utfordringer i barnebortføringssaker.

”Landene som har tiltrådt Haagkonvensjonen har forpliktet seg til å følge bestemte fremgangsmåter for behandlingen av internasjonale barnebortføringssaker. Det viser seg likevel at enkelte konvensjonsland bruker lang tid etter de har tiltrådt konvensjonen på implementering av Haagkonvensjonen i lovverket og på opprettelse av en fungerende sentralmyndighet. Mangelfull implementering og lite kunnskap om Haagkonvensjonen kan føre til svært lang saksbehandlingstid og dårlig oppfølging fra sentralmyndigheten», heter det i rapporten.

I samme rapport vises det til at en aktiv holdning kan gi resultater, også i saker utenfor konvensjonssamarbeidet.

”Arbeidsgruppen er blitt informert om at Danmark har oppnådd en høy løsningsprosent (60-70 %) i saker

utenfor konvensjonssamarbeidet. Danske myndigheter har forklart for arbeidsgruppen at de positive resultatene sannsynligvis skyldes at man på en god måte har klart å formidle til bortfører hvilke konsekvenser bortføringen kan medføre.”

Alf Friisø mener det i Norge skjer en ansvarspulverisering, der han opplever at ulike myndigheter peker på hverandre.

Trodde på systemet

Da Friisøs tidligere kone ikke kom tilbake med sønnen fra Nicaragua i 2013, anmeldte han henne for barnebortføring.

Hun har i en kommentar til Aftenposten, da avisen omtalte saken i mars, benektet at det dreier seg om bortføring.

Siden har det vært en rekke rettssaker og møter i Nicaragua. Friisø ble, uten at han var klar over det, i 2013 dømt til å betale 3500 dollar i månedene i barnebidrag. ►

**Hadde jeg visst
det jeg vet nå den gang,
hadde jeg i alle fall vært
mindre naiv**

– Jeg fikk beskjed når beslutningen kom, men var ikke klar over at det pågikk en prosess. Haagkonvensjonens artikkel 16 sier at et land har ikke lov å bestemme slike ting før tilbakeføringsspørsmålet er avgjort, sier han.

Dette ble senere omgjort til at han skulle betale 25 prosent av månedlig inntekt, men ikke under 2000 dollar.

Da han reiste til Nicaragua i 2013 var det igangsatt en prosess om foreldrett. Han fikk i tillegg utreiseforbud. Dette ble senere opphevet og han reiste ut av landet. Tilbake i Norge prøvde han å engasjere norske myndigheter sterkere, men det ble vist til at det er Justisdepartementet som håndterer dette – siden det er en Haag-sak. UD ville ikke involvere seg med mindre Justisdepartementet ba om det, forteller han.

– Jeg prøvde å få noen til å bli interessert i guttens situasjon. Hadde man gjort mer aktivt den gang, tror jeg situasjonen kunne vært annerledes i dag. Hadde jeg visst det jeg vet nå den gang, hadde jeg i alle fall vært mindre naiv i forhold til hva Norge ville gjøre. Men jeg trodde på systemet, sier han.

I tiden etter, både i 2014 og i år, har konflikten pågått – både om barnebortføringen, foreldrerett og barnebidrag. Det som gjaldt barnebortføring tapte han også i en ankesak i Nicaragua. Det har vært en rekke rettssaker og en rekke nedturer.

Fengslet

Det hele toppet seg tidligere i år. I februar reiste han til Nicaragua for å prøve å treffe sønnen og for å følge opp sakene om samværsrett og barnebidrag. Det medførte at han på nytt fikk utreiseforbud og ingen mulighet

til å dra fra landet. Det var flere rettsmøter om hva han hadde betalt og ikke betalt.

– Jeg kan bare beskrive det som svært merkelige rettsmøter, sier han. Det hele endte med at en dommer besluttet at han skulle fengsles for ikke å ha betalt nok. Dette var i april.

– Det var en pause i møtet og da jeg kom tilbake var det troppet opp flere politifolk der. Dommeren informerte meg så at han bestemte at jeg skulle fengsles. Jeg ble påsatt håndjern, fraktet bort og kastet i en celle. Det var et fengsel full av søppel og avføring og forholdene var elendige.

Takket være den norske ambassaden fikk han noe bedre forhold: Enecelle, en vifte, en madrass samt å få beholde mobiltelefonen. Det ble etter hvert kommunisert til ham at han skyldte nesten 50 000,- dollar. Dersom han på kort tid kunne skaffe dette – i kontanter – ville han slippe ut.

Ifølge ham selv hadde han da allerede betalt 25 prosent av sin lønn for hver måned fra bortføringstidspunktet.

Med hjelp fra et annet europeisk land, som kunne skaffe penger på kort tid, og den norske ambassadøren ble

|| Jeg ble påsatt håndjern, fraktet bort og kastet i en celle

dette ordnet. De dro til banken og fikk summen ut i kontanter. Dette ble overlevert.

– Jeg har selv tilbakebetalt alt dette. Da jeg slapp ut etter to døgn, fikk jeg rettsavgjørelsen der dommeren hadde besluttet at jeg skulle sitte der i ett år. Det er viktig for meg å få frem at jeg fikk svært god hjelp fra norske myndigheter, ambassadør Jan Gerhard Lassen i særdeleshet, etter at situasjonen i Nicaragua kom helt ute av kontroll de siste månedene. Jan Gerhard reddet livet mitt, sier han.

Så snart utreiseforbudet ble opphevet forlot han landet. Han så sønnen for første gang på lenge rett før han reiste i mai.

– Jeg kan ikke reise tilbake. Men jeg har absolutt ikke gitt opp samværsretten med min sønn. Jeg jobber med dette nå. Artikkel 21 til Haagkonvensjonen sier at det skal etableres samværsrett i forhold til den gjenvæ-

rende foreldre dersom barnet ikke tilbakestilles, og min sønn skal kunne besøke meg i Norge. Jeg sendte inn søknad til Justisdepartementet i juni i fjor. I henhold til konvensjonen skal slike søknader behandles innen seks uker. Igjen bryter Nicaragua sine Haagforpliktelser, sier Friisø.

Han ønsker å fortelle sin historie for å belyse svakhetene i det norske systemet ved barnebortføringssaker, slik han har opplevd det.

– Man må ha et langt mer aktivt engasjement i disse sakene. Norske jurister må bli bevisst på at Haagkonvensjonen ikke fungerer etter hensikten i saker som min. Haagkonvensjonen blir da en teknokratisk mekanisme som gjør at man slipper å engasjere seg reelt i barnebortføringssaker. Den etablerer prosedyrer for hvordan stater skal følge opp bortføringssaker, og fra norsk side forutsettes at alle avtaleparter følger lojal opp. Men det gjør jo ikke alle land. Og i slike tilfeller kan Haagkonvensjonen medføre katastrofale konsekvenser slik det har gjort i mitt tilfelle. Jeg mistet sønnen min, havnet i fengsel og har betalt verdens høyeste barnebidrag, sier Alf Friisø.

– Begrenset hva departementet kan gjøre

Justis- og beredskapsdepartementet gjør det klart at man ikke kommenterer enkeltsaker, men kommunikasjonssjef Gunnar A. Johansen skriver i en e-post til Juristkontakt at:

"Justis- og beredskapsdepartementet mottar hvert år en rekke saker som gjelder barnebortføring til eller fra Norge og som håndteres etter Haagkonvensjonen om barnebortføring. Ved å tiltre Haagkonvensjonen har Norge og de andre landene forpliktet seg til å følge bestemte fremgangsmåter for saksbehandlingen av

www.colourbox.com

slike saker. Det gjelder blant annet krav til oversendelsen, tidsfrister og kommunikasjon mellom landenes sentralmyndigheter.

Det er begrenset hva departementet kan gjøre i disse sakene. Vi kan f.eks ikke gripe direkte inn i og påvirke utfallet av saken verken overfor norske eller utenlandske domstoler. Vi kan heller ikke gjøre noe som er i strid med lover og regler i Norge eller det landet barnet befinner seg i, heller ikke reise til et annet land og hente barn som er ulovlig bortført fra Norge."

PASIENTSKADENEMNDA

MEG ONE

– Det er stor usikkerhet om prosessen videre og mange lurer på hvor lenge de kan jobbe her, sier Fredrik Knudtsen, tillitsvalgt for juristene i Pasientskadenemnda.

Regjeringen flytter arbeidsplasser fra Oslo

Ansatte i Pasientskadenemnda bekymret for fremtiden – og kompetanseflukt

– Dette oppleves som et råkjør. Mange føler at vi nå er på et synkende skip med ett og et halvt års oppsigelsestid, sier tillitsvalgt for juristene i Pasientskadenemnda.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes
Foto: Tore Letvik*

75 ansatte i Pasientskadenemnda i Oslo – over 60 av dem jurister – har fått beskjed om at arbeidsplassen deres flyttes til Bergen. De fikk vite om flyttebeslutningen da revidert nasjonalbudsjett ble presentert i mai. Bakgrunnen er Regjeringens ønske om en ny virksomhetsstruktur for Helse- og omsorgsdepartementets underliggende etater og at det skal opprettes et nytt Nasjonalt klageorgan for helsesektoren (NKO) – lokalisert i Bergen.

Iverksettelsesdato for endringene er 1. januar 2016, med en overføringsperiode på to til tre år for det nye klageorganet.

Etableringen av den nye virksomheten er basert på en sammenslåing av sekretariatene for Pasientskadenemnda, Klagenemnda for behandling i utlandet, Preimplantasjonsdiagnostikknemnda, Statens helseperso-

nellnemnd og de deler av HELFO og Helsedirektoratet som har ansvar for klagesaker.

Det er cirka 100 arbeidsplasser totalt som flyttes til Bergen

I tillegg til det nye klageorganet i Bergen, innebærer også den nye strukturen at det skal etableres et nytt direktorat for e-helse, det blir ny virksomhetsstruktur mellom Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, samtidig skal Nasjonalt kunnskapssenter overføres delvis til Helsedirektoratet og delvis til Folkehelseinstituttet.

Flyttingen kom som en stor overraskelse på de ansatte i Pasientskadenemnda i Oslo, forteller Fredrik Knudtsen, tillitsvalgt for juristene tilknyttet Juristforbundet.

– Vi er ikke fornøyd med denne prosessen. Dette fremstår som en beslutning gjort i siste liten uten at man har utredet konsekvenser på en skikkelig måte. Det kom bare som et vedlegg i revidert budsjett, sier han til Juristkontakt.

– I utgangspunktet ser man på Staten som en veldig trygg og stabil arbeidsgiver, og det er kanskje desto mer overraskende når slikt skjer. Det er en brå oppvåkning når man innser at arbeidsplasser enkelt kan flyttes og legges ned på grunnlag av en politisk beslutning som ikke nødvendigvis er særlig solid forankret, og at man ikke

ønsker å høre faglige innsigelser men er villig til å risikere å miste et godt etablert fagmiljø, sier Knudtsen.

De ansatte opplever stor usikkerhet.

– Vi har heller ikke noen tidslinje å forholde oss til slik at vi kan vite når usikkerheten er over. Vi hadde forventet en bedre prosess. Dette er jo ikke noe som er diskutert på Stortinget. Vi har vært i kontakt med flere politikere som ikke en gang visste om dette og det legges ikke opp til noen debatt. Dette føles for oss som et råkjør. Mange føler at vi er på et synkende skip med ett og et halvt års oppsigelsestid, sier Knudtsen.

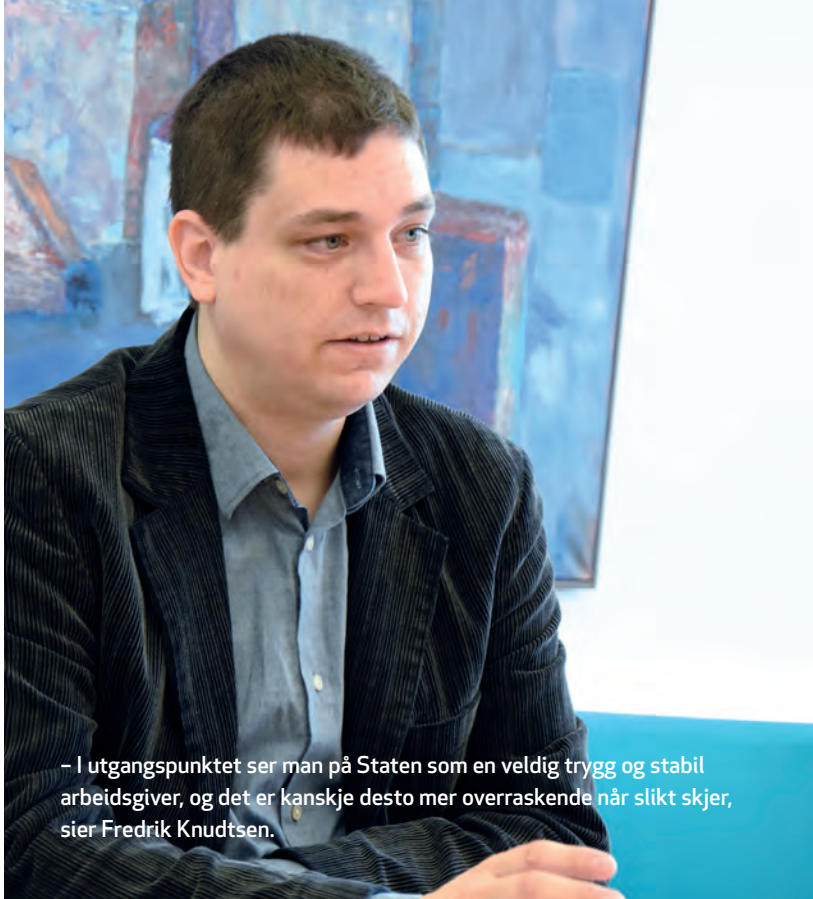
Søke nye jobber

Han forteller at noen kolleger allerede har vært på jobbintervjuer og viser til erfaring fra andre tilsvarende flyttinger som viser at 90 prosent av de ansatte velger å ikke bli med videre.

– Vi ser at kompetanse kommer til å forsvinne. Vi har hatt noen uformelle «utlufninger» blant de ansatte og det store flertallet ser ikke for seg å flytte. Det er ikke så enkelt å gjøre det i en familiesituasjon.

De ansatte er bekymret både for sin egen situasjon og for hvordan det går med fagmiljøet i nemnda.

– Vi har hatt et godt arbeidsmiljø her, men det er stor usikkerhet om ►

– I utgangspunktet ser man på Staten som en veldig trygg og stabil arbeidsgiver, og det er kanskje desto mer overraskende når slikt skjer, sier Fredrik Knudtsen.

prosessen videre og mange lurer på hvor lenge de kan jobbe her. Man frykter at arbeidsoppgaver forsvinner i overgangsperioden og man er på den bakgrunn usikker på om man ønsker å fortsatt jobbe her om et år, når oppgaver og personell begynner å bevege seg. Andre spør seg selv om når man må begynne å søke nye jobber for å ikke miste de få mulighetene som faktisk finnes på arbeidsmarkedet. Innen 2019 skal alt være overført til den nye enheten i Bergen.

Juristene spør seg hva som skjer når de mest erfarne kollegaene forsvinner.

– Departementet har ikke noen pakke klar når det gjelder virkemidler for å få folk til å stå i jobbene i overgangsperioden eller bli med på flytte-lasset. Det er heller ikke satt av midler til det. Vi har mange her med lang erfaring og med spisskompetanse. Vedtakene våre skal ha høy kvalitet.

Han peker på at sakene inn til Pasientskadenemnda ikke bremser opp.

– Vi er ikke et tilsyn, som til en viss grad kan regulere aktivitetsnivået selv. Til oss fortsetter sakene å komme i

// Det er en brå oppvåkning

jevn strøm uansett bemanningssituasjon. Konsekvensen blir antakelig lenger saksbehandlingstid. Vi ser at pågangen er stor. Det er allerede nå 12 til 14 måneders saksbehandlingstid og vi har jobbet for å den ned. Men hva vil skje nå? Dessuten vet vi at opplæring av nyansatte tar tid. Det blir også en oppgave vi må ta.

– Når det gjelder saksbehandlingstiden vår så kan det nevnes at vi i flere år har fått kritikk fra Riksrevisjonen og Sivilombudsmannen for at denne har vært for lang. Det er for så vidt med denne kritikken som bakgrunn at vi har jobbet for å redusere saksbehandlingstiden og nå har fått den ned til 12 – 14 måneder. Saksbehandlingstiden er for øvrig ca. 3,5 år totalt fra søknad om erstatning leveres inn til Norsk Pasientskadeerstatning til den er ferdigbehandlet i nemnda, noe som jo har stor betydning for en allerede sårbar gruppe pasienter, sier Knudtsen.

Midlertidig svekket

Tillitsvalgt for juristene har merket seg evalueringen av andre statlige flytteprosesser. En rapport fra Asplan Viak, bestilt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2009, evaluerte flyttingen av syv statlige virksomheter ut fra Oslo: Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap, Medietilsynet, Konkurransetilsynet, Kystverket, Luftfartstilsynet, Post- og teletilsynet og Sjøfartsdirektoratet.

Evalueringen viste at frafallet av medarbeidere var på 75 – 90 prosent.

”Til tross for utstrakt bruk av ulike incentivordninger lykkes virksomhetene i liten grad å beholde kritisk kompetanse og ansatte med lang erfaring. Den omfattende rekrutteringen av nye medarbeidere har vært krevende og selv om den formelle kompetansen har økt er den samlede erfaringen/ansienniteten blitt redusert. Den omfattende rekrutteringen og raske oppbyggingen har også ført til høy turnover. Samtlige virksomheter har like høy eller høyere turnover enn de hadde før flyttingen. Vi ser utviklingen i turnover som et uttrykk for at virksomhetene selv 6 år etter flyttevedtaket har store utfordringer knyttet til å holde på og utvikle en erfaren og kompetent stab. Selv nå, 6 år etter flyttevedtaket, har altså ikke alle virksomhetene samme forutsetninger for å løse de oppgavene de er satt til», heter det i rapporten.

Og videre:

«I denne 6-årsperioden har virksomhetene hatt et sterkt internt fokus og de har vært nødt til å prioritere lovpålagte primæroppgaver. Et eksempel på dette er at Sjøfartsdirektoratet har hatt som hovedmål at «skip skal seile». Mange av virksomhetene har i denne perioden måttet nedprioritere viktige saker som kontrolloppgaver, regelverksutvikling og internasjonalt arbeid. Vi konkluderer derfor med at flyttingen har ført til at viktige samfunnsfunksjoner har vært midlertidig svekket i flytteperioden.»

Walter Mondale

æresdoktor ved Universitetet i Bergen

Den tidligere visepresident i USA utnevnes til æresdoktor ved UiB. Samtidig utvikler juridisk fakultet et nært samarbeid med University of Minnesota Law School.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Walter F. Mondale er norskættet med røtter i Mundal ved Fjærland i Sogndal kommune. Han var visepresident under president Jimmy Carter fra 1977 til 1981, og var demokratenes presidentkandidat i 1984 mot Ronald Reagan.

– Walter Mondale mener at sikring av menneskerettigheter er den beste måten å sikre statens utvikling og sikkerhet. Han har evnen til å finne praktiske politiske løsninger der det kan være vanskelige interessenmotsetninger, sier rektor Dag Rune Olsen ved Universitetet i Bergen til universitetets eget nettsted.

Universitetet opplyser også at Det juridiske fakultet i Bergen for tiden utvikler et nært samarbeid med University of Minnesota Law School og at Mondale er trukket aktivt inn i dette samarbeidet.

Juristkontakt intervjuet Mondale i Minneapolis i 2008 – der han arbeidet som seniorkonsulent i et advokatfirma. Han uttrykte den gang bekymring for den amerikanske rettsstaten etter 11. september 2001, og pekte på unntakslover, hemmelige leire og utvidete fullmakter til presidentadministrasjonen.

– Det fremstilles i blant som om det er upatriotisk å opprettholde loven. Som om skikkelige rettssaker

mot terrorister for eksempel, er å være «svak mot terrorisme». Tvert imot. Den holdningen er med å gjøre Amerika svakt. Det er med på å ødelegge landets egne idealer, sa Mondale.

– Den utøvende makten har tilrænet seg altfor vide fullmakter i forhold til Grunnlovens checks and balances-prinsipp, sa han til Juristkontakt den gang.

Mondale er kjent som visepresidenten som gjorde embetet aktivt. I stedet for å ta en symbolsk rolle, ble han en aktiv visepresident som blant annet taler presidentens sak vis a vis Kongressen og på gitte oppdrag utad i utlandet. Som Carters visepresident organiserte han blant annet det som ble Camp David-samtalene om Midtøsten. Siden, under Bill Clinton, ble Mondale sendt som USAs ambassadør til Japan.

Studerte i Minnesota

Mondale er født i småbyen Ceylon i det vestlige Minnesota i 1928. Faren Theodore Sigvaard Mondale var religiøs forkynner. Jus fikk han råd til å studere fordi han vervet seg til Koreakrigen. To års tjeneste på Fort Knox, han ble aldri sendt til Asia, betalte for jusutdannelsen ved Universitetet i Minnesota.

Et æresdoktorat er den høyeste æren universitetet kan gi en person som ikke er ansatt ved UiB. Et slikt doktorat blir gitt for betydningsfull vitenskapelig innsats, eller fremragende arbeid til gagn for vitenskapen. Tradisjonelt blir æresdoktorat gitt til personer som er viktige for universitetet, og de kan utdeles hvert annet år, eller når universitetsstyret finner at et universitetsjubileum eller annen anledning bør markeres på denne måten. Utnevnelsen vil skje ved doktorpromosjonen høsten 2015.

Den tidligere amerikanske visepresidenten Walter Mondale er trukket aktivt inn i UiBs samarbeid med University of Minnesota Law School (Foto: Sara Rubinstein)

Også forfatteren Jon Fosse, forretningsmannen Trond Mohn og professor Helga Nowotny vil bli utnevnt til æresdoktorer ved Universitetet i Bergen til høsten.

Regjeringen utreder muligheten for hurtigdomstol i Oslo

- Sandefjord tingrett har hatt hurtigdomstol i 23 år, men departementet innhentet ikke domstolens erfaringer
- Hurtigdomstol bedrer rettsikkerheten, sier sorenskriver Knut Rønning

Oslo kan få et hurtigspor, eller en hurtigdomstol, og regjeringen har lansert forslaget som en uprøvd nyvinning i Norge. Sorenskriver Knut Rønning i Sandefjord kunne sagt velkommen etter.

Tekst og foto: Tore Letvik

Sandefjord etablerte sin hurtigdomstol som prøveprosjekt allerede i 1992, og den er hyppig i bruk den dag i dag. Juristkontakt avla domstolen et besøk for å lære mer om 23-åringen. Vi tas i mot av en strålende fornøyd sorenskriver.

– Når regjeringen annonserer at det skal forsøkes bruk av hurtigdomstol i Oslo, og forslaget sendes ut på høring, så har vel dere hatt en delegasjon fra Justisdepartementet på besøk i forkant nå da vel, som har vært ute etter å høste av deres erfaringer gjennom 23 år?

– Nei, det har vi ikke hatt. Men vi er selvsagt åpne for å dele våre erfaringer med de som ønsker å vite hva vi har funnet ut gjennom alle disse årene, sier Rønning.

Det var den 10 april i år Justis- og beredskapsminister Anders Anundsen annonserte at han sendte ut på høring forslag til et prøveprosjekt i Oslo for raskere gjennomføring av straffesaker med et enkelt og oversiktlig bevisbilde hvor det foreligger unndragelsesfare, eller et såkalt hurtigspor.

– Målet er å sikre rask sammenheng mellom overtredelse og pådømmelse i

saker hvor kriminelle i dag unndrar seg straffeforfølgning, sa Anundsen som i en pressemelding beskrev at det i dag også er et problem med tilreisende kriminelle som begår straffbare handlinger i Norge, og som unngår straffeforfølgning fordi de forsvinner før domstolen får pådømt saken.

– At dette også gjelder enkle saker med et klart og oversiktlig bevisbilde er ikke akseptabelt for Fremskrittspartiet og Høyre-regjeringen. Jeg ønsker ikke at Norge skal være et fristed for noen form for kriminalitet, og bruk av et slikt hurtigspor kan være ett tiltak som kan

bidra til å hindre det, sa statsråden som informerte at ved bruk av hurtigspor vil kriminelle få dom i tingretten innen få dager, og mens de er pågrepet.

Typiske saker vil være der den kriminelle er tatt på fersk gjerning, eller er i besittelse av ulovlige gjenstander som narkotika og våpen. Hurtigspor kan også være aktuelt der det foreligger andre forhold som gjør bevisbildet ukomplisert, som ved tilståelse eller brudd på innreiseforbud, informerte justisministeren som skrev følgende i departementets pressemelding:

«En dom fra tingretten etter få dager vil også gi et sterkere bevismessig grunnlag for fortsatt fengsling av kriminelle enn ved ordinær varetektsfengsling, som kun krever sannsynlighetsovervekt. Den tidlige prøvingen kan dermed også styrke den kriminelles rettssikkerhet. I disse sakene kan vi også få til et sammenhengende løp fra dom til soning og utsendelse fra landet for de som har et utvisningsvedtak mot seg. Hurtigspor vil også kunne være hensiktsmessig i saker med betinget fengsel eller bot selv om domfelte normalt må løslates før ►

dommen er rettskraftig, fordi dommen kan gi grunnlag for utvisning fra landet».

– Jeg legger i høringen til grunn at saker i «hurtigsporet» skal behandles i samsvar med våre menneskerettslige forpliktelser. Det bare er saker hvor dette kan ivaretas på en betryggende måte som vil anses egnede for hurtigspør. Gjennom høringen håper jeg på synspunkter slik at ordningen blir best mulig innenfor disse rammene, sa Anundsen.

Sandefjord tingrett ble ikke satt opp som høringsinstans.

Trekløver tok initiativ

– Vi begynte med dette i november 1992 – året etter at jeg ble sorenskriver her i Sandefjord. Jeg tok ideen om hurtigdomstol med meg inn sammen med daværende dommerfullmektig Jens Petter Oddberg, som senere ble statsadvokat. Vi var initiativtakere sammen med daværende fylkesmann Mona Røkke. Sammen utgjorde vi tre en ressursgruppe. Mona Røkke hadde jo tidligere vært justisminister så hun kjente systemet godt, sier Rønning til Juristkontakt.

De engasjerte juristene hadde registrert at det kunne ta svært lang tid før en lovovertreder ble dømt og kunne gjøre opp for seg overfor samfunnet og komme videre i livet.

– I Sandefjord var vi de første i landet til å begynne å måle samlet saksbehandlingstid i hele straffesaks kjeden. Vi observerte at det hadde liten betydning om saksbehandlingstiden var 30 eller 90 dager her i domstolen, hvis den var to år i politiet før den kom hit, og det var den til tider den gangen. Også var det kanskje to nye år i soningskø. Det var ingen bevissthet på helheten i straffekjeden, sier Rønning som mener en hurtigdomstol gir en god mulighet til å bryte ut av en kriminell løpebane tidlig.

– Hvis lovbrøyteren er en person som er 16 år gammel, så er det ikke godt nok at reaksjonen kommer når

vedkommende er 19 år. En av gruppene vi ønsket å prioritere var yngre. For å gi dem en mulighet til å gjøre oppfor seg og å komme seg videre i livet, og kanskje også for å få satt stopp for en uheldig personlig utvikling, hvis det var på gang, så vi valgte i første rekke ut de under 18, sier Rønning som også forteller at personer som satt i varetekt var en av de andre gruppene som ble utvalgt som prioritert for hurtigsporet, eller hurtigdomstolen i Sandefjord.

Det er ikke uvanlig at et hendelsesforløp innen narkokriminalitet kan begynne for eksempel i Madrid klokka 15 – så har du det på Torp flyplass i Sandefjord med beslag klokka 20 på kvelden

– Det var ingen særregler den gangen men disse var i hovedsak de prioriterte sakene, selv om det også har variert litt over tid hva vi har valgt å prioritere. Til tider har vi også prioritert gjengangere, altså personer som er svært aktive på den kriminelle arenaen. I tillegg har vi hatt litt kampanje med saker for hurtigdomstolen hvor allmennprevensjonen har vært viktig på vold og til tider grove innbrudd, sier Rønning som peker på forfølgelse som et tidsaktuelt felt som nå prioriteres i tillegg til varetekt og ungdom.

– Det er mange såkalte stalking-saker nå, med vold i nære relasjoner. Dette er saker politiet er presset på for tiden – å få de sakene raskt opp for retten, sier sorenskriveren.

Samarbeid

Hurtigdomstolen i Sandefjord er et samarbeid mellom alle aktørene i

straffesaks kjeden i Sandefjord domsogn, som omfatter politiet, statsadvokaten, Den norske advokatforening, retten, fengslene, Kriminalomsorg i frihet og Fylkesmannen i Vestfold. Hurtigdomstolen ble påbegynt som prosjekt i 1992 og gikk over til å bli en permanent ordning i januar 1996.

Tanken er at det skal ta kort tid fra et straffbart forhold er begått, til det er ferdig etterforsket, påtaleavgjort, til det kommer opp for retten i første instans, og til reaksjon iverksettes, enten det er fengselsstraff, samfunnsstraff eller annen reaksjon. Systemet gjennomføres innenfor eksisterende budsjetter og er basert på en gjensidig forpliktende avtale mellom politi, påtale, domstol og kriminalomsorg om prioriterte saker, og er ikke underkastet noen egne lovreguleringer. Sakene behandles på ordinær måte, men løftes opp og fram i alle ledd for å få en rask gjennomføring. I Sandefjord lager tingretten lister som de legger hos påtalemyndigheten som så fyller ut listen, og booker timer i hurtigdomstolen, både for store saker og for enedommer-saker.

– Vår opprinnelige tanke var at vi kunne avsi dom en uke etter de prioriterte hendelsene. Vi tenkte det ville gi god allmennprevensjon – at man for eksempel leste i avisen om en person som var slått ned i byen på lørdag, og at det ville være veldig fint å få en pådømmelse fredagen slik at folk kunne se at de ble reagert. Dette har vi absolutt fått til tider og i enkelttilfeller, men det er ikke alle saker som kan gå like fort som andre, sier Rønning og viser til at det ikke sjeldent må foretas analyser for å kunne gi riktig reaksjon.

– Hvis det for eksempel er spørsmål om legemsbeskadigelse så trenger vi å finne ut hva som ble det fysiske utfallet, legeerklæringer og hvor lang en eventuell sykmelding ble. Når det gjelder narkotika så trenger vi analyseprotokollene for hva slags stoff det er, hvilken styrke narkotikaen hadde. Slike forhold gjør at det kanskje er mer sjeldent at vi klarer å få det til

hovedforhandling i løpet av noen dager, men i hvert fall i løpet av 4-8 uker. Noe som tross alt er bra i forhold til det som ofte kan være gjennomsnittlig saksbehandlingstid, da vi jo reduserer saksbehandlingstiden over alt, både på etterforskningen, i domstolen og tiden fram til soning. Da bruker vi i alle fall ikke mer enn én fengslingsforlengelse, sier sorenskriveren som registrerer at bruk av varetekt i sak med utenlandske statsborgere tar langt mer kapasitet enn tidligere.

Ressursbesparende

– Det har forandret seg veldig fra vi begynte, og endringen har kommet i de senere år. Vi har blant annet fått en flyplass her med internasjonale forbindelser. Og vi har mange saker som gjelder innførsel av narkotika. Det er ikke uvanlig at et hendelsesforløp innen narkokriminalitet kan begynne for eksempel i Madrid klokka 15 – så har du det på Torp flyplass i Sandefjord med beslag klokka 20 på kvelden. Det er helt normalt det nå, og det er et helt annet samfunn enn vi hadde for noen år siden. Det kan dreie seg om store partier narkotika og lange straffer, og da er det bruk av varetekt, sier Rønning som mener en av de store besparelsene i bruk av hurtigdomstol ligger i å få redusert antallet fremstillinger for fornyet fengsling.

– Som hovedregel kan vi ikke varetektsfengsle for lenger tid enn fire uker av gangen. Det betyr at det er veldig mye ressurser forbundet med refengslinger. Hvis du tenker deg at fem personer er varetektsfengslet for det samme forholdet – som et innbruddsraid – så går det enorme ressurser med for å frakte de til domstolen for å bli fremstilt for forlenget fengsling. Dette har kriminalomsorgen overtatt hos oss nå – og da må du ofte ha 10 fengselsbetjenter for å fremstille fem fanger – og flere biler og masse forsvarere og dommere og rettsaler med tolker dersom det er utlendinger. Dette koster en formue og tærer

Justisminister Anders Anundsen utreder hurtigdomstol i Oslo.

enormt på ressursene. Så det er masse å spare på bruk av hurtigdomstol i å få ned antall fremstillinger som følge av raskere behandling, sier Rønning.

For å få unna slike store saker vil tingretten i Sandefjord nå endre sin bruk av hurtigdomstolen.

– Før hadde vi en dag i uken med hurtigdomstol. Nå er vi oppe i 2-3 dager hver 14 dag, og til høsten skal vi utvide til en uke i måneden. Dette skjer som en følge av at vi har mange saker med flere personer i varetekt for det samme forholdet, og fordi det ofte er brukt for tolk, noe som gjør at fengslingsmøtene tar veldig lang tid. Ved å endre bruken får vi inn en del av disse større sakene og får de raskt behandlet, sier Rønning som understreker at det er ulike årsaker til at domstolen prioriterer saker med varetekt.

– En er at man i utgangspunktet ikke skal sitte i fengsel uten dom, og i hvert fall ikke lenger enn nødvendig. En annen er at de utlendingene som sitter varetektsfengslet av og til ikke får så veldig lang straff, og at det handler mer om at vi vil ha de i varetekt for å hindre at de rømmer, sier Rønning.

– Ideen bak et hurtigspor, eller en hurtigdomstol i Oslo er vel forankret i å få unna slike saker?

– Ja, det ser slik ut, ut fra det jeg har sett gjennom mediene. Oslo har imidlertid også noe vi ikke har så mye av – varetektsfengsling etter utlendingsloven, selv om det også forekommer hos oss. I Oslo ser det ut til at dette er noe av det de vil prioritere i hurtigdomstol – for å effektivisere en prosess for hjemsendelse.

Ble stille

– Blir det noe av den samme effekten i Sandefjord med de som sitter i varetekt og som skal sendes ut etter dom?

– Ja det blir det, og noen skal sone deler av dommen i hjemlandet også. Ved hurtig behandling får man dem raskere ut av landet, noe som igjen fører til bedret fengslingskapasitet her, sier Rønning som forteller at det var stor begeistring da domstolen i Sandefjord satte i gang med hurtigdomstol som et prøveprosjekt i 1992.

– Vi hadde masse støtte fra Riksadvokaten og Justisdepartementet og mange andre etater da vi satte i gang. Men så ble det etter hvert litt stille rundt det. Men det er veldig bra at det kommer opp igjen, for vår erfaring har styrket vår tro på bruk av hurtigdomstoler, sier Rønning.

I 1994 ble hurtigdomstolen evaluert med godt resultat. Evalueringen viste ►

blant annet at politiets samlede saksbehandlingstid ble redusert med 46 prosent i de sakene som ble stemplet hurtigdomstol og behandlet i «hurtigsporet». Statsadvokatens samlede behandlingstid ble redusert med 50 prosent, og rettens tidsbruk ble redusert med hele 90 prosent i hurtigdomstolen, sammenlignet med saker behandlet på tradisjonelt vis. Fængselsvesenets tidsbruk ble redusert med 77 prosent i hurtigdomstolsakene.

– Hvis det skal innføres et hurtigspor eller hurtigdomstol i hovedstaden, hvordan ser du for deg at det kan passe inn i en storby som Oslo?

– Veldig godt. Men jeg ville vel kanskje anbefale at de begynner med noen veldig konkrete saksområder og ikke gaper over altfor mye til å begynne med. Og heller utvider det og bygger det opp, og ser hvordan det fungerer. Det er ikke noe som burde ta lang tid å innføre.

– Er det noen saksområder du tenker på spesielt da?

– Jeg tenker på de under 18, og i saker med bruk av varetekt. Begynner man med disse områdene så er det veldig kulant å utvide bruken av hurtigdomstolen til nye områder. De er imidlertid viktig å huske at det skal ligge en prioritering i bunnen og at man ikke gaper over alt. Da er jo vitsen borte, sier sorenskriveren som peker på at det er viktig å sette av kapasitet i alle ledd.

– Da snakker jeg om å få satt av en realistisk kapasitet som man kan bruke både i domstolen, i påtalemyndigheten og i kriminalomsorgen. Men også hos forsvarerne. Tidligere hadde vi oppsatte tider med forsvarere i beredskap på de dagene vi hadde hurtigdomstol, men det er jo i utgangspunktet fritt forsvarervalg. Når vi får store saker som det har blitt etter hvert, med utlendinger og andre i varetekt, og de har ønske om spesielle forsvarere, så gjør det at vi får en noe lengre beramningstid. Forsvarere får mye kjeft for å forsinke, men jeg synes de fleste er veldig flinke til å legge godviljen til. I tillegg er det viktig å holde av

Vi hadde masse støtte fra Riksadvokaten og Justisdepartementet og mange andre etater da vi satte i gang. Men så ble det etter hvert litt stille rundt det

rettssaler, og dommere og meddommere, sier Rønning.

Ferskvare

– Ser du noen ulemper med hurtigdomstolen etter 23 år. En av bekymringene er at rask behandling gir dårligere kvalitet ut fra et rettssikkerhetspunkt, hva har du å si til det?

– I begynnelsen var dette noe mange fryktet. For meg er det helt på det rene at det aldri har vært så god bevisføring som når det er ferske forhold og partene forholder seg til ferske bevis. Fordi folk husker hva som hendte for to uker siden. Det som hendte for seks måneder siden husker de ikke på samme måten. Så vi får et mye mer levende bilde av det som er «ferskvare». Jeg vil si at bruken av hurtigdomstol har styrket rettssikkerheten. Fra forsvarerhold har det i praksis vært veldig få innvendinger mot dette. Fordi de har nok sett at klienten stort sett har vært glad for å få opp saken fort – og ikke ha det hengende over seg men få mulighet til å komme videre i livet og eventuelt bli frifunnet hvis de virkelig er uskyldige. Hvis de skulle bli dømt så vil mange gjerne få gjort opp, bli ferdige og komme videre og ikke gå på vent. Så der har det i grunnen vært veldig god respons. Det som har vært det tyngste har vært å drive informasjonsarbeid om hurtigdomstolen i store tungvinte systemer. Det krever en veldig innsats fra sånne som meg – som sitter her i år etter år – å mase hele tiden med nye folk i politi og påtalemyndigheten om dette her. Ikke minst fordi det ikke står noe i loven om bruken av hurtigdomstol. Gjennom hele perioden skulle jeg

gjærne sett at politiet hadde vært fokusert på å bruke hurtigdomstolen mer. En «lokal» ordning blir fort oversett hver gang det kommer nye påtalejurister inn i politiet, sier Rønning.

Sandefjord tingrett har i dag fire dømmende ansatte.

– Vi burde vært flere da hurtigdomstolen knytter opp ganske mye ressurser. Men på den annen side gir bruken av den god effektivitet. Et eksempel er i forhold til kriminelle gjengangere. En gjenganger gjør jo veldig mye også som han eller hun ikke blir dømt for statistisk. Da snakker jeg om statistikk, og ikke om enkeltpersoner, for da kan man aldri legge noe sånt til grunn. Men, for å forebygge kriminalitet er det viktig å få de sakene gjennom fort uten lang og ressurskrevende varetekstid. Ved å prioritere slike saker mener jeg vi får redusert kriminaliteten ganske mye, for det er vel slik at mye av den alvorlige kriminaliteten begås av noen få. Og hvis vi får gjort noe med dem så vil kriminaliteten gå ned ganske målbart. Derfor har politiet fra tid til annen gjengangerprosjekter og de tar vi også i hurtigdomstolen. Dette vil jo også være saker som er egnet for hurtigspor, eller hurtigdomstolsbehandling i Oslo, sier Rønning.

Advokatforeningen skeptisk

Høringsfristen for Justisdepartementets «forslag til prøveprosjekt i Oslo for raskere gjennomføring av straffesaker (hurtigspor)» gikk ut 22. mai, men enkelte høringsinstanser som ba om det, fikk noe forlenget høringsfrist. Da Juristkontakt gikk i trykken hadde et 10-tall høringsinstanser levert hørings-svar med merknader. En av disse var Advokatforeningen, som mener regjeringens forslag om et såkalt hurtigspor for straffesaker har alvorlige mangler.

«Foreningen mener en slik løsning gir for svak rettssikkerhet for siktede, reduserer ikke bruken av varetekt og omfatter for få saker. Man bør heller etablere et hurtigspor innenfor dagens regler og sikre at saker kommer opp for retten innen fjorten dager», kommer det fram av Advokatforeningens hørings-svar til regjeringens forslag.

Møt Juristforbundet på Arendalsuka

Foto: Peder Austrud/Visit Sørlandet

Juristforbundet og Den norske tannlegeforening inviterer til debattmøte:

Flere må si ifra!

Hva skal til for å varsle ved mistanke om omsorgssvikt og overgrep mot barn?

Torsdag 13. august kl. 13.00-14.30
Solsiden Brasserie ved Pollen i Arendal

Manglende avdekking av omsorgssvikt, vold og overgrep mot barn er et stort samfunnsproblem. Gang på gang opplever vi at barn har en dårligere rettssikkerhet enn voksne. Hvem har meldeplikt etter loven når barn lider nød, hva sier helsepersonelloven og hva med avvergingsbestemmelsen og taushetsplikten? Hvordan få samfunnet, myndighetene og enkeltpersoner som deg og meg til å ta ansvar? Vi retter særlig fokus mot meldeplikten for helsepersonell og den offentlige tannhelsetjenestens unike posisjon til å varsle ved mistanke om omsorgssvikt og overgrep.

Inviterte debattdeltakere

Justis- og beredskapsministerminister Anders Anundsen, riksadvokat Tor Aksel Busch, barneombud Anne Lindboe, representanter for tannhelsetjenesten og Stortingets familie- og kulturkomité, dessuten barnevernproffene fra Forandringsfabrikken.

Ordstyrer er tidl. barne- og likestillingsminister Inga Marte Thorkildsen.

Juristforbundet og Juridisk rådgivning for kvinner inviterer til debattmøte:

Et likestilt arbeidsliv?

Mannen har forkjørsrett og kvinner vikeplikt i karrieren – hvorfor er det slik?

Fredag 14. august kl. 14.00-15.30
Solsiden Brasserie ved Pollen i Arendal

Forskning viser at høyt utdannede jenter velger å ta hovedansvar for barna. I boka *Kjønnsdeling og etniske skillelinjer på arbeidsmarkedet* har forsker Sigtona Halrynjo ved Institutt for samfunnsforskning spurt 3064 yrkesaktive kvinner om karrierevalg. Konklusjonene er deprimerende og kommenteres på følgende måte: «Faen ta dere, jurisdamer! Hva skal til å få et mer likestilt arbeidsliv?»

Inviterte debattdeltakere

Barne- og likestillingsdepartementets politiske ledelse, fylkesmann Ann-Kristin Olsen, forsker ved ISF Sigtona Halrynjo og likestillings- og diskrimineringsombud Synniva Ørstavik.

JURIST
FORBUNDET

Forlik på Stortinget om politireformen

Enighet om nasjonal handlingsplan for løft av etterforskningsfeltet i politiet

– Vi har høye forventninger til oppfølging av den kommende påtaleanalysen, sier leder for Politijuristene, Sverre Bromander, etter det politiske forliket om politireformen.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes
Foto: Thomas Haugersveen*

31. mai presenterte Høyre, Frp, Venstre, KrF og Arbeiderpartiet forliket om politireformen. Forhandlingene førte til at det nå er et bredt politisk flertall bak endringene. Det blir fortsatt 12 politidistrikter, men det er gjort noen justeringer. I de tre nordligste fylkene vil politidistriktene følge fylkesgrensene og Asker og Bærum blir en del av Oslo politidistrikt.

– Endringene som kom i forliket var forventet. Vi i Politijuristene synes dette ser bra ut totalt sett. Det vi er mest opptatt av er den indre strukturen i politiet. Heldigvis vil man se på dette også, noe som ikke har blitt gjort ved tidligere reformer, sier Sverre Bromander, leder for Politijuristene i Juristforbundet.

I forliket ber Stortinget regjeringen sørge for en nasjonal handlingsplan for et løft av etterforskningsfeltet.

– Det skal gjennomføres en kvalitetsreform og etterforskning skal få et løft. Vi ser at straffesaksbehandlingen får en stor plass i dette arbeidet. I forliket er dette et viktig tema og etterforskning blir nå viktigere.

– Vi skal også få en påtaleanalyse, noe vi har etterspurt lenge. Det er viktig for oss.

Politijuristene har ønsket dette for å se om påtalemyndigheten er godt nok ivaretatt i dag. De peker på at straffesaksbehandlingen må bli bedre og det må sikres at påtalemyndighetens uavhengighet og gjennomslagskraft ivaretas.

– Vi har høye forventninger til oppfølging av dette videre.

I partienes samledokument for enighet om «Nærpolitireformen» pekes det på utfordringer knyttet til etterforskning og ledelse i politiet. Det vises blant annet til rapporten etter den såkalte Monika-saken.

”Det er behov for å heve statusen til etterforskningsfaget, og dette må være en viktig del av arbeidet med kultur og ledelse fremover» heter det i dokumentet og komiteens medlemmer stiller seg bak beskrivelsen i proposisjonen om at det foreligger betydelige svakheter på straffesaksområdet. Man er enige om at det er behov for tiltak dersom man skal oppnå bedre resultater i etterforskningen og straffesaksarbeidet i fremtiden.

”Disse medlemmer vil sterkt understreke betydningen av god fagledelse innen etterforskningsfeltet. Dette skal ivareta både effektiv kriminalitetsbekjempelse og god rettsikkerhet. Disse medlemmer vil spesielt peke på at det etableres arbeidsformer og rutiner som ivaretar klare ansvarsforhold og gode kontrollprosedyrer», heter det i forliket.

Karriereveier

Partiene fremhever også innspill fra Norges Juristforbund om at det etableres en enhet i hvert politidistrikt som evaluerer tidligere straffesaker med det formål å gjøre straffesaksbehandlingen sterkere, samt innspill om å etablere en funksjon som bidrar til å gi kritiske innspill til pågående etterforskninger.

I forliket peker man på at det er behov for at det etableres karriereveier for de som jobber med etterforskning.

”Det er i dag utfordringer knyttet til blant annet rekruttering av etterforskere, lønnsgap mellom operativt politi og etterforskere og høyt arbeidspress på etterforskning. Samtlige fagorganisasjoner i politiet har trukket frem denne utfordringen.

Riksadvokaten, Politijuristene og NTL trekker videre frem behovet for økt bruk av sivile med faglig relevant bakgrunn i etterforskningen, også av hverdagskriminalitet. Disse trekker også frem behovet for mer trening på etterforskningsfeltet. Dette er innspill disse medlemmer slutter seg til.”

Man understreker også at Riksadvokatens prioriteringer på etterforskningsområdet etterleves og at tilsynsrapporter fra statsadvokater blir fulgt opp.

Det har vært blandede reaksjoner etter at nye politidistrikter ble presentert og mange frykter at det kun blir en nærpolitireform i navnet.

– Vil større distrikter føre til et mer fjernt politi og ikke nærpoliti?

– Her går det spådommer begge veier, men det er riktig å kutte ned på

antall distrikter. Jeg kjøper i alle fall ikke påstanden om at kontorer i seg selv skaper et nærpoliti. Det hele kommer an på menneskene som jobber i distriktet og ikke om det er et lensmannskontor i distriktet som er åpent mellom tolv og to. Det er en illusjon i så fall, sier Sverre Bromander i Politijuristene.

– Men sammenslåing av distrikter løser vel ikke juristkrisen som vi for eksempel har sett ved Grønland politistasjon, med høy gjennomtrekk og svært høy arbeidsbelastning?

– Det er klart at bemanningen totalt er det interessante, men når vil man i alle fall få større frihet når det gjelder ressursfordeling. Dessuten kan man bruke mindre ressurser på bygningsmasse. Det ligger i dette at det er en kvalitetsreform der man vil få større fagmiljøer.

Han legger vekt på at gjennomføringen må skje raskt når det først skjer.

– Under gjennomføringen av reformen vil det nok bli en nedgang i produksjonen. Sakene slutter likevel ikke å komme inn. Derfor er det viktig at dette skjer raskt og på en måte som gjør at man er hurtig i gang i full drift. Det må brukes omstillingsmidler på dette.

Distriktene

Etter det tverrpolitiske forliket er partene enige om følgende tilpasninger:

Finnmark fylke blir et politidistrikt, Troms fylke blir et politidistrikt, Asker og Bærum blir en del av Oslo politidistrikt, Bindal kommune i Nordland blir en del av Trøndelag politidistrikt, Jevnaker kommune i Oppland blir en del av Sør-Øst politidistrikt. Når forventede transportløsninger er på plass, blir kommunene Fitjar, Stord og Bømlo i Hordaland innlemmet i Vest politidistrikt. Dette skal vurderes selv om byggingen ikke er i gang innen 2023. I mellomtiden tilhører de tre kommunene Rogaland politidistrikt.

Dermed blir de tolv nye politidistriktene:

- Finnmark
- Troms
- Nordland
- Trøndelag
- Møre og Romsdal
- Vest (Hordaland og Sogn og Fjordane)
- Rogaland
- Agder
- Sør-Øst (Buskerud, Telemark og Vestfold)
- Oslo (Oslo og Asker og Bærum)
- Øst (Follo, Romerike og Østfold)
- Innlandet (Hedmark og Oppland)

Sterk kritikk i svensk gransking av Quick-saken

Nå skal Riksadvokaten gi svar på om Norge har noe å lære

Etterforskningen av Thomas Quick, nåværende Sture Bergwall, får regelrett slakt i den svenske regjeringsoppnevnte Bergwall-kommisjonens rapport.

Tekst: Tore Letvik

Granskingsrapporten er resultat av at den svenske regjeringen oppnevnte en kommisjon for å gå rettsskandalen nøyere etter i sømmene. Kommisjonen inneholder ingen direkte systemkritikk, og foretar ingen vurdering av norske etterforskeres arbeid, men konkluderer blant annet med at svensk rettspsykiatri sviktet ved å lede Sture Bergwall til å tilstå en rekke drap han ikke hadde begått. Den nå 65 år gamle Bergwall tilsto hele 39 drap mens han fikk psykiatrisk behandling ved Sätters sjukhus i Sverige på 1990-tallet.

Senere ble han dømt for åtte av drapene, deriblant på norske Therese Johannessen, Trine Jensen og Gry Storvik på 1980-tallet. I 2008 trakk han alle tilståelser og ble senere frikjent for samtlige drap. Juristkontakt har i tidligere utgaver satt fokus på den ufattelige rettsskandalen, at tre av de feilaktige «drapsdommene» gjaldt norske borgere og at det også fra norsk hold pågår en gransking. Det er

Juristkontakt hadde en omfattende gjennomgang av Quick-saken i utgave 5-14

den norske riksadvokaten som nedsatte et granskingsutvalg for å se på Quick-saken » i et læringsperspektiv». Overfor Juristkontakt opplyser Riksadvokatens kontor at utvalgets rapport kan ventes fremlagt 3. juli.

– Oppsto en gruppetenkning

Det var fredag 5. juni at den svenske Bergwall-kommisjonen la fram sin 700 sider lange rapport, der de forsøker å finne svar på hvordan alle kunne ta så feil. Kommisjonen har hatt en bred sammensetning, og ett av medlemmene var den kjente norske juristen, mangeårige dommer, og tidligere

leder av Domstoladministrasjonen, Tor Langbach.

I tillegg til å konkludere med at svensk rettspsykiatri ledet Bergwall til å tilstå en rekke drap han ikke hadde begått, peker rapporten også på at den svenske påtalemyndigheten undersøkte hvor svake bevisene mot ham var, og at forsvarerne ikke gjorde jobben sin.

Det oppsto en gruppetenkning i kretsen rundt Bergwall-etterforskningene, som besto av de samme personene i ni år, påpeker rapporten.

De uriktighetene Bergwall kom med under avhør, ble bortforklart som

bevisste avvik, og i retten ble det ikke gjort rede for hvor «usammenhengende og motsetningsfulle de første erklæringene var», heter det videre.

Claes Borgström, som var Bergwalls forsvarer i fire av sakene der han ble dømt for drap, er svært skuffet over granskingskommisjonens rapport.

– De er kategoriske i sin oppfatning av at det ble begått flere feil, men jeg er ikke enig i dette. Det som forelå under rettssaken, ledet til fellende dommer som det ikke var grunn til å stille spørsmål ved, sier han.

Borgström vil ikke være med på at han selv og Bergwalls øvrige forsvarere var passive.

– Jeg stilte spørsmål både ved psykologen, etterforskningsledelsen og Bergwall selv. Jeg hadde fått instruk-

sjoner av min klient om å gjøre dette, for at ingen skulle tro at det var en falsk tilståelse, sier han.

Lojalitetsplikt

Lederen i den svenske advokatforeningen, Anne Ramberg, har derimot forståelse for kritikken som rettes mot forsvarerne, men understreker samtidig at forsvarere ikke kan stille spørsmål ved klientens versjon av hendelse, i dette tilfellet Bergwalls tilståelse av drap.

– Advokaten har absolutt lojalitetsplikt overfor sin klient og har ingen rett til å stille spørsmål ved sin klients versjon. De lot seg nok forlede i likhet med alle andre, sier hun i følge svensk TT og norske NTB.

Granskingskommisjonen går ikke så langt som å hevde at det var en sys-

temsvikt som ledet til drapsdommene, noe Bergwalls bror Sten-Ove er kritisk til.

– De legger til grunn at dette var et helt unikt tilfelle. Det tror ikke jeg, sier han.

Bergwall selv har håpet at rapporten skulle komme med konkrete forslag til endringer.

– Dersom forslagene er såpass vage og ikke peker på de grunnleggende problemene, så er rapporten ikke mye verdt, sier han.

– Min erfaring er at man uttrykker seg forsiktig, som om man er redd for å kritisere systemet, sier Bergwall til svenske medier.

Din annonse blir sett i Juristkontakt

Her når du flest jurister

Juristforbundet har **19.732** medlemmer.
Vårt medlemsblad gis ut **9 ganger pr år**.

Gjennom **Jobbmarkedet** når du norske jurister i både privat og offentlig sektor. Du treffer forvaltningsjurister og næringslivsjurister, advokater og dommere, jusstudenter og alle andre typer jurister.

Ved publisering på nett vil stillingsannonser eksponeres her:

- www.juristforbundet.no
- www.juristkontakt.no
- www.juslink.no
- nyhetsbrev til 18 648 medlemmer hver 14. dag

**Månedlig
besøkt
av over
19 500!**

Utgivelsesplan 2015

Nr	Materiellfrist	Utgivelse
6	14. august	26. august
7	18. september	30. september
8	23. oktober	4. november
9	27. november	9. desember

ANNONSEANSVARLIG

Per-Olav Leth – 07 Media
Mobil: +47 918 16 012
e-post: perolav@07.no

Hva blir du motivert av?

Hva trenger du for å utvikle deg og trives i jobben din? For mange er det litt tilfeldig at det ble akkurat den jobben og den arbeidsplassen. Var det tilfeldig at du ble jurist? For mange er det slik, men det er kanskje ikke så tilfeldig likevel? Du ønsket deg kanskje en solid akademisk plattform, og så ble det jussen.

Av Inger-Christine Lindstrøm,
karriererådgiver
i Juristforbundet

Vi kjenner fort på det når det er noe vi ikke er så fornøyd med. Det tar gjerne litt lengre tid å finne ut mer presist hva misnøyen handler om.

Litt misnøye kan skygge for det som er veldig bra dersom en ikke er bevisst på det. Noen ganger er det kanskje ikke helt ens egen misnøye engang, eller kanskje er det noe annet enn jobben som er det egentlige problemet? Misnøye kan også være et ubehag som gir motivasjon til å sette i gang med en endring eller forbedring.

For å finne ut hva en blir motivert av, er det nyttig å ha tenkt igjennom hva som er viktig i livet generelt. Dette kan godt variere litt i ulike faser, men henger sannsynligvis sammen med dine personlige verdier. Noen viktige faktorer må være på plass for de fleste, uavhengig av disse verdiene. I en artikkel i Harvard Business Review pekes det på tre universelle behov som må være dekket for at vi skal føle oss motiverte. Det er autonomi, tilhørighet og kompetanse. I en eller annen

form må disse faktorene være på plass for at vi skal ønske å yte vårt beste.

Det finnes ingen fasit; vi kan alle bli overrasket over hvor forskjellige preferanser vi mennesker kan ha.

Noen motiveres av et oppriktig ønske om å hjelpe andre mennesker. Andre ønsker størst mulig økonomisk frihet gjennom å tjene mest mulig penger. Faglig dyktighet og et ønske om anerkjennelse kan også være viktigste drivkraft. Jurister er forskjellige, som mennesker flest. Opplever en at det man bidrar med er meningsfullt og i tråd med egne preferanser, har man gjerne også litt høyere toleranse når det gjelder noen av de utfordringene som alltid vil finnes på en arbeidsplass.

Det er ofte verdiene våre, i betydningen indre verdier, som avgjør hva som er viktigst for oss. Hva er bra for deg og hva er ikke bra for deg, ut fra din egen vurdering? Egne verdier kan godt være i samsvar med omgivelsenes forventninger til deg, men det er ikke alltid slik.

Har du mest behov for forutsigbarhet og trygghet, eller heller du mer mot stor variasjon og er villig til å ta risiko? Liker du å arbeide mest mulig selvstendig eller trives du best og leverer bedre når du kan arbeide i team? Hvor stor plass kan jobben få ha i livet ditt uten at du opplever å gå på akkord med dine egne verdier? Noen av disse faktorene varierer naturligvis gjennom karrieren, mens andre igjen handler om hvem du er som person. Det kan være at du mener at jobben din og livet ditt ellers henger så tett sammen at du ikke ønsker eller trenger å ha et skarpt skille. Det kan være klokt å være bevisst på dette slik at du lettere kan ta de riktige valgene.

Vet du hvilke verdier arbeidsplassen din står for? Hvordan kan du identifisere deg med disse, og i hvilken grad bidrar du til å representere dem?

Vi bør alle ta et styremøte med oss selv innimellom og stille oss noen av disse spørsmålene. Noen ganger vet vi at det er nødvendig med noen kursendringer, men det tar tid og krever litt planlegging å gjennomføre dem. Et klassisk dilemma er når tid til familieliv, venner og fritidsinteresser og en jobb som innebærer oppgaver og ansvar gjør at et døgn med 24 timer føles veldig knapt. En viss mengde ubehag og stress følger oftest med når en ønsker og vil mye, men over et visst nivå vil høyt stressnivå skade blant annet motivasjonen.

Har du tenkt gjennom egne verdier, kan det bli litt enklere å prioritere. Ingen klarer å være 100 % på alle arenaer hele tiden. Hva er viktigst for deg akkurat nå? Ingen får tid eller plass til absolutt alt, i alle fall ikke samtidig eller hele tiden. Når en må velge for en periode, er det nyttig å ha egne verdier som et kompass og verktøy.

Lykkes du med å få til noen justeringer, kan det få positiv effekt på motivasjonen din. Om en ikke har tenkt så mye på disse sammenhengene, kan det å finne ut hva du ønsker deg mer av og hva du ønsker deg mindre av være motivasjon i seg selv.

Finn ut mer:

www.jobbsafari.no – Bra «test-deg-selv»-verktøy for persontype og arbeidsglede, stresstest

www.nav.no (Søk på «Akademia») – verktøy for å kartlegge motivasjon og dine personlige verdier
I Boka «Medarbeiderkoden» (Fagbokforlaget) finner du mange verktøy og tips til egen utviklingsreise

Artikkelen i Harvard Business Review: <https://hbr.org/2014/11/what-maslows-hierarchy-wont-tell-you-about-motivation>

Arbeidslivets skyggeside:

Der det å ha rett ikke gir rett

Arbeidsrettsgruppa på Juss-Buss hjelper vi mange arbeidstakere som ikke får lønn, feriepenger eller overtidsbetalt. Det er også mange som blir usaklig oppsagt, eller helt enkelt får beskjed om å ikke lenger møte på jobb.

Fellestrekket blant våre klienter er at de har problemer med en arbeidsgiver som ikke samarbeider og som opplever at rettferdigheten ofte avhenger av arbeidsgivers godvilje. Lovverket er i stor grad ment å avhjelpe dette skjeve styrkeforholdet. I den useriøse delen av arbeidslivet blir dette likevel ofte bare fine fraser, mens arbeidstakeren står maktesløs igjen med lua i hånda.

Mangel på vilje

I de tilfellene hvor arbeidsgiver kan, men ikke vil betale lønn må man gå veien om en langdryg og komplisert lønnsinndrivelsesprosess som innebærer påkrav, forliksrådet og namsmannen. Prosessen kan fort ta et år. Dersom du ikke har fått lønn på månedssvis, og risikerer å bli kastet ut av leiligheten fordi du ikke får betalt husleia, er det lett å se at en slik prosess krever mye av arbeidstakeren og at det er lett å gi opp underveis.

For at arbeidstakeren skal få sin rett kreves tålmodighet, tid og en hel del mot. Ofte er også våre klienter i en vanskelig økonomisk situasjon og er redd for å miste jobben eller forverre situasjonen dersom de tar opp ting. Endel har fått jobben fra venner og føler at de står i en takknemlighetsgjeld til dem. I praksis er det mange arbeidstakere som ikke orker mer og heller gir opp.

Videre er det et problem at flere arbeidsgivere ikke gir arbeidskontrakt, skriver ut timelister eller leverer lønnslipper. Uten bevis for det arbeidet

som har blitt gjort eller for grunnlag for kravet, er det omtrent umulig å vinne frem i en lønnsinndrivelsesprosess.

Mangel på kunnskap

I den useriøse delen av arbeidslivet er roten til mange av problemene mangel på kunnskap om reglene.

Mange arbeidsgivere vet ikke hva som kreves for at en lovlig kan si opp noen. De vet ikke forskjellen mellom ulike typer ansettelser og følgene av dem. De vet ikke om arbeidsgivers ansvar for forholdene på arbeidsplassen. De tror de kan gjøre hva de vil, og altfor sjeldent blir de utfordret på dette.

Vi har sett arbeidskontrakter hvor en arbeidstaker er ansatt som «ekstrahjelp/deltid», noe som er en umulig kombinasjon. Ved at arbeidsgivere ikke har oversikt over de ulike typer ansettelser og de rettslige konsekvensene av dem oppstår mange arbeidsrettslige konflikter. Dette går som oftest utover den svakeste parten, nemlig arbeidstaker.

Dersom man ønsker å bestride lovligheten av en oppsigelse eller en avskjed har man krav på et forhandlingsmøte. Blir man ikke enig, er neste

steg domstolene. Vi opplever at mange klienter har en «god sak», i den forstand at de åpenbart har blitt usaklig oppsagt. Hva gjør man så hvis et forhandlingsmøte ikke fører frem? For mange er det ikke et alternativ å gå til retten. Dette er tidkrevende, belastende og ikke minst dyrt. I realiteten er det derfor mange arbeidsgivere som kommer seg unna med å bryte loven.

Forverring med den nye arbeidsmiljøloven

I sommer vil de nye endringene i arbeidsmiljøloven tre i kraft. Regjeringen argumenterer med at de vil gjøre det enklere for de som står utenfor arbeidslivet å få en fot innenfor, og at en generell adgang til midlertidig ansettelse er et etterspurt virkemiddel. Vi i Juss-Buss ser at mange er ulovlig midlertidig ansatt. I den useriøse delen av arbeidslivet er kjennskapet til reglene minimale. Vi har liten tro på at denne delen av arbeidslivet vil følge opp reglene om tidsbegrensninger og karantenetid. Det må settes av betydelige midler til tilsyn og sanksjoner dersom dette skal følges opp. Vi frykter økt sosial dumping og forverret rettssikkerhet for de svakeste.

Hva må gjøres?

Et effektivt middel ville være å forbedre den offentlige rettshjelpsordningen på dette feltet. Lovgiver må forstå at det finnes mange useriøse arbeidsgivere som ikke lar seg skremme av loven med mindre de faktisk får merke at overtredelser kan svi.

Arbeidstilsynet, arbeidsgiverforeninger og organisasjoner som driver oppsøkende overfor arbeidsinnvandrere har også en stor jobb å gjøre når det gjelder å informere arbeidsgivere om regelverket og å drive tilsyn.

Karin Maria Svånå

Arild Jebens,
advokat

Erik Graff,
spesialrådgiver

Endelig tid for ferie

Sommerferien står for tur. Som Juristforbundets advokatkontor tidligere har omtalt, ble ferieloven endret på enkelte punkter med virkning fra 1. juli 2014. Endringene har gitt arbeidstakerne et bedre vern.

Når ferie og ikke minst utbetaling av feriepengene nærmer seg, opplever vi en økning i antall spørsmål knyttet til disse temaene. Vi vil derfor ta opp noen temaer vi ofte får spørsmål om, og hva det kan være viktig for den enkelte arbeidstaker å passe på.

Feriepenger

Som arbeidstaker mottar du lønn når du arbeider. Når du har ferie erstattes lønn med feriepengene. Hva du har krav på i feriepengene baserer seg blant annet på din inntekt året før (opptjeningsåret) og antall feriedager du har krav på, jf. ferieloven § 10.

I prinsippet skal arbeidstakeren gis en andel av feriepengene i stedet for lønn hver dag ferie avvikles. For å forenkle lønnsutbetalingene er det vanlig at arbeidsgiver ikke foretar en avregning dag for dag mens ferien avvikles i løpet av året. I stedet utbetales feriepengene normalt en gang i året, og for mange skjer dette i forbindelse med hovedferien i juni måned. I den måneden det utbetales feriepengene mottar arbeidstakeren ikke lønn.

Mange arbeidstakere har krav på fem ukers ferie. Når en arbeidstaker har rett på mer ferie enn det er arbeidsdager i juni, er det vanlig at arbeidsgiver trekker lønnen for alle ferieukene samtidig som feriepengene betales ut i juni. Dermed slipper man å trekke lønnen når ferien faktisk tas ut gjennom året. Det er forskjellige regnemåter å beregne trekandelen på, og det ligger innenfor arbeidsgivers styringsrett å bestemme hvilken modell som skal velges. Den vanligste beregningsmodellen er at det tas utgangspunkt i 6

virkedager i uken, som gir gjennomsnittlig 26 virkedager i måneden. Med fem uker ferie, som tilsvarer 30 virkedager, må arbeidsgiver trekke lønn for 4 dager mer enn en hel månedslønn. Dette tilsvarer et trekk på 4/26 av normal månedslønn i feriepengene. I statlig sektor brukes en annen beregningsmodell.

Syk i ferien

Det følger av ferieloven § 9 (1) 2. ledd at en arbeidstaker som blir syk etter at ferien har startet kan kreve ny ferie allerede fra første fraværsdag. Det er viktig å merke seg at arbeidstakeren må være helt arbeidsufør og at kravet må dokumenteres med legeerklæring.

For å få rett til erstatningsferie må arbeidstakeren fremsette krav om dette overfor arbeidsgiver uten ugrunnet opphold, jf. ferieloven § 9 (1) 2. ledd. Hvis dette ikke gjøres vil ferien bli ansett som avviklet til tross for arbeidstakerens sykdom i ferietiden. Merk deg at dersom ferie avtalt i hovedferieperioden blir utsatt grunnet sykdom, har man ikke krav på å få lagt den utsatte ferien til hovedferieperioden.

En konsekvens av at en arbeidstaker blir helt arbeidsufør under den planlagte ferien, er at vedkommende da går over til å være sykemeldt. Arbeidstakeren kan da ha rett på sykepenger etter folketrygdloven i stedet for feriepengene. Folketrygdloven og EØS-avtalen gir også rett til sykepenger ved sykdom som inntreffer i et annet EØS-land. Dette innebærer at en person som er medlem i folketrygden og statsborger i et EØS-land, som er på ferie i ett av avtalelandene og blir syk i løpet av oppholdet, har rett på sykepenger hvis vilkårene for øvrig er oppfylt.

Hvis sykdom inntreffer under opphold i utlandet utenfor EØS-området, vil arbeidstakeren normalt ikke fylle vilkårene for å få sykepenger, jf. rettspraksis. Det gjelder selv om medlemmet fremlegger sykmelding fra utenlandsk lege og har vært arbeidsufør.

Arbeidstakeren vil ha rett til å få ferien erstattet etter ferielovens regler, men arbeidstakeren vil kunne bli trukket i lønn for syk-

domsperioden. Arbeidstakeren vil først ha rett på sykepenger fra den datoen man er tilbake i Norge eller innenfor EØS-området og oppsøker lege.

For en arbeidstaker som blir syk under ferie er det viktig å huske på at for å ha rett til sykepenger må sykefraværet varsles til arbeidsgiver første sykedag, jf. folketrygdloven § 8-18, 3. ledd. Arbeidstaker må derfor ta kontakt med arbeidsgiver og gi beskjed om at vedkommende har blitt syk eller sykemeldt.

Overføring av ferie

Ferieloven skal sikre at alle arbeidstakere får ferie i løpet av ferieåret. Arbeidsgiver er derfor pålagt å sørge for og tilrettelegge for at arbeidstaker avviker full lovbestemt ferie (4 uker og 1 dag) hvert ferieår. Tilsvarende er arbeidstaker pålagt å avvike lovbestemt ferie i løpet av året. Arbeidsgiver og arbeidstaker har likevel fortsatt anledning til å bli enige om at inntil to uker av inneværende års ferie overføres til neste år.

All ferie som ikke er avvirket i løpet av ferieåret skal overføres til påfølgende ferieår. Hvis overført ferie heller ikke blir avvirket i påfølgende ferieår, vil ferien tilsvarende bli overført videre til neste ferieår igjen.

Endringene i ferieloven medfører at ferien må tas ut i feriedager, ikke penger. Det er ikke anledning til å få utbetalt feriepenger for ferie som ikke er avvirket eller overført til påfølgende ferieår. Denne endringen gjelder imidlertid kun lovbestemt ferie etter ferieloven, til sammen fire uker og en dag (25 virkedager). Den såkalte «femte ferieuken», som ofte er tariff- eller individuelt avtalefestet, er ikke omfattet av endringene. Den femte ferieuken og eventuelt ytterligere avtalt ferie kan man også etter lovendringen inngå avtale om økonomisk kompensasjon for i stedet for at disse overføres til neste år.

Som nevnt innledningsvis praktiseres utbetaling av feriepenger gjerne slik at dette skjer en gang i året. En konsekvens av dette og at arbeidstaker overfører ferie til neste år, vil være at arbeidsgiver må trekke den delen av feriepenger som arbeidstaker har fått for ikke benyttet ferie i senere lønninger. I stedet, hvis arbeidstakeren har jobbet, skal vedkommende selvfølgelig ha lønn for dette. Feriepenger vil bli utbetalt når arbeidstakeren tar ut den overførte ferien.

Eneste mulighet til å få ut feriepenger for eventuell ferie som ikke er avvirket er hvis arbeidsforholdet opphører, jf. ferieloven § 11 tredje ledd.

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Sentraltbord: 40 00 24 25
E-post: advokat@juristforbundet.no

Som nevnt har både arbeidsgiver og arbeidstaker et felles ansvar for at ferie blir avvirket. Det er derfor viktig at feriekabalen legges så tidlig som mulig.

Hvis du har spørsmål tilknyttet ferie og feriepenger, kan du som medlem i Juristforbundet ta kontakt med oss i Juristforbundets advokatkontor.

Da gjenstår det bare å ønske alle en riktig god ferie.

Juristkontakt – magasinet for hele jus-Norge

Neste utgave av Juristkontakt kommer 26. august.

Annonsefrist 14. august

Ring: 918 16 012 eller e-post: perolav@07.no

Nye vilkår for advokatfullmektiger

Advokatlovutvalget overleverte den 19. mars i år 2015 NOU 2015: 3 Advokaten i samfunnet til Justis- og beredskapsdepartementet. Utvalget legger frem et forslag til lov om advokater og andre som yter rettslig bistand. NOU-en ligger til behandling i Justisdepartementet, og er i skrivende stund ikke sendt ut på høring. Nye vilkår for å være advokatfullmektig fremgår av lovforslaget § 12.

Av Tanya Marie Samuelsen, advokat og fagsjef i Juristforbundet

Enhver har rett til å benytte tittelen advokatfullmektig som:

- er ansatt i advokatforetak eller i virksomhet med internadvokat eller organisasjonsadvokat
- har mastergrad i rettsvitenskap
- kan fremlegge politiattest (godandel)
- ikke er umyndiggjort eller under verge-mål
- ikke har begått handlinger som kan føre til tap av retten til å yte rettslig bistand
- er registrert i advokatfullmektig-registeret

Det følger av lovforslaget § 14 at advokatforetaket skal utpeke en advokat (prinsipal) som skal føre tilsyn med advokatfullmektigens virksomhet. Den viktigste oppgaven til prinsipalen er å sørge for at fullmektigen får god og forsvarlig veiledning. En fullmektig kan bare yte rettslig bistand på vegne av prinsipalen, og kan ikke operere i eget navn. Det er prinsipalen som står ansvarlig for arbeidet fullmektigen gjør, og prinsipalens navn skal fremgå av all korrespondanse.

Advokatfullmektigpraksis i et advokatfirma er ikke lenger en forutsetning for å få advokatbevilling. Juridisk erfaring fra andre virksomheter vil også gi grunnlag for advokatbevilling. Praksisen må være relevant og egnet til å forberede juristen til oppgaven som advokat. Utvalget foreslår at godkjenning av praksis reguleres i en egen forskrift, og er ikke regulert i selve lovforslaget.

Autorisasjonsordningen for advokatfullmektiger foreslås avskaffet. Kontrollen med autorisasjonen overføres til arbeidsgiver. Det vil ikke være mulig å få registrert seg som advokatfullmektig dersom Advokatsamfunnet finner at vilkårene ikke er oppfylt.

Advokatfullmektiger skal i sitt arbeid følge reglene for advokaters opptreden. Etter lovforslaget § 14 tredje ledd er advokatfullmektiger på samme måte som advokater underlagt Advokatnemndas disiplinærmyndighet. Som en konsekvens av at advokatfullmektiger kun kan utøve advokatvirksomhet på vegne av en overordnet advokat, foreslår utvalget at fullmektiger ikke kan være medlemmer av Advokatsamfunnet. Tilsvarende ordning om medlemskap praktiseres i Sverige og Danmark.

Ny advokatutdanning

Utvalget foreslår en ny og mer omfattende advokatutdanning. Utdanningen vil ha et omfang på 30 studiepoeng og kan gjennomføres som ett semester fulltidsstudium eller som halvtidsstudium over to semester. Utvalget legger til grunn at utdannelsen vil være studielånsberettiget, slik at arrangøren må ha status som høyskole eller universitet. Det vil være både praktiske og teoretiske elementer i utdanningen, samt at et eget kurs i prosedyreteknikk må bestås av jurister som får erfaring fra annen virksomhet enn advokatvirksomhet. Kravet om å ha gjennomført tre hovedforhandlinger faller bort med den begrunnelse at prosedyrekravet har en iboende prosessdrivende risiko som ikke er til klientenes beste. Jurister (cand.jur. eller mastergrad i rettsvitenskap) som har bestått prosedyrekurset, vil kunne prosedere saker for retten. Ordningen med rettshjelpere vil utgå. Ut over dette er advokatfullmektigers stilling lite endret.

Vilkår for å få advokatbevilling

Det vil ikke være mulig å få advokatbevilling på grunnlag av en bachelor i juridiske fag. Advokater må ha en juridisk utdanning med den bredde og dybde som en integrert mastergrad har. Nye vilkår fremgår av lovforslaget § 5. For å få advokatbevilling må man:

- ha godkjent juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap
- ha minst tre år praksis i juridisk virksomhet etter fullført utdanning
- ha gjennomført og bestått advokatutdanningen
- ha godandel som kan dokumenteres ved politiattest
- ikke ha begått handlinger som kan føre til tap av advokatbevilling

Overgangsordninger

Utvalget skriver i NOU-en på side 133 første spalte at de ser behovet for overgangsordninger i og med at lovforslaget innebærer en betydelig utvidelse av kravet til obligatorisk advokatutdanning. Utvalget skriver at fullmektiger som har tatt advokatkurset etter gammel ordning, men ennå ikke har fullført praksistiden, ikke bør pålegges å ta både full advokatutdanning og gjennomføre tre års juridisk praksis. Dette er i tråd med Juristforbundets innspill til utvalget. Utvalget har ikke funnet grunn til å gå nærmere inn på selve reguleringen av en overgangsordning, så en slik bestemmelse gjenfinnes ikke i lovforslaget.

Veien videre

Advokatlovutvalget har levert en omfattende utredning på over 500 sider. Det foreslås 101 paragrafer, som i debatten er blitt omtalt som 101 dalmatinere som inneholder mye forskjellig. Lovforslaget skal suppleres med flere forskrifter. Juristforbundet er av den oppfatning at forslaget til ny advokatfullmektigordning vil bidra til å sikre god kvalitet på fremtidige advokaters tjenester. Dette er nødvendig for at det rettsøkende publikum skal ha den nødvendige tilliten til den kommende advokatstand.

Vi ser at debatten om innholdet i ny advokatlov går i media. Ulike aktører signaliserer behov for endringer og justeringer. Justisdepartementet vil ventelig sende saken på høring i løpet av våren. Den påfølgende politiske behandlingen av saken vil kunne ta tid. Det er dermed vanskelig å si noe sikkert om når ny advokatlov vil kunne ventes å tre i kraft.

Universitetet i Oslo

UiO : Det juridiske fakultet

Anine Kierulf

Domstolenes rettighetsprøving av lover i Norge

Spørsmålet er hvilke demokratiske idealer som fremmes og utfordres ved denne formen for maktutøvelse. Prøvingsretten er valgt fordi den illustrerer et tidvis spenningsfylt møte mellom to statsmakter – den lovgivende og den dømmende – og mellom to ulike grunnlag for offentlig maktutøvelse, det folkevalgte og det juridisk faglige.

En «tredje vei» i prøvingsretten

Prøvingsretten i Norge er særlig interessant fordi den målbærer elementer fra både den europeiske og den amerikanske prøvingsstradisjon, og slik representerer en «tredje vei» mellom det som ofte fremstilles som to hovedformer for prøvingsrett internasjonalt. Utenfor USA er Norge antakelig det land som tidligst praktiserte prøvingsrett, og praksisen har, med ujevn hyppighet, vedvart fra midten av 1800-tallet og frem til i dag. Sammenlignet med den amerikanske prøvingsrettstradisjonen har imidlertid den norske praksisen vært lite politisk kontroversiell, selv om den politiske oppfatningen av den har variert i ulike historiske epoker.

Rettighetsprøving under internasjonale rettighetsinstrumenter

Med den rettslige internasjonaliseringen mot slutten av 1900-tallet ble den nor-

ske Grunnlovens rettighetsvern supplert av internasjonale rettighetsinstrumenter. En konvensjon med stor praktisk betydning for norsk rett er den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Norsk domstolsprøving av lover mot høyere rangerte rettighetsnormer skjer hyppigere under EMK enn under Grunnloven. Avhandlingen tematiserer både prøving under Grunnloven og denne «andre prøvingsretten».

To norske ytringsfrihetssaker som eksempel

To norske ytringsfrihetssaker der Høyesterett ved bruk av EMK har bidratt til en utvikling av norsk ytringsfrihetsbeskyttelse analyseres, for å eksponere de ulike legitimitetsidealer og -strategier som fremmes og utfordres ved utøvelsen av både

den opprinnelige grunnlovsprøving og den «andre» prøvingsretten. Moderne, norske ytringsfrihetsnormer er utviklet i domstolene, ikke av lovgiver. Ettersom ytringsfrihet er en forutsetning for demokrati, er denne utviklingen et eksempel på at prøvingsrett kan styrke demokratiet. Den viser også den demokratiske betydningen av samspill mellom den lovgivende og den dømmende makt.

Legitimitetsidealene fra ytringsfrihetssakene følges først i en analyse av normative argumenter for og mot prøvingsrett generelt, og så i en historisk gjennomgang av norske debatter om prøvingsrett både under Grunnloven og EMK. Avhandlingen munner ut i en vurdering av de to prøvingsrettenes ulike legitimitetspotensial og -utfordringer, og en skisse til hvordan balansen mellom statsmaktenes bedre kan ivaretas i en tid med økende rettsstatlig internasjonalisering.

Anine Kierulf forsvarte sin avhandling for graden Ph.D: Domstolenes rettighetsprøving av lover i Norge 11. nov. 2014. Kierulf er cand.jur. fra Universitetet i Oslo og har en LL.M. fra Northwestern University, Chicago. Tidligere har hun vært rådgiver i ytringsfrihetsspørsmål for Europarådet, dommerfullmektig og senioradvokat i advokatfirmaet Schjødt. Kierulf var universitetsstipendiat ved Institutt for offentlig rett ved Universitetet i Oslo fra 2009-2014 og gjesteforsker ved Northwestern University og University of Chicago i 2010.

Universitetet i Oslo

UiO : Det juridiske fakultet

Synnøve Ugelvik

Innenfor på utsiden: Norge og politisamarbeidet i EU

Norge er ikke medlem av EU. Eller? Denne avhandlingen viser at Norge, gjennom en rekke forskjellige former og kanaler for politisamarbeid, er tett knyttet opp mot EU-samarbeidet.

Tradisjonelt er politiet og staten intimt sammenknyttede fenomener: man snakker ofte om at politiet er statens eller lovens forlengede arm. Avhandlingen viser at ikke bare kan utenlandsk politi i økende grad operere på norsk territorium og vice versa, men i tillegg importeres en rekke regelverk og samarbeidstyper fra EU-nivå inn i norsk rett og samfunn. På den bakgrunnen spør avhandlingen: Hva innebærer det å være en suveren stat i dagens Europa, og hvilke implikasjoner har det for Norge formelt å være utenfor EU-samarbeidet? Er norsk politi blitt noe grunnleggende annet etter at Norge ble medlem i Schengensamarbeidet, som kan anses som en skillelinje for politisamarbeidsintensiteten?

Avhandlingen er delt inn i tre deler for å svare på disse spørsmålene. Den første delen har et historisk perspektiv. Den søker å belyse hva politiet i Norge er ved å gi innblikk i hvordan norsk politi har utviklet seg fra en lokal, dels

Synnøve Ugelvik (Foto: Elise Koppang Frøjd, UiO)

frivillig funksjon fra vikingtid og tidlig middelalder, via økende sentralisering sammen med utviklingen av Norge som stat i union med Danmark og/eller Sverige, til den selvstendige, statlige styrken som første gang ble regulert nasjonalt i 1927.

Den andre delen gir grundig og detaljert innsikt i internasjonalt politisamarbeid gjennom EU-reguleringer, og konkret hvilke muligheter og begrensninger som gjelder for samar-

beidet mellom EU-landenes politi og norsk politi. Utviklingen av EU som aktør på justisområdet og Norges relasjon til EU, f.eks. i forhold til påvirkningsmuligheter på politisamarbeidsområdet, blir også redegjort for. Den siste delen diskuterer de forskjellige effektene og konsekvensene av det avhandlingen hevder er en ny politisituasjon.

Den nye situasjonen har både positive og negative sider. Men et helt påfallende aspekt er at Norge som stat synes å være så lite opptatt av at mye av det som kan hevdes å være statens kjerneoppgave, nemlig å passe på og kontrollere territoriet sitt, blir bestemt på EU-nivå. Dette skjer uten at Norge er kritisk til eller bruker sitt utenforstått til å forbli utenfor EU-utviklinger som reiser store debatter i EU-medlemsland. Spissformulert hevder avhandlingen at Norge bare har vært en fullstendig suveren stat mellom 1905 og 2001, da Schengensamarbeidet trådte i kraft for Norges del.

Cand. jur. Synnøve Ugelvik forsvarte 5. desember 2014 sin avhandling for graden Ph.D: «Innenfor på utsiden: Norge og politisamarbeidet i EU».

Vi bygger en katedral

Spesialister på organisasjonskultur bruker ofte en liten historie fra middelalderen for å beskrive hvordan man kan se på seg selv og jobben sin på ulike måter. Den handler om to steinhoggere som blir spurt om hva de driver med. Den ene svarer at han hogger stein. Den andre svarer at han bygger en katedral. Så forskjellig tilnærming kan man altså ha til det man driver med, i dag like mye som i middelalderen.

Dette er viktigere enn som så. En ting er at den siste steinhoggeren trolig hentet mye inspirasjon og motivasjon til arbeidet gjennom å se for seg en flott katedral. En annen og like vesentlig konsekvens er at han lettere forsto sin rolle i det store byggeprosjektet. På den måten kunne han bidra mer tilpasset og presist i forhold til alle andre oppgaver som måtte løses. Sist, men kanskje viktigst, hvis alle arbeiderne kunne dele denne steinhoggerens visjon om et stort og mektig kirkebygg, tror jeg sjansen for å lykkes ville vært mye større.

Vi i Juristforbundet bygger også noe stort, selv om målet ikke er en virkelig katedral. Også vi må tenke mektig og visjonært for å nå målene våre. Som byggherre i middelalderens europeiske byer har vi en utfordring med å vise alle medlemmene at vi bygger en katedral i overført betydning, ikke bare hogger stein.

De fleste medlemmene vet at vi stadig prøver å tilby lave lånerenter og rimelige forsikringer gjennom bank- og forsikringsavtaler. Vi bidrar i arbeidsmiljøsaker og gir karriereråd. Men det vi egentlig vil oppnå, er at

Juristforbundet skal oppleves nyttig og relevant for alle medlemmene, uansett hvilken jobb de har eller hvor i karrieren de befinner seg.

Både vi tillitsvalgte og flere ansatte i forbundet prøver å oppnå innflytelse i enkeltsaker gjennom møter med politikere og organisasjoner, medieutspill og høringsvar. Men løfter vi blikket, er målet egentlig å påvirke samfunnsutviklingen mot enda bedre rettssikkerhet og trygghet – gjennom utnyttelse av juridisk kompetanse.

Vi arbeider for medlemmenes lønns- og arbeidsbetingelser – gjennom kollektive og individuelle forhandlinger, rådgivning, verktøy for selvhjelp og juridisk bistand. Men langsiktig er målet å synliggjøre hvor viktige medlemmenes kompetanse er i alle sektorer og på alle arbeidsplasser, hvor lønnsomt det er for arbeidsgiverne å verdsette juristene.

Noen kaller det katedralbygging, andre kaller det store, hårete mål. For meg som president i Juristforbundet er det viktigste at vi tror på det vi sammen kan bygge og oppnå. Juristforbundet skal bli stort og sterkt, skaffe seg innflytelse og oppleves relevant. Derfor har vi også dette halvåret hogget stein, murt stein på stein og kommet nærmere målene.

Denne våren har jeg har muligheten til å møte en rekke sentrale politikere, mediefolk og interesseorganisasjoner. Jeg har kunnet argumentere for Juristforbundets syn i mange aktuelle samfunnsspørsmål og

legge til rette for samarbeid med aktører som deler våre verdier og meninger.

På samme måte har mange andre tillitsvalgte og ansatte i forbundet arbeidet konkret og målrettet for medlemmenes interesser, hevdet våre synspunkter i media, utviklet og styrket tilbudene til medlemmene og bygget allianser med gode samarbeidspartnere. Slik foregår byggearbeidene, selv om det ikke alltid er lett å se hvor høyt byggverket skal bli.

Jeg ser for meg en katedral. Jeg ser for meg Juristforbundet som sikrer medlemmene gode og forutsigbare arbeidsbetingelser – og som bidrar til et trygt og rettferdig samfunn for alle. Dette arbeider vi for – sammen. En riktig god sommer til alle våre medlemmer!

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til omg@jus.no

Jusutdanningen

**Sirkelargumentasjonen
og den logiske inkonsekvens
er påfallende**

Juristutdannelsens fremtid på dagsordenen

■ Av Matias Trygsland og Benjamin J. Hamnes, studenter på Institutt for rettsvitenskap ved UiA

I 2015 bør tiden anses moden for at man foretar en formell strukturendring av rettsvitenskapsutdannelsen fra en integrert master til en 3+2-ordning.

Økt behov for juridisk kompetanse på bachelor- og masternivå – samt høye inntakskrav på master i rettsvitenskap ved UiO, UiB og UiT – har ført til at flere utdanningsinstitusjoner nå tilbyr bachelor i rettsvitenskap. Dagens ordning med integrert master innebærer at studenter er sikret et femårig utdannelseløp basert på deres karakterer fra videregående skole. Dessverre medfører dette at bachelorstudentene ikke har mulighet til å søke opptak på masterdelen (de to siste årene av utdannelsen) ved UiO, UiB eller UiT, med sine bachelorkarakterer. De må konkurrere med vitnemålet fra videregående skole. Muligheten til å fullføre en master i rettsvitenskap blir unødvendig tung og urettferdig for de dyktigste bachelorstudentene. Om lag 235 studenter utdannes med bachelorgrad årlig. Dette antas å øke i tiden fremover, da det er et stadig økende søkerantall til studiene.

Økt behov for kompetente jurister

Av rapport nr. 49 2012 fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) og

Benjamin J. Hamnes

Strandbakken-utvalgets utredning (10/6077) om krav til fremtidens jurister, fremgår det at det vil være betydelig behov for flere jurister og en økt kompetanseheving – fra det mer generelle til det spesielle.

En studieordning som sørger for at de dyktigste studentene fra bachelor-nivå får inntak på mastergrad ut fra deres prestasjoner på studiet, vil således ikke bare anses som mest rettferdig, men også som den mest samfunnstjenlige løsningen.

En favorisering av studenter på integrert master

Den eksisterende modellen kan sies å bygge på en konservatisme som går langt tilbake. Dette underbygges ved at rettsvitenskapsstudiet fikk unntak

Matias Trygsland

fra omleggingen til det felles gradssystemet ved kvalitetsreformen fra 2003, på grunn av motstand fra institusjoner og til dels det juridiske miljøet.

Dagens ordning synes å favorisere studentene som er sikret et femårig løp fremfor de dyktigste studentene fra bachelorstudiet. Dette innebærer at en student med gode karakterer fra bachelorstudiet, må vike for en student med langt dårligere karakterer, men som allerede er tatt opp på en integrert master.

Først og fremst er dette lite rimelig. Samfunnsutviklingen vil medføre at det stilles høyere krav til de juristene som utdannes. Dette tilsier at man i større grad må etterstrebe å gi de dyktigste studentene mulighet til å fullføre en juristutdanning. Etter vårt skjønn

beror dagens ordning på en klar feilprioritering, da bachelorkarakterene ikke er avgjørende for å ta en mastergrad.

At UiO, UiB og UiT vil sikre «sine egne studenter» gjennom et integrert løp er vel så greit, iallfall for den det måtte angå. Imidlertid vil det ikke nødvendigvis være det som samfunnet er tjent med, verken økonomisk eller rent faglig. En omleggelse av studieordningen vil også sikre at studenter på integrert master får en avstigningsplattform etter 3 år, dersom dette er ønskelig, hvor de får kompetansebevis (en bachelorgrad) for sin utdanning. Dagens ordning gir ikke denne muligheten.

Motvilje

I 2015 kan ikke konservatismen anses for å ha veket plass for de brede samfunnsmessige perspektiver. Fra en rekke hold oppleves det en motvilje til å foreta en formell strukturendring – frykten for at det ikke lenger skal være «eksklusivt» er fortsatt tilstede.

Som ett av flere argumenter fremholdes det at strukturendringen, som vil innebære lokalt opptak til mastergrad, vil medføre økt arbeidsbelastning på de ulike fakulteters administrasjoner i perioden med eksamens- og ferieavvikling.

Dette er et argument som åpenbart ikke holder mål og fremstår overraskende. Ikke minst er denne tankegangen svært uheldig. Her er det viktig å presisere at førsteprioriteten i alle tilfeller må være å utdanne dyktige jurister, noe som umulig kan bestrides.

Det å etterstrebe utdanning av dyktige jurister bør i større grad medføre at fakultetene strekker seg lengre for å finne alternative løsninger på slike administrative hindringer.

Videre hevdes det at en formell strukturendring vil medføre at flere studenter søker seg til de presumtively enkleste bachelorstudiene før de søker opptak på master, som en slags snarvei. Hvordan man fra flere hold har kommet til den nevnte konklusjonen fremstår for oss merkelig. Statistikk fra Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) viser at rettsvitenskapen på henholdsvis UiO og UiB er mer generøse med de beste karakterene (A og B) enn det eksempelvis UiA er. Som et motargument til dette vil noen hevde at de nevnte institusjoner har dyktigere studenter og at karakternivået følgelig er høyere. Dersom karakternivået hadde vært omvendt, ville imidlertid de samme personene argumentert for at nivået ved UiO og UiB er mer krevende enn ved UiA. Sirkelargumentasjonen og den logiske inkonsekvens er påfallende.

I denne sammenheng kan det også vises til at rettsvitenskapsutdannelsen ved UiA har de høyeste opptakskravene for kandidater på videregående skole på universitetet. Dette medfører at det er mange dyktige studenter som starter, noe som igjen medfører konkurranse om de gode karakterene. Argumenter om at det vil være enklere å oppnå et bedre karaktersnitt her, fremstår som syning basert på et kamuflert holdningsproblem. At kom-

petente ansatte med bred og lang erfaring innen juridisk arbeid skal stille lavere kvalitetskrav ved bachelorstudiene er ikke bare urealistisk, men det er også virkelighetsfjernt. Her vises det også til at UiA benytter seg av flere eksterne sensorer med sensorerfaring fra UiO og særlig UiB, slik at det stilles like krav ved utdanningsinstitusjonene.

Juristutdannelsens fremtid

Den fremtidige samfunnsmessige utviklingen tilsier at man bør legge til rette for å utdanne flere og dyktigere jurister. Ved å legge om den formelle studieordningen gis fakultetene incentiv til sammen å danne felles rammeplaner for utdanningen på bachelor- og masternivå. Dette vil i større grad bidra til en enhetlig kompetanseheving og kvalitetssikring.

I fremtiden vil samfunnet bli mer komplekst. En formell strukturendring ved alle de aktuelle utdanningsinstitusjonene vil skape en solid kvalitetssikring og gjøre overgangene fra bachelor til masternivået enklere og mer rettferdig. Studentene vil således i større utstrekning være forberedt til å møte tidens krav.

På tide med reform

Det synes å være ulike oppfatninger om hvorvidt rettsvitenskapsstudiet bør omlegges. Vi mener at tiden klart er moden for reform, slik at vi sikrer oss de dyktigste juristene i fremtiden. Med dette oppfordrer vi både politikere og institusjonene til å foreta en formell strukturendring fra integrert master til en 3+2-ordning.

Juristkontakt – magasinet for hele jus-Norge

Neste utgave av Juristkontakt kommer 26. august.

Annonsefrist 14. august

Ring: 918 16 012 eller e-post: perolav@07.no

Rundskriv

Bruken av rundskriv er et demokratisk- og rettsikkerhetsmessig problem

Norges nye lovgivende makt

■ Av Thea Severine Hanken Hobbesland, saksbehandler hos Jussformidlingen i Bergen

Er du villig til å akseptere at din klients rett til sykepenger avgjøres på bakgrunn av noe som har tvilsom forankring i lovverket? Kan vi som samfunn godta at menneskers rett til å bli i landet avgjøres på grunnlag av tekst som ikke har lovgivers legitimitet?

For de mennesker som har vært i kontakt med Nav, UDI eller UNE, er det en stor sannsynlighet for at de har fått et vedtak hvor det eksempelvis står at «det fremgår av rundskriv til bestemmelsen at(...)». Begrepet rundskriv har et navn som er ganske så tro mot hva det er, nemlig et skriv som går rundt i ulike forvaltningssystemer og som sier noe om innholdet av lovverket og de enkelte vilkår som følger av bestemmelsene i loven. Rundskrivene utformes i all hovedsak av departementene de ulike forvaltningsinstitusjonene er underlagt, og det er ikke nødvendigvis jurister som utformer dem.

Det er ikke lett å se hvordan bruken av rundskriv i forvaltningen skiller seg fra bruken av lov, forskrift og forarbeid. Bruken av rundskriv i forvaltningen er i mange tilfeller slående lik. Rundskrivene både tolkes, ordlyder gis et større og snevrere meningsinnhold og det trekkes paralleller fra eksempler i rundskrivene til de konkrete sakene som behandles.

En umiddelbar og langt på vei en rimelig tanke kan være – er det egent-

lig problematisk at rundskriv i så stor grad brukes i forvaltningen? Rundskrivene er ofte lett tilgjengelige gjennom Nav og UDIs nettsider. Det er vel også betimelig å tenke seg til at veiledninger og konkrete eksempler skaper en relativt lik og forutberegnelig praksis for dem det gjelder. At rundskrivene er lett tilgjengelig og er egnet til å skape likhet, er jo helt klart positivt. Hva er så problemet?

Samfunnet vårt opplever en stadig økende rettslig regulering. Den personlige frihet møter hyppigere og mer omfattende innskrenkninger enn noen gang. I det store og det hele godtar vi som samfunn dette, både fordi det er et reelt behov for det, og fordi de som gir borgerne rettigheter og plikter, selv er valgt av folket. Sistnevnte, som en av grunnpillarene i et demokratisk samfunn.

Men på hvilket tidspunkt kommer det demokratisk valgte Stortinget på banen når det utformes rundskriv, og hvem sørger for at de retningslinjer som utpenses for forståelsen av enkeltvilkår og den indre sammenheng i lovverket er i tråd med det lovgiver har ment? Det er ikke riktig å svare «ingen» på det sistnevnte spørsmål. Menneskene som utformer rundskrivene er selvsagt også mennesker, på lik linje med våre lovgivere, og de har også, i motsetning til lovgiver, ofte ganske høy juridisk kompetanse. De er likevel ikke lovgivere, de er ikke valgt av folket, og det er ingen garanti for at deres forståelse av loven er i tråd med lovgivers mening, eller rettstilstanden for øvrig. Det første spørsmålet er gjennom dette også besvart, og det er som du gjettet – ikke på noe tidspunkt.

Jussformidlingen i Bergen bistår hvert år mange personer som har fått avslag på sine søknader om velferdsgoder eller for eksempel retten til opphold. I 2013 utgjorde slike saker rundt 23

% av de sakene som vi tok inn til skriftlig behandling (1). Vår erfaring er at bruken av rundskriv hos Nav, UDI og UNE ved sine vedtak er omfattende, og at den i mange tilfeller erstatter den grunnleggende tolkningen av det som står i lovverket. Vi ser alt for ofte at saksbehandlere fra de lokale Nav-kontorene, Nav Forvaltning og Nav Klageinstans hopper glatt over folketrygdlovens eksplisitte lovvilkår, og går rett til de aktuelle rundskriv. De avgjør da på denne bakgrunn om Ola har krav på sykepenger, dagpenger eller uførepensjon. Det samme ser vi også ved vedtak fra UDI og UNE. Betenkeligheten ved at rundskriv skal være med på å avgjøre om en har krav på velferdsgoder eller om dine familiemedlemmer skal få komme til Norge, er stor. Særsilt sett i lys av den helt essensielle betydningen et avslag i denne sammenheng vil kunne få for enkeltindividet.

Departementene som Nav og UDI er underlagt, er ikke lovgivere, men en del av den utøvende makt. De bør derfor etter Jussformidlingens mening heller ikke gis anledning til å opphøye seg selv til å fungere som lovgiver, eller bidra til å skape en praksis hvor rundskriv gis den samme rettskildemessige vekt som lov, forskrift, forarbeid og rettspraksis har i norsk rett.

Mange mennesker møter Nav, UDI og UNE uten juridisk bistand, og har derfor liten mulighet til å være klar over, og argumentere mot, en eventu-

ell urettmessig bruk av rundskriv. Vi ser derfor ikke bare på bruken av rundskriv i forvaltningen som et demokratisk problem, men også noe som er egnet til å svekke individenes rettssikkerhet.

En del av den skisserte problemstillingen materialiserer seg gjennom at det i liten, eller ingen grad, er noen sikkerhetsmekanismer som sørger for, eller vurderer, om rundskrivene er i samsvar med lovgivers intensjoner. Dette er svært uheldig, særlig for de som ikke har juridisk bistand og generelt sett har lite kunnskap om samfunnet og de rettigheter og plikter som påhviler borgerne. Satt – om litt vel – på spissen, kan en ukritisk bruk av rundskriv føre til en svekket stilling, for de som allerede stiller svakest i samfunnet.

Det er heller ingen grunn til å tro at bruken av rundskriv vil bli mindre i

fremtiden. Et kjapt søk på regjeringens egne nettsider, viser at det allerede i 2015 er utformet 23 rundskriv fra våre ulike departement (2)

Til tross for at rundskriv ofte er lett tilgjengelige, er det også et poeng at de øker omfanget av det juridiske landskap. Det å vite hva lovgiver har ment at du skal ha rett på eller ikke, det å kunne forutberegne sin rettsstilling, kan med en utstrakt bruk, i fremtiden gjøre dette enda vanskeligere. Vi mener at dette er en uheldig utvikling, særlig for våre klienter som er avhengig av trygdeordninger, eller skal få sin skjebne bestemt av UDI eller UNE.

Det som fremgår av det ovenstående, tyder på at bruken av rundskriv er et demokratisk- og rettssikkerhetsmessig problem, som vi som samfunn og rettsstat ikke kan, eller bør lukke øynene for.

Jussformidlingen mener derfor at det må bli en mer kritisk bruk av rundskriv i forvaltningen, og oppfordrer samtidig alle vordende jurister til å ha et aktivt og bevisst forhold til de skisserte problemstillinger som følger av ovennevnte.

Videre mener vi at en fortsatt og økende bruk av rundskriv, fordrer at de behandles og vedtas gjennom vårt folkevalgte Storting. Jussformidlingen vil i alle tilfeller fortsette å ha en kritisk holdning til forvaltningens bruk av rundskriv i sine vedtak.

- 1) *Årsrapport for Jussformidlingen i Bergen, 2013, s. 20-21*
- 2) https://www.regjeringen.no/nb/dokument/lover_regler/rundskriv/id1762/

Advokatloven

Fremtidens advokater skal få bedre opplæring

■ Av Tanya Marie Samuelsen, advokat/fagsjef i Juristforbundet

Advokatlovutvalget foreslår omfattende endringer i opplæringen av fremtidens advokater.

Advokatfullmektigens praksisperiode utvides fra to til tre år. Fullmektigene må også bestå en advokatutdanning på 30 studiepoeng. Til nå har advokatfullmektigens praksisperiode primært blitt gjennomført ved et advokatkontor. Etter lovforslaget vil praksis fra enhver juridisk virksomhet være kvalifiserende for å bli advokat. Manglende erfaring med klienthåndtering og prosessoppdrag vil sikres ved at den obligatoriske advokatutdanning utvides til

å omfatte disse emnene for jurister. Advokatfullmektiger behøver ikke gjennomføre prosedyrekurset.

Advokatlovutvalget foreslår en ny og mer omfattende advokatutdanning. Utvalget legger til grunn at utdannelsen vil være studielånsberettiget, slik at arrangøren må ha status som høyskole eller universitet. Det vil være både praktiske og teoretiske elementer i utdanningen, samt at et eget kurs i prosedyreteknikk må bestås. Dagens krav om at fullmektigen må ha gjennomført tre hovedforhandlinger faller bort med den begrunnelse at prosedyrekravet har en iboende prosessdrivende risiko som ikke er til klientenes beste. En del fullmektiger blir rett og slett for ivrige på å få gjennomført de

tre sakene som må til for å få advokatbevillingen. Vi i Juristforbundet mener det kan bli spennende å følge med på om antall saker som fremmes for Oslo Tingrett reduseres etter at ny advokatutdanning har fått virke en stund.

Den beste måten å bli en dyktig advokat på er nok fortsatt å arbeide under veiledning fra en erfaren advokat. Fullmektigstillingen skal være en læretid der mye skal erfares, som for eksempel behandling av klienter, forhold til kolleger, motparter, forhandlingsteknikk, taktikk, organisering av egen arbeidstid, fakturering osv. Dessverre er det ikke alle advokatfullmektiger forunt å få en slik praksisperiode. Erfaring viser at mange fullmek-

tiger arbeider på et begrenset saksfelt og de ikke får den nødvendige klienterfaringen, bl.a. fordi inntjeningskrav styrer arbeidsbelastningen hos både prinsipal og fullmektig.

Advokatfullmektigpraksis i et advokatfirma blir etter lovforslaget ikke lenger en forutsetning for å få advokatbevilling. Juridisk erfaring fra andre virksomheter vil også gi grunnlag for advokatbevilling. Dette vil f.eks. være stillinger som saksbehandler i et departement, direktorater og ulike kommunale virksomheter. Praksisen må være relevant og egnet til å forbedre juristen til oppgaven som advokat. I Juristforbundet mener vi at forslaget om at flere jurister som jobber i det offentlige får mulighet til å få advokatbevilling er noe som burde vært en realitet for lenge siden. Til nå har stillinger som utreder i Høyesterett

og politiadvokat fått praksisen godkjent. Det finnes mange dyktige jurister i offentlig sektor som opparbeider seg mer relevant erfaring, enn for eksempel en advokat fullmektig som kun arbeider med selskapsgjennomganger (due –diligence) og som kun har tre mindre saker for retten over en kort periode.

Vi i Juristforbundet er opptatt av at advokater skal ha fokus på kvalitet og kompetanse for å levere tjenester av høy kvalitet. Dette er nødvendig for at det rettsøkende publikum skal ha den nødvendige tilliten til advokatstanden. Etter lovforslaget kan en advokatfullmektig bare yte rettslig bistand på vegne av prinsipalen. En fullmektig kan ikke operere i eget navn. Det er prinsipalen som står ansvarlig for arbeidet fullmektigen gjør, og prinsipalens navn skal fremgå

av all korrespondanse. Det følger av lovforslaget at advokatforetaket skal utpeke en advokat (prinsipal) som skal føre tilsyn med advokatfullmektigens virksomhet. Den viktigste oppgaven prinsipalen har er å sørge for at fullmektigen får god og forsvarlig veiledning. Prinsipalen skal prioritere oppgavene så disse ikke blir for store eller vanskelige, slik at arbeidssituasjonen blir for presset. Arbeidsmengden skal ikke være større enn at den kan utføres innenfor vanlig kontortid, og fullmektiger skal ikke måtte jobbe ulovlig mye overtid. Dette vil sikre advokatfullmektigen en god start på karrieren som utøvende advokat. Det er videre avgjørende at fullmektigene får delta i den obligatoriske advokatutdanningen i arbeidstiden og på arbeidsgivers bekostning.

Dommerfullmektig

Det er ledig stilling som dommerfullmektig ved Nordmøre tingrett i Kristiansund. Tiltredelse etter avtale.

Nordmøre tingrett er en fullfaglig domstol med 3 dommere og for tiden 1 dommerfullmektig og 7 saksbehandlere.

Dommerfullmektiger ved Nordmøre tingrett må regne med en travel hverdag med mange spennende oppgaver. Dommerfullmektigen får etter kort tid full portefølje og behandler i hovedsak de samme typer saker som de faste dommerne.

Politiattest vil bli innhentet for aktuelle søkere.

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til sorenskriver Ivar Svendsgaard eller dommerfullmektig Tina Kjøk Overå på telefon 71 58 96 00.

Søknadsfrist 1. august 2015. Søknad med CV og attester sendes elektronisk til nordmore.tingrett@domstol.no

ADVOKAT
ROALD M ENGENESS
Møterett for Høyesterett
MNA

Norsk Retstidende

1836 – 2011 komplett
innb med hovedregistre

RG 1933 – 2011
innb med hovedregistre

Tidsskrift for rettsvitenskap
1943 – 2002 innb

Utv bind I-VI
og 1953-2002 innb

Tidsskrift for skatterett
1981 – 2012 kompl heftet

Jeg har ellers en rekke eldre
juridiske bøker av verdi for
advokatkontor eller forskning.

Selges rimelig.

roald@engeness.no
928 47 195

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker OSLO OG AKERSHUS

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker avgjør saker etter lov om barneverntjenester og lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. Fylkesnemndene er statlige domstollignende forvaltningsorganer. Det er i dag tolv fylkesnemnder, hvorav noen dekker flere fylker. Fylkesnemndene ledes administrativt av Sentralenheten for fylkesnemndene, som igjen er underlagt Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Kontorsted for Sentralenheten er Oslo.

Fylkesnemndenes oppdrag er å fatte betryggende vedtak om nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, for å trygge barns oppvekstvilkår og fremme sosial trygghet i respekt for individ og samfunn, basert på uavhengighet, solid faglighet og rettssikkerhet.

Ledig inntil to faste stillinger og ett 10-måneders vikariat (med mulighet til forlengelse og/eller omgjøring til fast stilling) som nemndsleder/jurist i Fylkesnemnda i Oslo og Akershus

Søkere må ha juridisk embetseksamen/universitetsgraden cand. jur eller master i rettsvitenskap, fyller kravene til dommere, samt ha relevant arbeidserfaring. Det vil bli lagt vekt på erfaring fra domstolsarbeid, kjennskap til fagfeltet og personlig egnethet for stillingen. Politiattest må fremlegges.

Stillingen som nemndsleder byr på utfordrende oppgaver og stiller store krav til selvstendighet, gode samarbeidsevner, god skriftlig og muntlig fremstillingsevne og evne til å arbeide under press. Noe reisevirksomhet inngår i stillingen.

Fylkesnemndene er en inkluderende arbeidslivsvirksomhet (IA-virksomhet). Arbeidsplassen vil om mulig bli tilrettelagt for personer med redusert funksjonsevne. Den statlige arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er derfor et personalpolitisk mål å oppnå en balansert alders- og kjønnsammensetning, og rekruttere personer med innvandrerbakgrunn.

Stillingen er lønnet etter statens lønnsregulativ, for tiden A-83 (kr.846 00) og B-tillegg 3. Fra lønnen blir det trukket innskudd til Statens pensjonskasse.

Kontorsted: Tordenskioldsgt. 12, Oslo (inngang sjøsiden).

Nærmere opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til: Daglig leder Eli Volckmar, tlf: 23 10 61 10, eller nemndsleder Rune Nordby, tlf: 23 10 61 11.

Elektronisk søknad sendes **innen 26. Juni 2015** via www.jobbnorge.no.

Fullstendige opplysninger om relevant utdanning og arbeidserfaring må fylles inn i det elektroniske skjemaet og vitnemål og attester må vedlegges.

Trygderetten

Juridisk kyndig rettsmedlem

(2-4 stillinger)

Trygderetten er en uavhengig ankeinstans som avgjør tvister i trygde- eller pensjonsspørsmål. Ankesakene gjelder hovedsakelig tvister mellom private personer og NAV, men også HELFO og offentlige tjenstepensjonsordninger kan være ankemotpart. Arbeidsområdet går fram av lov om anke til Trygderetten av 16. desember 1966. Vi holder til sentralt i Oslo, i Grønlandsleiret 27.

Trygderetten har om lag 65 årsverk, hvorav ca. halvparten er jurister i dømmende virksomhet, inkludert 14-17 rettsfullmektiger. Virksomheten er delt inn i fire fagavdelinger og en administrasjonsavdeling. Fagavdelingene har 12-15 medarbeidere. Trygderetten har også medisinske og attføringskyndige rettsmedlemmer.

Juridisk kyndige rettsmedlemmer er dels administrator og dels meddommer ved rettens behandling av ankesaker.

For embetet som juridisk kyndig rettsmedlem kreves juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, og relevant praksis, for eksempel fra advokatvirksomhet, rettsvesen, forsikring eller forvaltning. Erfaring fra tverrfaglig arbeid, arbeid med trygd og/eller personskadeerstatning, gode samarbeidsevner og personlig egnethet vil bli tillagt vekt.

Embetet er en hovedstilling og lønnes i lønnstrinn A85 + B22 i Statens regulativ, som p.t. tilsvarer kr 915 200 pr. år. Fra lønnen trekkes 2 % innskudd til Statens pensjonskasse.

Trygderetten er en inkluderende arbeidslivsvirksomhet (IA-virksomhet).

Det er et personalpolitisk mål at arbeidsstaben skal gjenspeile befolkningssammensetningen, både når det gjelder kjønn og kulturelt mangfold.

Nærmere opplysninger ved Trygderettens leder Knut Brofoss, tlf. 23 15 95 63, eller nestleder Trine Fernsjø, tlf. 23 15 96 14.

Elektronisk søknadsskjema finnes her: www.webcruiter.no/wcmain/advertviewpublic.aspx?oppdragsnr=2672236091&company_id=1253329090&culture_id=NB-NO

Vi ber om at vitnemål og aktuelle attester legges ved i søknadsskjemaet.

Søknadsfrist 20.08.2015.

Gjennom den selvstendige stillingen og den høye faglige kvaliteten er domstolene samfunnets fremste konflikt-løsningsorganer.

DOMSTOL
ADMINISTRASJONEN

Ledige dommerembeter

- Embete som lagmann ved Frostating lagmannsrett
- Embete som sorenskriver ved Sør-Trøndelag tingrett
- Embete som nestleder/dommer ved Sør-Trøndelag tingrett
- Embete som nestleder/dommer ved Jæren tingrett
- Embete som tingrettsdommer ved Trondenes tingrett
- Konstituasjon som tingrettsdommer ved Sunnmøre tingrett

Fullstendig utlysning, med blant annet kontaktinformasjon på: www.jobbnorge.no og www.domstol.no/innstillingsradet

Jobbnorge.no

Søknadsfrist: 10. august 2015

Oslo kommune
Kommuneadvokaten

Vi har ledig stilling som ledende advokat. Inntil videre vil den som ansettes også konstitueres som assisterende kommuneadvokat. Tiltredelse etter avtale.

For fullstendig utlysning, se www.ledigestillinger.oslo.kommune.no

Vi tilbyr

- Interessante arbeidsoppgaver og et trivelig arbeidsmiljø
- Fleksibel arbeidstid
- Gode forsikrings- og pensjonsordninger
- Lønn etter avtale

Søknadsfrist: 03.08.2015

Kontaktpersoner: Hanne Harlem, Kommuneadvokat – 99541953
Irene Sogn, Konstituert assisterende kommuneadvokat – 92055672

Juristkontakt – magasinet for hele jus-Norge

Når du
annonserer
i Juristkontakt
blir din annonse
sett av cirka

20 000

Ring: 918 16 012 eller
e-post: perolav@07.no

OSLO
ADVOKAT-
FELLESSKAP

Ledige kontorer ved Oslo Tinghus

Søker advokater med egen portefølje. Oslo Advokatfelleskap er et veletablert kontorfellesskap bestående av 22 advokater som dekker de fleste rettsområder. Advokatfelleskapet vektlegger god faglig utveksling og et godt sosialt miljø.

Vi holder til i hyggelige lokaler med rimelige felleskostnader og kan tilby sekretærhjelp. Sentralt beliggende og med kort gangavstand til tinghuset. Kom gjerne innom for en uformell samtale med oss. Konfidensialitet vil bli ivarettatt.

Oslo Advokatfelleskap,
St. Olavsgt. 28, 0166 Oslo.
Tlf. 23 32 64 00.

Kontakt advokat Jon Alshus
jon@alshus.no eller
advokat Jan Andreas Onsager
advokat@onsager.org

Juristkontakt – magasinet for hele jus-Norge

Neste utgave av
Juristkontakt
kommer 26. august.

Annonsefrist
14. august

Ring: 918 16 012 eller
e-post: perolav@07.no

Rettssikkerhetskongressen 2015

Ytringsfrihet og integritet, domstolers uavhengighet og likestilling i juridiske miljøer blir noen av temaene på Rettssikkerhetskongressen – i tillegg til utdeling av Rettssikkerhetsprisen.

**Torsdag 22. oktober 2015
Gamle Logen, Grev Wedels plass 2, Oslo**

Noen av dem du får møte:

Forfatteren: Amal Aden

Amal Aden er psevdonymet til en norsk-somalisk forfatter og samfunnsdebattant. Hun ble født i Somalia, vokste opp som gatebarn og kom til Norge som flyktning. Med utgangspunkt i egne erfaringer peker Aden på utfordringer knyttet til integrering, likestilling og rettsvern for innvandrerkvinner, dessuten homofile minoriteter, mestring og ytringsfrihet. For dette har hun måtte tåle både hets og vold, men også flere gjeve priser.

Fylkesmannen: Ann-Kristin Olsen

Ann-Kristin Olsen er avtroppende fylkesmann i Vest-Agder. Hun var landets første kvinnelige politimester og første kvinnelige sysselmann på Svalbard. Som nestleder i Teknologirådet, nestleder i Gjenopptakelseskommisjonen for straffesaker, leder for Kronprinsparets humanitære fond, leder for Europarådets ekspertkomité mot barneprostitusjon og i en rekke andre styreverv har hun er imponerende erfaringsbredde. Hun har alltid vært svært opptatt av likestillings spørsmål og arbeid for barns rettssikkerhet.

Forskeren: Anine Kierulf

Anine Kierulf er forsker ved Senter for menneskerettigheter, Universitetet i Oslo. Spesialområdene er konstitusjonelle spørsmål, menneskerettigheter og ytringsfrihet. Hun har juridisk embetseksamen fra UiO og Master of Laws fra Northwestern University, Chicago. Forsvarte i november ifjor doktoravhandlingen «Domstolenes rettighetsprøving av lover i Norge». Har vært rådgiver for Europarådet, dommerfullmektig og advokat.

Dommeren: Bart van Lierop

Nederlander Bart van Lierop er president for Europarådets rådgivende komité av europeiske dommere (CCJE). CCJE er opprettet av Ministerrådet og skal arbeide for rettssikkerhet som forutsetning for demokrati i Europa ved å gi råd om styrking av dommeres uavhengighet, upartiskhet og kompetanse. Van Lierop er spesialist i europarett og arbeider som visepresident i den øverste nederlandske domstol for handel og industri. Han har tidligere vært advokat og dommer på ulike nivåer i hjemlandet.

**Åpen for alle | Gratis adgang
Påmelding på www.juristforbundet.no**

JURISTFORBUNDET

Det vil bli søkt om godkjenning som obligatorisk etterutdanning for medlemmer av Advokatforeningen i etterkant av kongressen. Juristforbundet dekker ikke reisekostnader ifm. Rettssikkerhetskongressen.

Nytt om navn

Ansettelses og utnevnelser

Ayivi, Maritha Hågensen, rådgiver,
Justis- og

beredskapsdepartementet

Bergem, Siv, førstekonsulent, NAV
Forvaltning Sør-Trøndelag

Bjelland, Unni, seniorskattejurist,
Sentralskattekontoret for
storbedrifter – Avd Lysaker

Brabrand, Ida, advokatfullmektig,
Brækhus Dege Advokatfirma
DA

Bui, Betty, advokatfullmektig, Ad
ARMA Advokatfirma da

Bunk, Elke-Maria,
fylkestannhelsesjef, Nordland
fylkeskommune

Danielsen, Håkon, skattejurist,
Skatt Øst – Moss

Danielsen, Mona, advokat,
Advokatfirmaet Storrvik

Grønvold, Sara Eline, daglig leder
i Juridisk rådgivning for
kvinner (JURK)

Hallem, Ida Elin,
advokatfullmektig,
Advokatfirma Blikra,
Slotterøy & Fonn AS

Hamre, Hilde, jurist, Crawford
& Company (Norway) AS

Holgernes, Tord Honne,
gruppeleder, Bergen kommune
– Trafikketaten

Jensen, Camilla, politiadvokat,
Oslo politidistrikt

Jensen, Christina, stipendiat,
Universitetet i Tromsø
– Norges arktiske universitet

Jensen, Kjersti Cecilie, advokat,
Advokatfirmaet Hjort DA

Lauvdahl, Vegard, politifullmektig,
Haugaland og Sunnhordaland
politidistrikt

Lund, Asbjørn Gjerde,
prosjektleder/konsulent,
Lunas AS

Meidell, Anette,
advokatfullmektig, BDO
Advokater AS

Meland, Ole Gudmund, advokat,
Advokatfirmaet Simonsen Vogt
Wiig Trondheim AS

Næstvold, Even,
advokatfullmektig, Arntzen de
Besche Advokatfirma AS

Reiersen, Ekaterina, advokat,
Advokatfirmaet Reiersen

Sele, Alexander, politifullmektig,
Hordaland politidistrikt

Skjønberg, Øystein, politiadvokat,
Oslo politidistrikt

Strand, Monica Jakobsen,
advokatfullmektig, 1-2-3
Advokaten AS

Ståløy, Aina Valdersnes,
seniorskattejurist,
Sentralskattekontoret for
storbedrifter – Bergen

Velde, Johannes Notaker, account
executive, Willis AS

Ytterbø, Christian H.,
politiadvokat, Telemark
politidistrikt

Nye medlemmer i Juristforbundet

Costas, Esteban Gaston, claims
manager, Western Bulk
Management AS

Danielsen, Håkon, skattejurist,
Skatt Øst – Moss

Heimdahl, Christian,
førstekonsulent, Barne-,
ungdoms- og familie-
direktoratet (Bufdir), Oslo

Strøm, Carina Sabine Fossum,
advokatfullmektig, Hombles
Olsby advokatfirma AS

Vatne, Vegar, advokatfullmektig,
Kluge Advokatfirma AS

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Harto, Bettina Thaulow,
Universitetet i Bergen

Holst-Larsen, Mathias,
Universitetet i Oslo

Mahamud, Falis Barre,
Høgskolen i Lillehammer

Ngo, Tuyen Than Thi,
Universitetet i Tromsø

Sheikh, Zan, Universitetet
i Bergen

Shinwari, Laila, Høgskolen
i Lillehammer

Tønne, Sandra, Universitetet
i Tromsø

JURISTFORBUNDET

Hovedstyret

President:

Curt Andre Lier cl@jus.no

Visepresident:

Erik Warberg ewarberg@gmail.com

Styremedlemmer valgt av representantskapet:

Susanne Eliassen

susanne.eliassen@hel.oslo.kommune.no

Christian Zimmermann

christian@psykologforeningen.no

Inger Kjersti Dørstad (*møtende varamedlem*)

inger.kjersti.dorstad@domstol.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene:

Lucie Christensen Berge (Juristforbundet-Privat)

lucie.berge@gmail.com

Sverre Bromander (Juristforbundet – Stat)

sverre.bromander@politiet.no

Frank Grønås (Juristforbundet-Kommune)

frank.gronas@trondheim.kommune.no

Daniella Rivera (Juristforbundet – Student)

darivera0110@gmail.com

Ingjerd Thune (Juristforbundet – Dommerforeningen)

ingjerd.thune@domstol.no

Ansattes representant (observatør):

Anne Sophie Juel asj@jus.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg msh@jus.no

Medlemsguide

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring

Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring

Telefon: 23 11 33 11

E-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank

Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet

Telefon: 05550

E-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no

www.juristforbundet.no/advokatkontoret

Sentraltbord 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristkontakt

Redaksjonen:

omg@jus.no

Mobil 482 48 352

Annonser:

perolav@07.no

Mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

juristkontakt.no/Jobbmarked

Juristenes Utdanningscenter

jus.no

Sentraltbord 40 00 24 25

Kristian Augusts gate 9

0164 Oslo

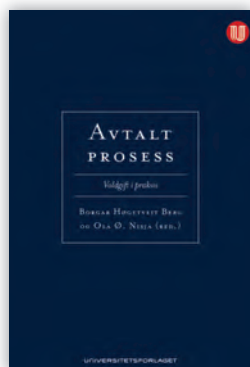
Sentraltbord: 40 00 24 25

www.juristforbundet.no

juristforbundet-post@jus.no

Borgar Høgetveit Berg og Ola Nisja (red.)

Avtalt prosess *Voldgift i praksis*

Redaktørene og forfatterne har lagt vekt på en praktisk fremstilling av reglene, og henvender seg til alle som arbeider med voldgift i praksis, eller som ønsker å få et innblikk i hvordan voldgift fungerer som tvisteløsningsmetode i praksis.

Pris: 999,-

Tore Schei, Jens Edvin A. Skoghøy og Toril M. Øie (red.) Gunnar Bergby (red. sekr.)

Lov Sannhet Rett *Norges Høyesterett 200 år*

Boken belyser Høyesteretts særlige rolle i det norske samfunnet og viser hovedtrekk av Høyesteretts virke på viktige rettsområder samt enkelte viktige utviklingstrekk for institusjonen. Artiklene i jubileumsskriftet er dels skrevet av Høyesteretts egne dommere og dels av fremtredende fagpersoner utenfor Høyesterett.

Pris: 899,-

Sverre Engelschiøn og Elisabeth Vigerust

Pasientjournalloven og helseregisterloven *Kommentarutgave*

Boken er en grundig kommentar til pasientjournalloven og helseregisterloven som begge trådte i kraft 1. januar 2015.

Pris: 649,-

Vibeke Irene Løvold

Brækhus' Omsetning og kreditt 1 *Tvangsfullbyrdelse, gjeldsforhandling og konkurs*

Boken er en fremstilling av de prosessuelle reglene om gjeldsforhandling og konkurs etter konkursloven og gjeldsordningsloven, samt av reglene om enkeltforfølgning i tvangsfullbyrdelsesloven. Utgaven er ajourført av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Vibeke Irene Løvold.

Pris: 649,-

Thor Falkanger

Løsningsrettsloven *Kommentarutgave*

I boken gis det en grundig gjennomgang av bakgrunn for loven, dens tilblivelse, samt de enkelte paragrafer i loven.

Pris: 549,-

Kristin Bjella og Erik Keiserud

Oreigningsloven *Kommentarutgave, 3. utgave*

Denne kommentarutgaven til oreigningsloven har detaljerte merknader til hver enkelt av lovens paragrafer.

Pris: 749,-